

Izhaja ob 4. zjutraj.
Stane mesečno Din 25.—; za ino-
amstvo Din 40.— neobvezno.
—
Oglaš po tarifu.
—
Uredništvo:
Ljubljana, Knafova ulica šte. 5/L
Telefon šte. 72, ponoči tud
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 95.
Ispravniki oddelkov: Ljubljana, Prešer-
nova ulica št. 4. — Telefon št. 499.
Podružnici: Maribor, Barvna ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
—
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
jana št. 11.843. — Praha číslo 78.180.
Wien, Nr. 105.242.

Ljubljana, 7. maja.

V času, ko se bje v Angliji orjaški Industrijski boj, kjer gre za življenjska, socialna in gospodarska vprašanja britskega imperija, je izbruhnil v Nemčiji konflikt, ki je na prvi videz mnogo bolj operetnega značaja. Toda samo na prvi videz. Če pa pogledamo tej smešnici pod plašč, nas mine veselje do smeha. Dve zadevi razburjata danes Nemčijo v taki meri, da utegne pri tem pasti vlada in priti do izpremembe režima. Nemško ljudstvo bo poklicano k plebiscitu vsaj glede enega, morda pa celo glede obeh vprašanj.

O čudnih, naravnost drznih nesramnih zahtevah odstavljenih nemških vladarjev, vladarčkov, knezov, vojvod in njihovih priležnic je »Jutro« že parkrat poročalo v pisnih svajočih berlinskega dopisnika. Nemški vladojoči knezi, ki spadajo med glavne krivce svetovne vojne, se ne le povečini prosto in izzivalno kretno po Nemčiji in podpihujejo prevrate, ki naj jim vrnejo krono in oblast. Tudi niso zadovoljni z ogromnimi milijoni zlatih mark, ki so jih pravčasno rešili v inozemstvo. Ne zadoštujejo jim pač, gradovi in razsežna veleposestva, ki jim jih je pustila pohlepnost nemška »revolucija«. Prepričani so, da jim zde stotni milijoni zlatih mark, ki jim jih kot »odpravnino« nakazuje in plačuje nemška »republika«. Zmislijo se, da je vse to premalo in zahtevajo nadaljnjih milijardnih darov od nemške države.

Dr. Luthrova vlada, ki mlo toži, kako moré Nemčijo reparacijske dajatve za opustošene francoske in belgijske pokrajine, se vede čudovito darežljivo napravn svojim vladarskim milijonarjem. Da ni bilo odločnega nasprotovanja socializmov in demokratov, bi se bile njihove drzne aspiracije na žep nemških davkoplačevalcev popolnoma uresničile. K sreči je ljudsko predglasovanje za predlog levih strank, naj se odstavi vladarji razlastijo, ogromno preselelo najbolj optimistične upe vseh pravih demokratov. V parlamentu pa vlada v odškodninskem vprašanju taka razkovanost, da so bili prav vsi predlogi za njegovo rešitev odklonjeni. Tako prve vsa zadeva v smislu ustave pred plebiscit, pred splošno ljudsko glasovanje, ki bo pokazalo, kaj je s takozvano moderno nemško demokracijo in v koliko je nemška republika obračunala s svojimi neštetiimi vladarji, ki so pahili njo in ves svet v katastrofo leta 1914.

Poleg odpravninskega vprašanja se je zadnje dni pojavilo čisto nepričakovano še vprašanje državne zastave. 5. t. m. je podpisal državni predsednik Hindenburg vladno naredbo, da naj nemška poslaništva in konzulati v inozemstvu izobešajo poleg zakonite črno-rdeče-zlate državne zastave tudi minijature državne trobojnice, je čisto jasno, da je dr. Luthrova vlada povzdignila zastavo hohenzollernske monarhije (ki je identična s trgovsko zastavo) na enako in ravnopravno višino z uradno zastavo nemške republike, kakršno si predpisuje člen 3 weimarske ustave. S svojo najnovejšo naredbo so Hindenburg, dr. Luther in njegova vlada očitno prekršili ustavo.

Prepir za trobojnico je izzval v celi Nemčiji ogromno razburjenje. Republikanci po pravici gledajo v vladni naredbi monarhistično demonstracijo in dalekosežno notranje-politično koncesijo nemškim nacionalcem. Desničarska reakcija pa praznuje zmagoslavlje ob tem novem uspehu. Socialisti, demokrati in centum pripravljajo proti vladni parlamentarno bitko, čim se državni kancelar dr. Luther vrne z düsseldorfske razstave. Možno je celo, da pride v vprašanje državne zastave do plebiscita, kakor v zadevi odškodnine nemškimi vladarjem.

Dr. Luthrova vlada je manjšinska vlada. Zunanje-politično se je držala s pomočjo socialne demokracije. Sklep pogodbe z Rusijo in affront v vprašanju trobojnice pa kaže, da se želi dr. Luther vrniti v obliem nemško-nacionalne, monarhistične reakcije. Zdi se, da hoče sam izzvati padec svojega današnjega kabineta, ker je prepričan, da mu potem poveri predsednik Hindenburg mandat za sestavo nove vlade. Vanjo bi bili sprejeti tudi Westarpovi nemški nacionalci. Pot do nje jim je sedaj ugodna. Epizoda v Locarnu in Ženevi jih po najnovejših dogodkih ne ovira več.

Nemška demokracija in republikanske stranke morajo napeti vse sile, da preprečijo povratek k imperijalistični reakciji. To zahteva ne le njihov lastni interes, marveč bo po njihovem zadržanju v sedanjih borbi imel ves politični svet ponovno priložnost, da sodi, kako je prava prava demokracija, pacifizem in moralno razorožitvijo v nemški »republiki«.

«Norge» na Spitzbergih

Oslo, 7. maja. s. »Norge« je davi ob pol 7. pristala v Kingsbayu na Spitzbergih.

V škripcih radi interpelacije o korupciji

Radikali in radičevci so včeraj ves dan barantali radi korupcije. — Na koncu se je Radić zopet udal. — Korupcija naenkrat ni nujno vprašanje. — Prizadevanje radičevcev, da bi jih bilo lažje videti. — Radičeve besede in njegova dejanja.

Beograd, 7. maja. p. Najkočljivejša vprašanje sedanjice vlade je problem kako spraviti s sveta silno neprijetne interpelacije, ki so vložene v Narodni skupščini radi korupcije. Zabašurili se ne da takih stvari, ki so več kot ves zadnji mesec razburjale celokupno javnost ter bile tudi povod vladne krize, ugoden izhod najti pa je tudi težko, da bi bili zadovoljni javnost in prizadeti. Obe vladni stranki sta v velikih škripcih in sedaj samo preiščujejo kako ukreniti, da bo volk sit, koza pa cela. Zlasti v neprijetnem položaju je sam Stjepan Radić, ki je pred tedni nastopil kot največji gromornik proti korupciji, a je med tem doživel gorastane korupcijske obdolžitve njegove lastne okolice in samega vodstva njegove stranke. V vstopom v novo vlado gospoda Uzunovića je prevzel nase tudi obveznost obzirnosti in zavezanosti lojalnosti napram radikalom, kar mu pri korupcijskih interpelacijah ne hodi prav in bi najraje imel svobodna usta najradikalnejšega opozicijskega. On hoče, da bi ga bilo videti v najlepši pozi anti-korupcionista. Zato sedaj giblje na vse strani in daje izjave, ki niso v skladu s prizadevanji sedanjice vladne koalicije.

Beograd, 7. maja. p. Danes so radičevci in radikali ves čas barantali radi stališča vlade pri odgovoru na interpelacije o pobijanju korupcije. V tem vprašanju ni samo nesoglasje med radikali in radičevci, temveč tudi med radikali samimi. Nekateri so za to, da se sestavi anketa, ki naj bi proučila vse slučaje korupcije od l. 1918. drugi pa, da se poleg te ankete osnuje še posebna, ki naj bi preiskala obtožbe proti Rade Pašiću. Opozicija ugotavlja, da bi v prvem slučaju afera Rade Pašića prišla na dnevni red šele na nekaj letih, v sled česar sestava samo ene ankete ne bi imela drugega namena, kakor celo stvar potlačiti. Pod pritiskom javnega mnenja in stališča opozicije so se nekaj časa tudi radičevci postavljali na radikalnejše stališče in pristajali celo na zahteve gamostojnih demokratov, ki so najdalekosežnejše. St. Radić je v tem

pogledu izjavljal: »Interpelacija SDS je preciznejša ter zahteva izrečno zakn o pobijanju korupcije in anke. Zat: Jo je treba bolj upoštevati. Anketa bi morala delati ves čas, tudi med skupščinskimi odmorom. Določiti bi se ji moral rok, v katerem bi naj izvršila svoje delo. Z Rade Pašićem bi morala biti gotova do jeseni, s ostalimi na do smoladi. Treba se je izogniti, da bi anketa ne bila preobširna, ter bi vanjo morali stopiti ljudje iz parlamenta ter po en višji sodnik iz Beograda, Zagreba in Ljubljane, kakor tudi po en profesor iz vsake univerze.«

Radi korupcijskih Interpelacij so se vršila danes ves dan posvetovanja ministrov in voditeljev obeh vladnih strank. Tudi radikalni klub je ves dan razpravljal o tem, kako naj se vrši debata glede korupcije. Radić je bil radi tega vprašanja tudi na daljši konferenci pri Uzunoviću in od 16. do 18. v avdienci na dvoru. G. Uzunović tudi po konferenci z Radićem ni dal nobene izjave, radičevci pa so izjavljali, da zahtevajo »jasnejše stališče«. Čuje se pa, da so radičevci že pristali na zahtevo radikalov v tem smislu, da bo ena anketa preiskovala delovanje vseh ministrov.

Ko je St. Radić zvečer odhajal z dvorane, je izjavil: Izpremembe ni, nič ni novega. Po nočnih konferencah, ki jih je imel permanentno s svojim klubom, pa je Radić povedal, da nocoj potuje v Zagreb. Pri tej priliki je Vaš dopisnik opozoril Radića na glasove, da nekateri radikali trdijo, da se bo dan razprava o interpelaciji glede korupcije odgodila. Stjepan Radić je postal nervozen in izjavil: Ako bodo prišle take intrige in se o interpelacijah ne bo razpravljalo prihodnji petek, boš o tem vprašanju napravil krizo vlade.

Tako bi prišli do sporazuma tudi v vprašanju korupcije. Pri radičevcih je očitno prevladalo prepričanje, da vprašanje korupcije ni tako nujno kot je izprva izgledalo in da se mirno lahko počaka, da bo anketa izvršila svoje Sisifovo delo.

Baldwinova vlada odklanja vsak kompromis

Splošna stavka se nadaljuje s slabimi izgledi na končni uspeh. Tudi delavski generalni svet odklanja mirovna pogajanja.

London, 7. maja. k. Mirovni izgledi, ki so bili po večerašnjih govorih v parlamentu precej veliki, so postali danes popolnoma zopet mnogo bolj brezupni. Obe stranki imata sedaj svoje smernice. V vladnih krogih izjavljajo, da delavski voditelji niso storili takega koraka za zolžanje, da bi upravičevali upanje na kako medsebojno pomirjenje. Vlada je odločena, da tako dolgo ne bo stavila nobene ponudbe za mir, dokler ne bo splošna stavka preklcana. Eksekutiva rudarjev je imela včeraj popoldne važno sejo.

Sinočnja izdaja vladnega glasila »British Gazette« je objavila te besede: »Vsako naj upošteva, da z ozirom na splošno stavko ne sme priti do kakršne-

gakoli kompromisa. Ali bo država zmagała splošno stavko, ali pa bo splošna stavka zmagała državo.

London, 7. maja. k. Generalni svet delavskega kongresa ugotavlja, da se ne spusti v nikakršna mirovna pogajanja. V splošnem vlada v deželi mir in red razen neznatnih sporov. Stavkovno glasilo »British Worker« naznanja, da bodo stavkajoči rudarji prejeli plačo 14. maja in da je fondov na razpolago za en mesec.

London, 7. maja. s. Poslanec Dardy Jones, član delavske stranke, je izjavil včeraj v spodnji zbornici, da v osmih dnevih ne bo delal noben delavec več razen s posebnim dovoljenjem sveta organizacijskega kongresa.

Nerazveseljiva bilanca četrtega dne

Iz Londona poročajo o številnih resnejših spopadih in nemirih. Število prostovoljcev se zvičuje.

London, 7. maja. k. Položaj v stavki je še vedno neizpremenjen. Železnišice in prevozne zveze postajajo boljše. Med Londonom in Calaisom se pripravi direktna služba. Poskuse otvoriti promet cestne železnice s tem, da bi zaposlili prostovoljce, je množica preprečila. Policija je bila prisiljena uporabiti pendreke. Včeraj je bilo po škodovanju 47 omnibusov. Danes je bila policija radi varstva omnibusov ojačena. Preskrba s živili je zadovoljiva. Število prostovoljnih stražnikov se stalno večja.

Zadnji oficijelni komunikacijski zadržujejo, da so zaloge živil zadostne in da so prometna sredstva zadovoljiva, dasi stavkajoči ovirajo razdelitev živil. Vsi prestopki proti svojemu prometu se naložijo kaznuje. Vlada odklanja vsako sodelovanje z organizatorji stavke. Na Old Kent Roadu v jugovzhodnem delu Londona je prišlo včeraj do hudih spopadov. Vmes so posegli močni oddelki policije na konih in peš, ki so razgnali množico. Pri tem je bilo več oseb ranjenih in en avtomobil zažgal, oženi pa so kmalu pogasili. V Yorku so vrgli stavkajoči pod vlak policijskega uradnika, ki pa se je rešil. Ovirali so tudi transport in razdelitev živil. V Londonu in obmejnih grofijah je bilo doslej najetih okoli 75.000 prostovoljcev.

V Middleboroughu je prišlo sredi do spopadov. Stavkajoči so potisnili nekaj težkih tovornih vagonov na tir, da bi ustavili osebni vlak. Nato je množica razdejala tovorni kolodvor. Tekom noči objavljeno uradno poročilo pravi, da je v deželi dovolj živeža.

das ovirajo stavkajoči njegovo razdelitev. To delstvo zahteva, da se oiači število varnostnih organov.

London, 7. maja. ok. Tekom večerašnjih neredov v vzhodnem delu Glasgova je bilo aretiranih 56 delavcev. Mnogo delavcev je bilo ranjenih. Množica je napadla nekatere trgovine z obutvijo ter jih oplenila. Nato so skušali stavkajoči delavci napasti travarsko remiza, a so jih razpršili policijski oddelki. Kljub oviranju po stavkajočih se je promet zboljšal. Dnevno se javljajo v službo tisoči prostovoljnih policijskih agentov. Tudi varnostna služba se vedno bolj spopolnjuje.

Nadaljevanje bojev v Maroku

Pariz, 7. maja. s. Havas poroča, da delstvo, da je vojaško vrhovno poveljstvo vsled preloma mirovnih pogajanj z Rifovci včeraj o polnoči dobilo zopet svobodo postopanja, še ne znači pričetka ofenzive.

Pariz, 7. maja. b. Danes dopoldne so začele francoske čete obstreljevati postojanke Rifovcev.

Rabat, 7. maja. k. Letalci so v prvih jutrajnjih urah zopet pričeli delovati. Obmetavali so sovražne zbirališča s bombami. Čete so se pričele skupno s španskimi oddelki zbirati okoli Kerta. Ze štiri dni je lepo vreme.

Darujte za Sokolski Tabor

Nevarnost razširjenja stavke na kontinent

Po francoskem zatrdilu gre le za enodnevno demonstracijsko stavko. — Posledice stavke v drugih državah.

Pariz, 7. maja. d. Mednarodni odbor rudarjev je sklical k izredni seji za soboto v Ostendu glavni tajnik Hodge. Francoski rudarji b. do na njem zastopani. To zborovanje je posebno važno, ker obstoja po sklepih, sprejetih v Ženevi, nevarnost mednarodne stavke. Upravna komisija francoske zveze strokovnih organizacij je sklicana za danes popoldne k izredni seji.

Pariz, 7. maja. s. Jutri popoldne se sestanejo v Ostende delegati rudarskega odbora. Kakor poroča »Journal« iz dobro informiranih krogov, niso niti francoski niti belgijski

in še manj nemški delegati odločeni, da bi organizirali neomejeno splošno stavko v podporo angleškega delavstva. V najsikrajšem primeru se bodo zedinili na demonstracijsko stavko 24 ur in za gmojni podporni.

Praga, 7. maja. d. Češkoslovaški rudarske zveze so skupaj z zvezo češkoslovaških železničarjev sklenile povečati nadzorstvo v poedinih obmejnih postajah nad izvozom, zlasti premoga, da se tako prepreči izvoz premoga in drugih potrebščin v Anglijo. Ta korak naj pomaga angleškim tovarišem do zmage v splošni stavki.

Proces proti madžarskim falzifikatorjem

Včeraj se je pričela v Budimpešti glavna razprava proti ponarejevalcem francoskih frankov. — Obtoženi deželni policijski šef zavrača inicijativo na orina Windischgrätz, ki se noče natančno izjaviti, pač pa priznava, da je imelo ponarejanje izključno politično ozadje. — Obtoženci se zagovarjajo s patriotičnimi nameni!

Budimpešta, 7. maja. s. Danes dopoldne se je pričela v volid porotni dvorani budimpeštanskega državnega sodišča glavna razprava v falzifikatorski aferi. Protežni del obtožencev so tvorili domači in inozemski, posebno francoski novinarji. Nekaj minut pred 9. so stražniki privrli v dvorano v zaporih se nahajajoče obtožence, do čim so se svobodno obtoženci polagoma zbirali k razpravi. Predsednik senata Töröki je otvoril razpravo in prošil poslušalce, naj ostanejo med vso razpravo mirni. Kot prvega je pozval Nadossya, ki je očitno razburjen podal osebne podatke. Princ Windischgrätz se je opiral na silico, ko je vstal s sedeža. Nato je pričel predsednik imena braniteljev. Po prečitanih obtožnicah so bili vsi obtoženci razen Nadossya odvzedeni iz dvorane.

Nadossy je podal obširno priznanje. Pred približno štirimi leti je prišel k njemu princ Windischgrätz, ki mu je rekel, da so mu pripadajoči načrt za ponarejanje in vnovčevanje ponarejenih frankov. Na ta način bi se dalo dobiti

sredstva za financiranje političnih namenov. Nadossyju se je zdel ta načrt v prvem trenutku neizvedljiv. Oznegli sa je kot budalost. Pozneje je prišel Windischgrätz še enkrat k njemu in ga opozoril, da valed pomanjkanja finančnih sredstev ni mogoče urediti političnih ciljev. Ker je Nadossy sam čutil, da je treba nekaj napraviti za dosego političnih ciljev,

je bilo sklenjeno, da bo za prikrivanje afe-re ponudil svoje pomoč. Med izdelovanjem bankovcev so se pojavile težave, ker Nadossy ni vedel, kako bi spravi ponarejene novčance v promet. Vseled tega je svetoval Windischgrätzu, naj vpraša strokovnjake. Ker Windischgrätz ni imel primernega moča, mu je Nadossy svetoval generalnega ravnatelja Poštne hranilnice, s katerim je bil v prijateljskih odnosih. Ko je ministriki predsednik od nekoga zvedel, da se v nacionalni zvezi bavijo s ponarejanjem in razširjanjem takih frankov, je prosil vsled svojega odpotovanja v Ženevo državnega tajnika Pronaya, naj bi prišel k njemu. Pronay je izročil Nadossyju nalog ministrskega predsednika, naj delo nastavi. Še isti dan je Nadossy sporočil Windischgrätzu naloge ministrskega predsednika, da je treba to stvar opustiti. Windischgrätz pa je uveljavil svoje namero, da je treba ponarejene bankovce spraviti v promet vsaj v inozemstvu. Falzifikati so bili dejansko spravljani v inozemstvo in oni mladi ljudje, katerim je bilo poverjeno razširjanje tega denarja, bi bili morali počakati najprej brzojavne Windischgrätz.

Ki je bila vezana na pristaneek Nadossyja. Te brzojavke ni bilo mogoče več odposlati, ker je bil medtem Jankovics vsled razširjenja falzifikatov aretiran in je prišla stvar na dan.

Predsednik: »Ali je navedel Windischgrätz politične cilje? Nadossy: Izključno politični! Windischgrätz me je valed tega pozval, naj se stvari udeležim, da bi mogel kontrolirati, da se bo denar rabil izključno v politične namene. Med izdelovanjem falzifikatov ni imel Nadossy aktivne vloge, vendar pa je odobral to misel, da so njegovo ime in njegovo pozicijo izrabljali zato, da so pridobili ljudi, je zvedel šele pozneje. Velel je tudi, koške falzifikatov je bilo izdelanih. Baje se je počeelo izbrati 8000 porabnih falzifikatov.

Dalje je navedel Nadossy, da je onim mladim ljudem koncem l. 1925. preskrbel sedem rumunskih potnih listov. Ko se je zvedelo v Budimpešti za aretacijo v Amsterdamu, je bilo treba najprej uničiti vse falzifikate. Ali se je to zgodilo, mu ni znano. Vse akcije je financiral izključno le Windischgrätz. Osebe, ki so bile udeležene pri ponarejanju in razširjanju falzifikatov, naj bi dobile posebno odškodnino. Ker je šlo za politične dolžnosti in ni bilo pričakovati gmočnih koristi, ni smel, da bi bil kdo prejet kako odškodnina. Nato je odredil predsednik 10 minut odmora.

Po odmoru so privrli v dvorano prince Windischgrätz. Princ se ni priznal krivim, in sicer iz dveh vzrokov: prvič, ker dejanja, ki ga obtožujejo, ni bil indvidualen in egotističen zločin, temveč motiv boja za madžarstvo.

Ta motiv ima veliko ozadje. V drugi vrsti ima Windischgrätz mnogo važnih vzrokov za to, da ne more biti obtožen tega, na kar se glasi obtožba. Zato se tekom sedanjih glavne razprave ne želi izjaviti. Na vprašanje predsednika je izjavil Windischgrätz:

da ideja ponarejenih frankov ne izvira od njega, temveč da je

v gotovih krogih že prej obstojala. Ni res, če trdijo, da je prišla ta ideja iz inozemstva. Iz inozemstva izvira samo možnost udeležitve, t. j. papirne fabrikacije. Ko je princ prišel v to afero, so bili pripravljeno že fotografski kamni, dasi mi ni znano, od koga in iz katere akcije izvirajo. Kar mu je pa le znano,

ne more izpovedati.

Glede papirne je zvedel podrobnosti že l. 1923., vendar o tem ne more dati nikakih pojasnil. Schultze je prišel jeseni na Madžarsko, da poda svoje mnenje. Takrat se delo za falzifikiranje še ni pričelo. Schultze je bil poslan v kartografski zavod, kamor ga je spravił grof Teleki in kjer je ostal dva ali tri tedne. Ko je Schultze povedal svoje mnenje Geröju, je prejel odpravnino. Po odhodu Schultzeja je prevzel izdelovanje falzifikatov kartografski zavod. Predsednik: »Morda Gerö? Windischgrätz: »Ne, kartografski zavod, in sicer po nalogu... Predsednik: »Po čigavem nalogu? Windischgrätz: »O tem se ne morem izjaviti. Windischgrätz navaja dalje, da je bilo izdelanih natančno 29.370 komadov ponarejenih tisočfran-kovskih bankovcev,

ki so pa bili deloma kot nerabni sežgani. Po razkritju afe-re je sam sežgal večjo množico falzifikatov.

Na vprašanje o razširjanju falzifikatov, je izjavil Windischgrätz, da organizacija tega ni bila v njegovih rokah. On ve samo toliko, da so bili francoski falzifikati izdelani samo zato, da bi

škodovali francoske trvdke.

Izmena naj bi se vršila v takih inozemskih državah, kjer razvijajo francoske trvdke velik promet. Jankovics ne bi smel svojih falzifikatov niti vnovčiti, da, celo niti odpreti kovčega. Razširjanje falzifikatov je bilo prepuščeno Nadossyju, ker je bil najbolje informiran, kako in kje je taka akcija mogoča. Finančna stran fabrikacije je bila v rokah Meszarosa. Za razširjenje je izročil Windischgrätz Jankovicu kakih 150 milijonov papirnatih kron, tako da je odpadlo na

posameznika kakih 20 milijonov.

Udeleženci niso upali na kake gmočne uspehe. Tudi kontrola je bila izredno stroga. Nameščenci kartografskega zavoda so delali na povečje in Gerö sploh ni prejel ničesar. Windischgrätz je izjavil, da je Nadossy kot svojega prijatelja že pri pravih pritegnil v akcijo. Pozval je Nadossyja k udeležbi. O ulogi svojega tajnika Rabe je izjavil Windischgrätz, da je Rabe samo izvrševal izdane naloge.

Upokojeni vodja kartografskega zavoda Hajta, ki je bil potem zasiljen, je izjavil, da se ne čuti krivega, ker je bil prepričan, da služi to delo patriotičnim namenom in da bo poapeševalo

neokrnjenost Madžarske.

Tudi je bil gotov, da ima početje gotovo uradno podporo. Ko so ga pridobili za sodelovanje, so se pozvali na Nadossyja in ga označevali kot eksepenta višjih oblasti. Končno je izjavil, da ne more pojasniti, kdo ga je pozval, naj sodeluje.

Nato je bila razprava odgođena na jutri. (Glej tudi poročilo na 6. strani Ured.)

Seja vlade

Vlada namerava predložiti drugi teden Narodni skupščini zakon o izenačenju davkov.

Beograd, 7. maja. p. Od 5. do 8. popoldne je bila seja ministrskega sveta. Po izjavi nekaterih ministrov, ki so bili na seji, se je na njej razpravljalo o resortnih vprašanjih. Izmed važnejših rešitev se omenja, da je bil sprejet načrt zakona o izenačenju neposrednih davkov, ki se bo po izjavi nekega ministra že prihodnji ponedeljek izročil Narodni skupščini. Trgovinski minister dr. Kraljač je poročal o načrtu trgovinske in navigacijske pogodbe z Italijo. Ta pogodba ima 4 oddelke: splošni del, tarifni del, oddelek o obmejnem prometu in veterinarsko konvencijo. Načrt se bo predložil gospodarsko-finančnemu komitetu. Minister pravde je predlagal izpremembe glede zakona o zaščiti vladstinstva, da se zaporna kazen izpremeni v denarno kazen po današnji vrednosti dinarja. Največ se to nanaša na Bosno in Hercegovino. Nato je ministriški svet odobril ministru pravde nekatero pogodbo za razne koncesije.

Včerašnja seja Narodne skupščine

Oster nastop samostojnih demokratov proti ministru agrarne reforme Pavlu Radiću radi odvzemanja zemlje dobrovoljcem in vračanja iste grofom.

Beograd, 7. maja r. Na današnji seja Narodne skupščine, ki se je pričela nekoliko po pol 11. dopoldne, je postalo zelo očitno, da skupščina pravzaprav nima ničesar početi, ker vlada ni pripravila nikakega gradiva. Dnevni red se je zatoje izčrpal s tem, da so posamezni ministri podali odgovore na nekatera stara vprašanja poslancev. V koncentričnem ognju se je posebno znašel minister za agrarno reformo Pavle Radić, ki je moral vzdržati ostre napade samostojnih demokratov zaradi odvzemanja zemlje dobrovoljcem.

Po prečitnem zapisniku je posl. dr. Spahio protestiral, ker se je na predvčerajšnji seja zahtevala njegova izročitev sodišču, da sirovno nj od nikogar oboženo. Njegov protest je bil uvrščen v zapisnik. Nato je bila sporočena rešitev min. sveta od 21. marca t. l. o znižanju uvozne carinske tarife na čilski soliter, na predloženo žveplo, žvepleni cvet in galiko. Sporočeno je bilo nadalje, da bo prometni minister odgovoril na interpelacijo opozicije o gospodarski krizi v zvezi z znižanjem prevozne carine, čim ta Interpelacija pride na dnevni red. Finančni minister dr. Perić bo istotako odgovarjal na interpelacijo o korupciji in o nepravilnostih pri državnih nabavah, čim te interpelacije pridejo na dnevni red.

Minister za agrarno reformo P. Radić je nato odgovarjal na interpelacijo poslanca SDS Stjepana Kalemberja o odvzemanju zemlje dobrovoljcem na veleposesstvu grofa Eltza v Vukovariju. Interpelacija navaja, da je bil grof Eltzu preko maksima prepuščenih 417 oralov, zato pa je bila 38 legionarskim obitelji odvezeta zemlja. Ta postopek je absolutno treba reparirati.

Minister Pavle Radić je v daljšem govoru navajal, da je zemlja bila grofu Eltzu vrnjena zato, ker mu je potrebna za vzdrževanje žrebarne za vojaške konje noniuse in lipicane. To se je zgodilo na priporočilo vojnega in poljedelskega ministristva, ker je treba vzdrževati teh dvoje plemen za tekme in narodno obrambo, dočim je že pretila opasnost, da se žrebarna premesti na Češko.

— »Kdo je posredoval?« je vzkliknil posl. Vilder. Njegov vzklik je zelo neprijetno razburil radičevce. Posl. Vilder je nato izjavil: »Iz vaše sredine s., nedavno izšlo obtožbe, da so vaši ljudje za denar posredovali za grofe!«

»Glej no, vi se brigate za nas?« je odgovoril dr. Pernar.

»Ne brigam se za vas,« je odvrnil posl. Vilder, »a se vi sami dobro brigate

zase! Nimate pa pravice, da se nazivate za seljaško stranko, če tako izdajate seljaške interese.«

Minister Pavle Radić je nato med precejšnjim truščem zaključil svojo obrambo. Aplavdirali so mu samo radičevci, dočim so samostojni demokrati napram njim ironično vzklikali: »Niče ar se več ne sramujete! Vi ploskate grofom, vzklikajte raje: Živio grof Eltzu!«

Besedo je nato povzel posl. SDS Stevo Kalember, ki je med drugim izjavil: »Odkar je po nesreči države prišel za ministra agrarne reforme g. Pavle Radić, že 9 mesecev zamažamo naš odgovor o zadevi dobrovoljcev. Minister Simonović je odredil, da se dobrovoljcem razdeli nad tisoč oralov zemlje. Za njim je dr. Krizman razdelil zemljo med 38 dobrovoljskih obitelji, in sicer nekaterim iz Hrvaške in Slavonije, večji del pa dobrovoljcem iz Like in Dalmacije. K., so dobrovoljci bili o tem obveščeni, so prodali svo svojo last, a sedaj jim je zemlja zopet odvzeta in ob bogatih provizijah vrnjena grofu Eltzu. Ki vse razprda in se seli v Ameriko. S svojim postopkom je Pavle Radić dokazal, da je isti sovražnik srbskega rodu kakor pod Avstrijo. On je kršil kraljevo besedo, s katero je bilo dobrovoljcem zajamčeno, da dobijo zemljo.«

Izvajanja posl. Kalemberja so spravi Pavla Radića v oženi in je protestiral, češ da Kalember harangvira, naka je predsednik Narodne skupščine prosil govornika, naj se v diskusiji ne poslužuje kraljevega imena. Dr. Krizman je pri tem vzkliknil: »Mar je zabranjeno tudi leno in dobrohotno uporabljanje kraljevega imena?«

Nato je fin. minister dr. Ninko Perić odgovarjal na vprašanje treh poslancev, izmed katerih se nihče ni zadovoljil z odgovorom, a ga je skupščina vseeno sprejela na znanje.

Minister dr. Šuperina je odgovarjal na vprašanje posl. Dimitrije Vujića ter dr. Bazale o nepravilnostih pri poštni upravi.

Nato se je prešlo na dnevni red, v razpravo zakonskega predloga o trgovinski pogodbi z Avstrijo. Predsednik je izjavil, da je minister trgovine in industrije dr. Krajač izrazil željo, da po da o pogodbi obširen ekspozé, vsled česar je sejo zaključil ter napovedal prihodnjo za jutri ob 10. dopoldne.

Pred začetkom dnevnega reda jutrišnje seja Narodne skupščine bodo ministri zopet odgovarjali na razna vprašanja poslancev.

Radikali obračunavajo z Radićem

Ofenziva glavnega organa NRS, «Samouprave» proti S. Radiću.

Radikalni glavni organ »Samouprava« je pričel temeljito obračunavati s St. Radićem. Za razpoložljive radikale napram Radiću po sestavi III. Uzunovičeve vlade pa je prav posebno značilen članek pod naslovom »Se en neresen govor, ki se nanasa na Radićev nastop v Celju in ki se v bistveni reprodukciji glasi:

St. Radić je dne 2. maja v Celju izgovoril marsikaj, kar bi se deloma dalo pojasniti samo s konfuznostjo njegovega duha in kar naravno ne predstavlja nikakega javnega interesa. Toda ob tej priliki je Radić izustil tudi take reči, ki se nikakor ne morejo spraviti v sklad z duhom sporazuma. Šef najmočnejše hrvatske stranke nikoli ne opušča, da poleg nekaterih nezahtevanih in nepotrebnih komplimentov napram Srbom ne bi izrekel tudi kaj grdega o Srbih, da jih okleveta in žali. On stalno insistira na razvojenosti Hrvatov in Srbov. Taka akcija St. Radića se nikakor ne more složit s položajem šefa stranke, ki je v političnem sporazumu z najmočnejšo srbsko stranko. Tako početje St. Radića je neposredno naprejeno proti temu sporazumu. Ono je zrcalo ne samo separatističnega Radićevega duha, temveč tudi njegove obupne nevednosti v stvareh, o katerih on javno razpravlja pred hrvatskim delom našega naroda.

Napisati bi se dale cele knjige, da bi se povdarile vse gluposti in vse neresnice, ki jih je v svojem celškem govoru izustil St. Radić. Mi se naravno ne maramo lotiti tega nevhvaležnega posla, toda povdariti moramo vsaj najmarkantnejše Radićeve gluposti in neresnice.

Prisvajajoč si sposobnost za materialno, moralno in estetsko kulturo za Slovence in Hrvate — četudi s srbske strani nikdar in nihče ni pomišljal na to, da bi oporekali to sposobnost — je Radić z drznostjo obupnega nevedneža se drznil oporekati Srbom sposobnost za moralno in materialno kulturo. Ta obupna Radićeva nevednost enostavno preseneča! Sbi so že v 13. in 14. stoletju imeli kulturo, ki je bila večja in čvrstejša, kakor kultura tedanjih Nemcev in Angležev. Imeli so pravno državno ureditev, daleko naprednejšo, kakor je bila pravna ureditev celokupnega evropskega zapada. Tvorbe srbskega narodnega duha, narodne pesmi, katerih nesmrtni veličini so se divili najkulturnejši inozemci, nadalje narodne pri poudke pregovori in zagotetke, so nesporno avtentične svedoče visoke duhovne sposobnosti srbskega naroda za najvišjo kulturo. V vsem svojim zgodovinskim življenjem dokazuje srbski narod, da se je vedno neizprosno bori proti lastnemu »mrčesu« in ga neumorno pobija. Zato bi Radićev pregovor: »Ako me grize uš, nai me grize moja uš.« — če bi vobče bil srbski — mogel nuditi dokaz samo o tem, da se Srb nikoli ni mogel spriznati z gospodarstvom tučja. A hrvatski bratje — naj nam ne zamerijo, če izzvani to omenjamo — so trpeli švabsko uš tisoč let in te švabski uši je sam g. Radić prostovoljno roboval. Mi tega Hrvatom ne zamerimo, ker so zgodovinske pri-

ke močnejše kakor vsaka volja Toda izzvani s nedostojnimi Radićevimi napadi navajamo to zgodovinsko listino.

Sedanja kultura Hrvatov in Slovencev je pretežno prevzeta nemška kultura. Ona bo šele v popolni svobodi in edinstvu s Srbi prevzeta od pravega narodnega duha, da postane prava narodna kultura, da dobi hrvatsko in slovensko inspiracijo, hrvatsko in slovensko dušo. To mora biti in to tudi bo, ko v svobodi in bratski skupnosti postane prava slovanska duša nerazdvojni del življenja hrvatskih in slovenskih bratov.

V pogledu politične kulture je srbski del našega naroda neizmerno močnejši kakor hrvatski in slovenski. Ta kultura se je ustvarjala v teku svobodnega in samostojnega državnega življenja nad 100 let in učvrščevala z orjaško borbo za svobodo ne samo proti zunanji, temveč tudi proti notranji sovražniški narodovne svobode. Demokrat si duh srbskega rodu, demokrat ureditev sedanje naše države to so pozitivni plodovi borb srbskega rodu za svobodo in pravi tvorci njegove politične kulture.

Vrlo je treba obžalovati in najresneje obsojati, da se šef najmočnejše hrvatske stranke navzlic temu, da je sprejel vse obveznosti in dolžnosti lojalnega sodelovanja za provedbo tega sporazuma, s popolnoma nepotrebnimi in neolajnimi izpadi proti srbskemu delu našega naroda bori proti temu sporazumu. S takim podletjem ustvarja Radić sebi in svoji stranki lažni politični položaj, ki se ne more dolgo vzdržati. Mogoče je samo dvojje: Ali bo šef HSS iskreno deloval za provalanje sporazumnega programa ali pa bo deloval tako, kakor dela — toda v tem primeru bo odgovornost za posledice naravno padla edino nanj!

Sekcija za pretes kazenskega zakona

Beograd, 7. maja. p. Danes popoldne je bila seja sekcije zakonodajnega odbora, ki je pretresala načrt kazenskega zakona. Sprejet je bil splošni del zakona ter je sekcija prišla v razpravi do 24. člena.

Začasna trgovinska pogodba z Anglijo

Beograd, 7. maja. p. Danes popoldne se bili v trgovinskem ministristvu končani razgovori med našo in angleško delegacijo radi trgovinske pogodbe. Dogovor je pravzaprav začasen in vsebuje klavzulo največjih pogodnosti. Glede definitivne pogodbe se bodo vršila pogajanja v Londonu. Začasni akord bo parafiran prihodnji teden.

Poljska vladna kriza

Varišava, 7. maja. d. Voditelj krščanskih demokratov Chadzynski, ki ga je predsednik republike povabil k sebi, ko je Witos odklonil mandat za sestavo nove vlade, se je sedaj odločil, da prevzame mandat za sestavo novega kabineta. Chadzynski je že začel pogajanja z načelniki strank.

Politične beležke

Pašić in Maksimović

Beogradske novine beležijo, da je v sredo popoldne notranji minister Maksimović posetil Pašića in to da je bil edini interesantni dogodek dneva. Obisk je trajal nad poludruge ure in je bil Pašić po končanem razgovoru dejal ministru Maksimoviću, da mu »vse odpušča«. Vest o spravi med Pašićem in Maksimovićem porjčujejo vsi vladni krogi, kar je končno dokaz, da je stari Pašić z izborno taktiko znal spraviti na kolena vse puntarje in pridobiti zase tudi vse nenaklonjene ministre, dočim je Ljuba Jovanović povsem izžiran. Kdor vse razume, vse odpušča — pravi francoski pregovor. Pašić je dokazal, da mu je ta pregovor dobro znan.

Skrajna drznost

Včerašnji »Slovenec« piše, da »Jutru« slovenska zastava ne da miru, ker da »so jo mnogi njegovi pristaži zatajili, kadar jim je to kazalo.« »Slovenec« je res vreden svojih duševnih očetov, ki so tako strastno pozabljivi, da se ne spominjajo več niti dogodkov v zadnjih desetletjih. Mar so klerikalci že pozabili, da je bil prav klerikalni deželni odbor kranjski, ki je hotel odpraviti slovensko zastavo ter predlagal, da naj se v našo slovensko trobojnico slovanskih barv vnese mesto bele zlata boja nemške pohlepčnosti po zemlji in oblasti. In kdo je zatajil pod Avstrijo slovensko zastavo, kadarkoli je kazalo. Napredni krogi nikdar, pač pa so jo zatajili klerikalci vedno in povsod, pa če je že kazalo ali ne. Če ne formalno, pa prav govno dejansko. Kdo pa se je najbolj angažiral za vse črno-žolte institucije, kdo priganjal nedolotno mladino k »Jungschützen«, kdo blagoslavljal avstrijske vojne zastave, kdo priganjal naše ljudstvo k podpisovanju vojnih posojil? Mar naprednjaki? In kdo je prejel podporo dunajske vlade? Je bilo morda to napredno časopisje ali je bil to »Slovenec?« Ali naj navedemo nekaj odstavkov iz pridig in govorov klerikalnih agitatorjev, ki še danes žalostno zvene v ušesih vsakega slovenskega čutečega človeka. Ali naj ohranimo še enkrat izdajalsko pisanje »Slovenca« in ostale klerikalnega časopisja v časih, ko so naprednjaki trumoma romali na Grad in odondot dalje v razna internacijska taborišča? Ko so oni, ki so ostali svobodni, izpodjedali z vztrajnim delom v zaledju in na fronti korenine avstrijske misli v vedni nevarnosti, da pridejo pred puške ali na k, u, k, višice, med tem ko je bila v glavnem tajništvo klerikalne stranke centrala avstrijskega ovaštva in špijonaže? Ali naj si še enkrat ogledamo čase, ko se je vsak narodnjak klerikalca bal bolj od Nemca in nemčurja? Naj »Slovenec« ne bo tako skrajno drzen, ker mu bo sicer njegovega izživljanja prav brzo strahno žal, ker če tako hitro pozabljajo klerikalni voditelji, ne pozabljajo tudi oni, ki so v smrti nevarnosti delali za osvobodjenje slovenske zastave, katero so klerikalci hoteli v zameno za črno-žolto zastavo za vedno razprostrti kot podložno preprogo, presvili katoliški dinasti Habsburgovcev za brisane nog. Klerikalcem je šlo vedno le za komando iz Rima, nikdar pa se ne za slovensko zastavo in koristi slovenskega ljudstva.

Klerikalna kmečka zveza in »Slovenec«

V našem listu smo ugotovili, da je bilo na običnem zboru klerikalne »Jugoslovanske« kmečke zveze poleg klerikalnih poslancev le 40 do 50 delegatov, ki so nato volili samega sebe v odbor, ker so tisti, ki bi jih imeli voliti, raje doma ostali. Zakaj bi namreč hodili v Ljubljano poslušati, da bi klerikalna stranka zanje ničesar naredila? »Slovenec« seveda ta ugotovitev ni po volili, kar je umevno. Tudi komu drugemu bi ne bila, ako bi se ne njega tilkala. Zato skuša z nespametnimi zaviljanjem prikriti dejstva, da poljema med podeželskim ljudstvom zanimanje za klerikalno politiko. Trdi namreč, da ne odgovarja resnici trditev »Jutra«, da je bilo le 40 do 50 delegatov. Mogoče je, da maloštevilni navzoči res niso bili vsi delegati in da so bili med njimi tudi še kak drugi ministri. Vprašamo samo, ali mislijo klerikalci, da bodo sprlo takih veličastnih manifestacijskih zborovanj, kakor je bil zadnji obični zbor kmečke Jugoslovanske kmečke zveze, še dolgo obdržali svojih 20 mandatov? Menda niso udarjeni s slepoto?

Kdo je ustanovljal novo Radićevo stranko v Solveniji?

»Kmeti list« poroča, da je bilo na ustanovno skupščino nove Radićeve stranke za Slovenijo »povabljenih« 200 delegatov. To rej t. delegati niso bili delegirani od organizacij bivše SKS in bivše SRS, temveč so bili povabljeni od Pucljevega generalnega štaba. Lahko si mislimo, da so bili povabljeni samo taki, za katere so zeleni generali vedeli v naprej, da bodo to sklenili, kar jim bodo predlagali. Tisti, ki so bili proti izk. dajici Samostojne KS in proti združitvi z Radićem, seveda niso bili povabljeni. G. minister Ianez Puclj je imel tudi popolnoma prav, da jih ni vabil. Taki ki nočejo kinati pred ministrskimi fraki, imajo prostora dovolj tudi v drugih strankah. Vsi oni, ki niso bili od Puclja povabljeni, sedaj v častem tudi vedo, da jih Puclj prezira in ne mara. Če niso bili vredni njegovega povabila, tudi ni treba, da bi njegovi radićevski gospodi ti tako delali.

Iz okrožne organizacije SDS za srez Brežice

Opozarjam vse krajevne organizacije SDS v srezu Brežice na srezi občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 9. maja ob 3. popoldne v restavraciji gosp. Ivana Velj. kanška v Brežicah pri kolodvoru. Vsaka organizacija naj bo zastopana najmanj z določenim delegatom. Ker je zborovanje važno, vsilim vse prišaste demokratske stranke iz sresa Brežice in Krško, da se udeležijo zborovanja — Okrožni tajnik

Nova kriza v Nemčiji

Vprašanje državne zastave in razlastitve knezov preti z resno vladno in parlamentarno krizo. — Zbornica odklonila predlog o razlastitvi. — Ostri Scheidemannovi napadi na bivšega cesarja Viljema.

d. Berlin, 6. maja.

Državni zbor se je na svoji današnji seji bavil v drugem čitanju z zakonskim načrtom glede razlastitve odstavljenih nemških knezov. V razpravi so bili predlogi centroma, demokratov in ljudske stranke. Komunisti so predlagali nezaupnico vladi v tem vprašanju. Zanimiv je predlog narodne socialistične stranke, ki se glasi: »Načrt zakona o razlastitvi premoženja bančnih in borznih knezov in drugih ljudskih parazitov.«

Razvila se je živahna debata, v kateri je bil eden prvih govornikov socialni demokrat Scheidemann, ki se je zavzemal za predlog svoje stranke, naj se knezi razlastijo. Pri tem si je zlasti privoščil bivšega cesarja Viljema. Scheidemannov govor je bil takoj v začetku tako temperamenten, da so nemški nacionalci demonstrativno zapustili dvorano. Scheidemann jim je očital, da je le po njihovi krivdi prišla v ospredje oseba tega nesrečnega razcesarja, ki mu je našteval celo vrsto grehov. Že na haški konferenci je igral Viljem II. usodepolno vlogo. Tako je napravil na dotičnih spsih opazko: »Korekati moramo z zgodovino, toda na sklepe se pozivjamo.« Govornik je dejal, da je Viljem tu rabil popolnoma drugo besedo, ki se je pramuje imenovali. Viljem je bil tudi sramoten velezdajalec, ker je zaupal in tajna pogajanja med Anglijo in Nemčijo takoj dobesedno sporočil svojemu bratranču, ruskem carju. Dne 30. junija 1914, po sarajevskem atentatu, je poročal nemški veleposlanik na Dunaju Tschirschky, da se govori v avstrijski prestolici, da je treba s Srbi vendar enkrat temeljito obračunati. Viljem je napisal na rob tega poročila: »Sedaj ali nikoli!« K poročilu Tschirschkega, da porablja vsako priliko, da stvari pred prenašljenimi korakci, je napisal cesar: »Kdo ga je k temu pooblastil? To je zelo neumno in se njega prav nič ne tiče!« Ko je veleposlanik po par tednih sporočil, da se mu je posrečilo prepričati neizpolnjive zahteve Srbiji, je Viljem zopet na svoj način izrazil svoje nezadovoljstvo s tem.

Scheidemann je potem povedal, kako je najpobožnejši nemški državni kancelar, dr. Michaelis onemogelil manifestacijo za mir v parlamentu z dvomno opazko. Se bolj dvomno je bilo postopanje vlade proti mirni akciji papeža, ki so mu razen oficijelnega nadela še tajen odgovor. Par desetletij je nemški cesar dražil svet s svojimi nespametnimi govori, z knjige barona Zedlitz-Trützschlerja, bivšega dvornega maršala cesarjevega »Dvanajst let na cesarskem dvoru« se vidi, da je ta čas vladalo na dvoru največje klečeplavstvo, neresalica in korupcija. Scheidemann je citiral izrek cesarja pri stavki nameščencev cestne železnice: »Ne gre drugič, kot da puščamo narodu nekoliko krvi in da streljamo medenj« potem pa: »Pričakujem, da pri nastopu vojaštva proji stavkujočim tramvajevcem obleči vsaj petsto ljudi.« Tschirschky je rekel o cesarju, da je »ekrži, ki je nam vsem naprten«, Holstein pa pravi: »Vse zunanje ministristvo ima Nj. Veličanstvo za blaznega.« O nemškem narodu je Viljem nekoč rekel: »Tako pakajo naj vladam!«

Govorniki nemške ljudske stranke, konservativci so bili proti razlastitvi, češ da

nasprotuje pravnemu naziranju o zasebni lastnini. Zato nastopajo tudi proti ostalim predlogom o razlastitvi. Pri glasovanju je bil odklonjen predlog centroma s 282 proti 105 glasovom. Za predlog so glasovali centrum, gospodarska zveza in demokrati. Odklonjen je bil tudi demokratski predlog proti glasovom predlagateljev in gospodarske zveze. Predlog o razlastitvi sam je odklonila zbornica z 236 proti 142 glasovom socialnih demokratov in komunistov.

Predsednik parlamenta Loebe je potem naznanil, da tretjega čitanja predloge ne bo, ker so bili vsi deli zakonskega načrta zavrnjeni. Zato vrača zbornica predlog vladi, da takoj izvede ljudsko glasovanje o razlastitvi knezov, kakor to določa ustava. Zanimivo je, da komunisti niso glasovali o zakonskem predlogu o razlastitvi premoženja vzhodnih židov in Nenemcev. Ljudska stranka je predlagala, naj zbornica izjavi, da plebisit o razlastitvi knezov ni dovoljen, kar pa je parlament z veliko večino odklonil.

Med Scheidemannovim govorom so se vršila za parlamentarnimi kulisami važna posvetovanja med državnim kancelarjem in zastopniki strank. Vodji demokratov dr. Kochu se je posrečilo pregovoriti kancelarja, da se je odpovedal takojšnjemu odgovoru na Scheidemannove napade z motivacijo, da bi vsak odgovor še poslabšal položaj. Dr. Koch je obenem izjavil, da so demokrati kljub svojemu pristanku nasprotniki ukaza o zastavi, da pa ne mislijo zaenkrat desavuirati vladnega šefa. Nadalje je dr. Koch informiral kancelarja, da nameravajo socialni demokrati takoj po interpelaciji staviti vprašanje zaupnice vladi.

Dr. Luther je nato naprosil zastopnika centroma Guerolda, naj pregovori socialne demokrate, da bi opustili vprašanje zaupnice, toda Guerold je odklonil vsak posredovalni predlog. Nato je državni kancelar osebno prosil voditelja socialnih demokratov Müller-Frankena, naj ostane samo pri interpelaciji, toda dobil je nepovoljen odgovor.

Demokrati in centrumši so torej v zelo težavnem položaju, ker so glasovali njihovi ministri za naredbo o državni zastavi. V parlamentarnih krogih računajo z bližnjim odstopom dr. Luthra in celo z demisijsko celokupne vlade. Tudi je zelo negotovo ako bo ostala sedanja koalicijska. V tem slučaju bi prevzel dr. Stresemann tudi mesto državnega kancelarja. Parlamentarci menijo, da se bo položaj razčistil v kakih desetih dnevih. Istočasno pa se razpravlja o vprašanju, ako bi bilo sploh mogoče sestaviti novo vlado. Ni izključeno, da pride do skrajne krize, katere bi se mogla rešiti le z razpusitvom parlamenta in z razpisom novih volitev.

Berlin, 7. maja. d. Socialno-demokratski klub je predložil državnemu zboru nezaupnico, ki se glasi: »Državni zbor ne odobrava naredbe z dne 6. maja, po kateri se imajo na nemških misijah v inozemstvu razvešati črno-belodrdne zastave in izraža državnemu kancelarju, ki je to naredbo podpisal, svojo nezaupnico.« Na ta način se je spor med zbornico in vlado še poostil, ker omogoča oblika nezaupnice, ki ni naprjena proti celokupni vladi, ampak le proti državnemu kancelarju, centrumu, da glasuje zanjo.

Italija se oborožuje tudi v zraku

Poučna debata v rimski zbornici. — Premestitev tvornic iz severnih pokrajin na jug.

Rim, 7. maja. o. Zbornica je danes nadaljevala razpravo o proračunu ministristva za zrakoplovstvo. Poslanec Baistrocchi je naglašal, da je izredno velike važnosti dejstvo, da vodi ministristvi predsednik Mussolini vsa tri ministristva, ki spadajo v obrambo države, namreč za vojsko, mornarico in zrakoplovstvo. Radi zemljepisne lege Italije je usojena italijanski aviatiki zelo odločilna vloga pri obrambi italijanske obale. Ko je prišel fašizem na vlado, je bilo v Italiji le 200 vojaških letal, Mussolini pa je s sodelovanjem generala Bonzanija v kratki dobi vsestransko spopolnil italijansko vojaško aviatiko.

Poslanec Locatelli je ural važnost civilnega letalstva in priporočal, naj Italija v tem oziru posnema Nemčijo, ki si je ustvarila nad petdeset zračnih prog in ogromno število tvornic za izdelovanje prometnih

avijonov. Na ta način se vzgaja kader civilnih pilotov, ki jih lahko Nemčija uporabi v slučaju mobilizacije v operacijske svrhe.

Državni podtajnik za zrakoplovstvo general Bonzani je pripomnil, da ima Italija danes 800 vojaških letal in da odpade na vsak aeroplan po 17 milj. Tekom tega leta dobi vojska novih 600 letal, ki so v prvi vrsti določena v izvidno službo in za bombariranje. Sicer bo ministristvo za zrakoplovstvo napelo vse sile, da dvigne italijansko vojaško letalstvo na stopnjo, ki jo zavzemajo v tem pogledu druge zapadne velesile. Iz varnostnih razlogov se bodo nekatere tvornice za letala premestile iz severne Italije na jug države, da ne bodo izpostavljene morebitnemu sovražnemu napadu.

Svobodno nemško zrakoplovstvo

Berlin, 7. maja. d. Za acoo se pričakuje v Parizu parafiranje konvencije o nemškem zrakoplovstvu. Dogovor razveljavlja skoraj vse dosedanje omejitve zrakoplovstva. V bodoče imajo nemški aeroplani in zrakoplovci lahko poljubno močne motorje in niso vezani na gotovo višino. V veljavi ostanejo le dosedanje določbe o vojaškem zrakoplovstvu, pri čemer jamči vlada za pravilno izvajanje določb s te strani. Državna bramba ima pravico, da izvežba 72 vojaških letalcev za prometne plete. Tudi se sme v bodoče državna bramba udeleževati pri zračni obrambi. Nadalje razveljavlja dogovor sleherni omejitev pri gradbi zrakoplovov. Na ta način ne bo treba uničiti velikih hangarjev v Friedrichshafnu. Nemčija sme imeti letališča tudi v zasedenem ozemlju.

Kar se tiče določb o bodočem zračnem prometu, se v bodoče uvede zračna proga med Berlinom in Parizom. Francija dobi pravico, da ustvari letalsko zvezo med Strasbourgom in Prago. Nemčija pa uvede progo preko južne Francije s Španijo.

Pariz, 7. maja. b. Popoldne je bila parafirana konvencija med Nemčijo in Francijo o zrakoplovstvu.

Jesensko zasedanje Zveze narodov

Zeneva, 7. maja. d. Predsednik Zveze narodov Išii je sklical redno zasedanje Zveze za ponedeljek, 6. septembra. Glavne točke dnevnega reda so vprašanje sestave Sveta, sprejem Nemčije, priprave za svetovno gospodarsko konferenco in razorožitvena konferenca.

Rio de Janeiro, 7. maja. b. Predsednik republike Bernards je predložil parlamentu poslanico, v kateri odobrava nastop brazilskega zastopnika na zasedanju Zveze narodov meseca marca. Predsednik napoveduje, da pride to vprašanje zopet na razgovor na septembarskem zasedanju.

Grško oboroževanje

Rim, 7. maja. o. Agentura Roma javlja, da je italijanska vlada dovolila Grčiji posojilo v znesku 100 milijonov lir. To vsoto mora Grčija uporabiti v Italiji za nabavo vojnega materiala. Prvotno je nameravala Grčija najti posojilo v enaki višini v Franciji, toda grška vlada ni mogla nuditi nikake garancije.

Naši kraji in ljudje

Uradništvo prosvetnega oddelka v Ljubljani in Mariboru brez plače!

Znano je, da je bivši prosvetni minister Stjepan Radić odredil, da se odpravijo vsi prosvetni oddelki pri velikih županijah. Mesto teh oddelkov bi se naj osnovalo 6 prosvetnih inšpektoratov za vsa država.

Vse to pa je ostalo pri znani površnosti in vihravosti bivšega ministra samo na pol poti Prosvetni oddelki so bili sicer odpravljeni, niso pa bili na njih mestu še osnovani prosvetni inšpektorati.

Posledica tega eksperimentiranja v prosvetni upravi je dejstvo, da uradništvo prosvetnega oddelka v Ljubljani in Mariboru ter najbrže tudi drugod, kakor tudi polovica nameščencev državnega muzeja v Ljubljani 1. maja niso dobili plače in še danes 8. maja zamenjajo na izplačilo svojih zaslužnih prejemkov.

Državno računovodstvo se je namreč postavilo na to-le stališče: Prosvetni oddelki so bili odpravljeni, in niso pa še bili organizirani prosvetni inšpektorati in pri njih sistematičnimi prejemki nameščencev pri prejšnjih prosvetnih oddelkih. Z ozirom na to računovodstvo ne more dovoliti tem nameščencem izplačila njihovih prejemkov.

Ta škandal, da je še danes dne 8. maja cela vrsta državnih uslužbenecv brez plače, kar je v Sloveniji pač unikum, se je zgodil pod »blagoslovjeno« Radić-Pučljevo ero, v času, ko je kot Radićev zaupnik in minister za Slovence stopil v vlado g. Ivan Pučelj! Pučeljevi listi so napovedovali, da bo teklo v Sloveniji mleko in med, čim pride v vlado tudi edino poklicani zastopnik Slovencev Ivan Pučelj. In prišel je, a evo, kako »sijajno« se je uvedel!

Učiteljski uskoki na Bovškem, Kobarškem, Cerkljanskem in na Tolminskem

Slovanski učitelji v Italiji imajo svojo organizacijo, »Zvezo slovenskih učiteljskih društev« s sedežem v Trstu. Organizacija je strogo strokovnega značaja, izdaja svoje stanovsko-pedagoško glasilo »Učiteljski list« ter mesečnik za mladino »Novi rod«, združuje pa v sebi razen nekaterih obžalovanja vrednih odpadnikov celokupno slovensko in hrvaško učiteljsko na italijanskem ozemlju.

Vse predfašistovske italijanske vlade so dale slovenskim učiteljem vsaj pravo dhati. Priznavale so jim eksistenčne pravice v mejah zakonov in niso vpraševale, če je učitelj član njihove stranke in njihovih sindikatov. Fašistovski režim pa sega z drzno roko tudi po najsvetejših pravicah osebnosti človekove svobode. Njegov namen je, razbiti učiteljsko društvo, ki je bilo ustanovljeno s tolikim trudom in žrtvami. Potem, ko bi bilo društvo onemogočeno, bi radi izvalili fašisti učitelje v svoj sindikat.

Priznati je treba, da prenašajo slovenski učitelji vsa ta malenkostna, čestokrat iz osebne maščevalnosti porojena preganjanja v zavesti, da je njihova stvar poštena in da se je ne sme nihče dotakniti. Nekateri — slabši — pa so vendarle omagali in se podali. V svari len zgled treba imena teh uskokov, ki so brez časti in pomosa, javno pribiti, da se bo vedelo, kdo gaji dedščino očetov in mater s prestopanjem v fašistovski tabor. Evo, jih torej zaporedoma.

Na Bovškem so se izneverili: Franc Muznik iz Trente, Vera Lazar iz Čezsoče, Anton Brar iz Bayšce, Na Kobarškem: Vilma Bogataj in Ema Ivančič iz Kobarida, Slava Rutar iz Iderskega, Josip Stih iz Sužida, Mirko Bogataj iz

Kamnega, Marija Rutar iz Starega sela, Amalija Ručna iz Podbele, Andrej Trebše iz Srpence, Roža Cimprich iz Drežnice, Na Cerkljanskem, Mirko Podgornik in Antonija Paa iz Cerknega, Peter Lapajne iz Otaleža, Ivan Murovec z Vrha, Amalija Gruden iz Orehka, Božena Satler iz Bukovega, Julija Torkar in Zora Muznik iz Hudajužne, Olga Torkar iz Podbrda. Tolminski uskoki so: Viktor Vuga in Alojzija Majnik iz Idrije ob Bači, Marija Klemenčič iz Zagrsča, Tončka Hvala iz Krnice, Antonija Bizjak iz Pečin, Valerija Mervič iz Dol. Trebuše, Franja Torkar iz St. Viške gore in Jože Suligoi iz Rut. Po potrebi bomo ta seznam še izpopolnili.

Cankarjeva proslava v dramskem gledališču nočoj ob 8.

Mariborski privatni nameščenci proti odpravi 8urnega delovnega časa

Maribor, 7. aprila

Snoči se je vršilo v dvorani gostilne Rotovž protestno zborovanje celokupnega mariborskega zasebnega nastavljenstva proti podaljšanju delovnega časa in odpravi praznikov, ki jih je sklenil mariborski trgovski gremij na svojem zadnjem obnem zboru in kateremu koraku sta sklenila slediti gremiji v Ljubljani in Celju. Zborovanje, katerega se je udeležilo skoro 20 nastavljenecv vseh strok, sta sklenila mariborski podružnici Saveza bančnih uradnikov in Saveza privatnih nameščencev ter Mariborsko društvo odvetniških in notarskih uradnikov.

Zbor je v imenu medstrokovnega odbora otvoril predsednik podružnice Saveza zasebnih nastavljenecv g. Petecan, ki je po pozdravu delegatov in zastopnika mariborskega gremija g. Zidanška pojasnil namen zborovanja in podal kratek historijat boja pomočniškega zbora proti sklepom gremija. Nastopu trg, pomočnikov so se pridruživši vsi zasebni nameščenci ostalih strok, ki izražajo solidarno zahtevo, da hočejo ohraniti to, kar so po dolgem boju pridobili.

V predsedstvo zborovanja so bili izvoljeni nato Petecan, Giljever in Skaza, ki je tudi zborovanje vodil.

Kot glavni referat je nastopil delegat iz Zagreba g. Pfeifer, predsednik Saveza privatnih nameščencev Jugoslavije, ki je uvodoma v daljših izjavah govoril o zgodovini problema regulacije delovnega časa in o zakonski zaščiti. Govornik je ostro kritiziral socialno politiko naše države, zlasti ono sedanje vlade, imamo zakone o osemurnem delovniku, ki pa je le na papirju, ker ni še potrebnih pravilnikov. Država je dolžna, da vodi račune o socialno slabejših. Zasebni nastavljenici morajo voditi sami račune o svojih interesih, ker jih budo drugi le v toliko o njih vodili, v kolikor oni sami.

V imenu ljubljanske delavske zbornice je pozdravil zborovalce g. Kopač iz Ljubljane, ki je naglasil nastop mariborskih nastavljenecv v obrambi za ohranitev 8urnega delovnika. G. Skaza je izrazil solidarnost bančnega uradništva in odvetniškega in notarskega uradništva z ostalimi nastavljenici. G. Pelikan je v nemškem jeziku resumiral izjave govornikov. G. Petecan je še dodatno protestiral proti nezakonitemu postopanju delodajalcev z vajenci in izrazil solidarnost s stavkajočimi nameščenci lesne industrije na Hrvaškem.

Med burnim odobravanjem je bila sprejeta soglasna resolucija proti odpravi osemurnega delovnika. Čezurno delo naj se nagradi in ratificirajo mednarodne pogodbe o zaščiti delavstva.

Stavbno gibanje v Celju

Na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikovih ulice nameravajo, kakor smo že poročali, podreti dosežanje hiše, ulice nekoliko razširiti, na stavbnem prostoru pa, ki je last mestne občine celjske, zgraditi tri nadstropne hiše s poslovnimi prostori v priležni in s primernimi stanovanji v posameznih nadstropjih. Za stavbišča so se zanimala Mestna hranilnica, Ljudska posojilnica in Lastni dom. Mestna občina je stavila glede odprodaje zemljišča že svoje pogoje, katere sta Mestna hranilnica in Lastni dom sprejela v polnem obsegu, dočim je Ljudska posojilnica izjavila, da ji je odkazani stavbni prostor premajhen ter posamezne stavbene parcele predrage. Tudi se ne more vezati glede termina, do kdaj bi mogla zgraditi svoje poslopje. Na zadnji seji finančnega in gospodarskega odseka se je temeljito razpravljalo o posameznih odgovorih na offero mestne občine.

Člani odseka so prišli do sledečih zaključkov: Mestni hranilnici se proda prostor na vogalu Vodnikove ulice in Kralja Petra ceste pod že sprejetimi pogoji. Ker pa bi mogel zavod zidati šele v pozni jeseni ali pa v zgodnji pomladi, se določi konvencionalna globa za slučaj, da poslopje ni pravočasno zgrajeno, šele s koncem leta 1928. Ljudski posojilnici se more kvečjemu dovoliti stavbni rok do konca 1928., drugih pogojev pa mestna občina ne more več izpremeniti. Ako vztraja pri svoji ponudbi, se proda tudi ta prostor v Vodnikovi ulici Mestni hranilnici, ki ga mora pozidati najpozneje do konca 1. 1928. Stavbišče na Kralja Petra cesti ob Vošnjakovih hiši se proda Lastnemu domu s pogojem, da se naroči Gorenjak, da podere svoj poslovni lokal šele s 1. julijem 1927. Na ta način more v svojem novem lokalu vsaj dobro leto dni obratovati. Ker je občinski odbor pooblastil finančni in gospodarski odsek, da skleni pogodbe z imenovanimi zavodi konvencionalno, zadeva ne pride več pred plenum občinske seje. Ako upravni odbor Mestne hranilnice nakupne pogoje odobri, se nam obeta v letu 1927. zelo živahna stavbna sezona, z 1. 1928. pa bi bilo v Celju stanovanjsko vprašanje tudi praktično rešeno.

Umobolen carinik in šofer

Ljubljana, 7. maja

V četrtek zjutraj je ustavil šoferja R. pred Unionom mlad, čedno oblečen gospod in ga pozval, naj ga popelje v bolnico. Med vožnjo pa se je gostovito premislil in vzel šoferja, naj vozi po Celovski cesti proti Gorenjski. Prišel je šoferju pripovedovati, da išče čiste vode in da se ta dobi samo na Gorenjskem. V St. Vidu je moral šofer ustaviti, da je gost izstopil.

Ves čas pa se je gost obnašal tako čudno, da je bil voznik upravičeno sumiti, da ima opravka z umobolnim človekom. Pa saj se je izrazil proti njemu, da je carinik, dal mu je tudi že 100 Din naplačila, v St. Vidu pa je prišel hoditi od hiše do hiše. V eni je stopil v sobe brez pozdrava in pričel odpirati okna in vrata vse do kraja; v drugi je vzel z mize brez vsakega vprašanja dve čimljici, v tretji hiši je govoril o slabih časih, češ da tu ni več živeti. Nekoga je ustavil na cesti ter mu nataknil na nos svoja očala, rekoč da bo dotičnik potem zgledal kakor gospod. Napravil je pri vsaki hiši več manjših nerednosti, tako da so končno poklicali orožnika. V skrbah pa je bil tudi šofer sam, ki ni vedel, ali bo dobil plačano vožnjo.

Slednjič je prišel orožnik in čudni gost se je odpravil z avtomobilom zopet v Ljubljano, kjer so se ustavili na policiji. Ker je napravil aretovanec tu odločen vtis umobolnega človeka, je bil predstavljen zdravniku dr. Avramoviću. Preiskava je sumnjivo popolnoma potrdila, nakar so aretovanca oddali v bolnico.

Nesrečnež je 32letni carinik Franjo Menčinger, doma iz Boh. Bistrice. Ker je kazal že na svojem službenem mestu pri mariborski carinarnici znake prevelike duševne utrujenosti, so ga poslali na dopust. Med vožnjo pa je bolezen še napredovala, dokler se v Ljubljani ni spremenila v skoro popolno blaznost.

Rosenkavalier

LJUBLJANSKI DVOR

kino

Prednaznanilo
„Joana, milijonarjeva hči“
velik: First National-film sedanosti.

Danes ob 4., pol 6., pol 8., in 9. uri

Prvič v Jugoslaviji **HARRY LIEDTKE**

„MOŽ BREZ SPANJA“

Veseli in tragični doživljaji kontrolorja spalnih voz na progi Berlin-München. V naslovni vlogi Vaš mil Harry Liedtke. Druge vloge so zasedene po lepi Hanny Weisse in Helgi Molander! Veselo! Zabavno! Pikantno! Elegantly!
Cene navadne! Mladini neprimerno!

Pred sodniki

Trije nesrečni Italijani so jih staknili v Ljubljani, Lepa, zimska noč jih je vabila na plan in veselo so se podali krog pol 10. zvečer iz restavracije „Ljubljanski dvor“ proti „Emoni“ zadovoljno kramljajoč v krasnem toskanskem narečju. To pa ni bilo všeč nekemu možakarju, ki jih je prehitel, ko so zavili v Franciskansko ulico in v ulici jih je nenkrat napadel več ljudi. Nekdo je udaril Volbenka Zandonao po glavi z okovanko, da se je mož zgrudil, a na tleh ga je še parkrat sunil. Tudi oba ostala Italijana sta jih steknila, toda brez posledice. Hitela sta po pomoč. Prišel je policaj, Volbenk je medtem izginil v hotel „Union“, a v družbi, ki je prišla stražniku nasproti, nista Italijana spoznala nobenega kot napadalca. Pozneje so osumili delavca Jožo in Karla. Vred popolnega pomanjkanja dokazov sta bila oproščena, a se je pritožil nezadovoljni drž. pravdnik Gorje, če bi se kazala krivda; naši sodniki niso Italijani, ki tako pristransko delajo z našimi rojaki; pri nas še vedno vlada svetnica pravica!

Nace in Jernej poznata sodnijska kot stari Ljubljancem! Tivoli; saj je Jernejček že 33 krat pokušal sladkosti arestovskega življenja. Jernej je pregovoril Naceta, naj ukrade Janezu kolo, vredno 1400 Din in Nace se je dal tako preprosti in je odpejal kolo. Potem sta šla v gostilno Ivanke in tam jedla in pila. Da bi žena ne videla, kdaj jo bosta popihajla, sta ji ukradla očala; a vse ni pomagalo. Jekar ju je odvedel v 6 mesečno sodno gostišče; le vina ne bo in kmalu žabe pesem o vodi zapoje.

Jernej, Jože in Tone so trije bratje, doma iz Gozda. Premoženja nimajo, a vselej jih tepe, tako je poročala njih lastna obdina. Že decembra enkrat so se stopili z Miho in Janezom, oba sta jih dobila, Miha jo je staknil za ušesi, ki nikdar ne slišijo, kadar se ga svari, težko poškodbo. Priče so pa izpovedale, da jo je Mihe sam iskal in prvi navalil z nožem na slične bratce. Eden mu je spodbil roko in Miha, ki je mislil raniti drugega, je zaklal nebeže same sebe. — Ker je manjkalo tehtnih dokazov, so vsi trije Gozdniki oproščeni.

Delavec Janez iz Valburge jebral basen o jezui in Hicel, pa mu tako ugaja, da je jel jeza kar posnemati, Franca je kročarica, ima 14 otrok, pa se je čez zimo stisnila z vso družino v dve sobi, da je eno odstopila Janezu, kjer je stanoval z ženo in dvema otrokoma skoro brezplačno. Zima je minula in Franca je Janeza opozorila, da se ga je usemila le v stiski in mu odstopila stanovanje samo čez zimo. Zda je pa Janez zrasel, Jel je metati v vrata njenega stanovanja kose opeke in polenčke, vdrl v sobo in ji prislonil tako zausnčico, da je padla. S težavo je spravila hčerka mater za peč, a ji je še tri dni v ušesih šumelo. Zda bo šumelo še Janezu kar 14 dni, saj je tudi orožniške žalji, ki so ga svarili, naj miruje.

Ferenc in Cenc sta guala dva bika na ljubljanski kolodvor. Bika sta bila privezana z vrvmi in sta imela na očeh vreči. Pred biki je pa gnil kmet Anžon jarem volov. Ferenc je Anžona opozoril, naj gre pred volji in ne za njimi, češ, da lahko kak bik zdviga in ga podere, ker gre tako blizu njih. Modri Anžon pa ni ubogal. Zadnji bik se je res zadel na prvega in mimogrede podrl Anžona z glavo. Dobil je lahko poškodbo. Ker je bil nesrečne kriv deloma sam, je bil Ferenc oproščen, saj ni zanemarjal dolžnosti.

Danes že drugi dan hud naval na blagajno kar je najboljši dokaz

dobre kvalitete velefilma

HIJENE VELEMESTA

ki ne potrebuje kričeke reklame. Poslušajte kritiko onih, ki so film že videli! Nikdo naj torej ne zamudi ogledati si ta film!

Predstave ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

KINO IDEAL

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Sobota, 8.: Proslava Ivana Cankarja. Izv. Nedelja, 9.: »Druga mladost«. Izv. Ponedeljek, 10.: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Sobota, 8.: »Ognjenik«. A (Kuponi). Nedelja, 9.: »Greh«. C (Kuponi). Zadnjič v sezoni.

Opozarjamo na sobotno mariborsko predstavo »Ognjenik«, velezabavne veselice, ki je dosegla pri premijeri lep uspeh in je izredno zabavna občinstvo. V nedeljo, 9. maja ob 8. zvečer pa se upri-tori zadnjič v sezoni nad vse zanimiva, izvirna slovenska tragedija A. Cerkvenika »Greh«, ki je po svoji vsebini, lepi in cenjeni in igri močno učinkovita.

Predstava Verdijeve »Aide« v ljubljanskem opernim ansamblu v Spitu. Spitsko občinstvo je imelo prošli torkov svoj veliki operni večer. Naš gledališki ansambel je nastopil z Verdijevo »Aido« pred nabito polno hišo, ki je bila razprodana do zadnjega sedišča. Dejstvo, da so imeli v Spitu priložnost čuti vzporedno dve kapitelni deli svetovne glasbene literature — Borisa in Aida — v tako kratkem presledku, je splitsko publiko potrdilo v domnevi, da je ljubljanska opera zmožna lepši in veliki dejanj. »Novo doba« primerja predstavo »Aide« z izvedbo »Borisa Godunova« in piše: Pod sigurnim in finim vodstvom dirigenta Neffata, v režiji gosp. Knitla in v živopisni scenografiji in v kostumih, ki se le redkokdaj vidiho na provincialnem odru, s solisti, ki so si bili v pogledu reprezentativne izvedbe na enaki višini, je videl Split Verdijevo »Aido«. Ta predstava je bila doživljaj zase. G. Knitla se je s svojo ulogo Radamesa izredno izkazal; dosegel je uspeh, kakršnega še nihče niso dosegli. Njegov glas je močan in izrazito tenorski. Muzikalnost gosp. Knitla je prvovrstna. Pevec poje skladno, brez napak ter lepo izdela detajle. G. Zaludova je kot Aida potrdila našo dobro sodbo o njenih pevskih kvaletetah. Bila je še boljše kot v »Večnem mornarju«. Posebno prikupljiva je svežina njenega glasu in višini, katero doseže z veliko lahkotjo. Efektivno, za alietko vedno hvaležno ulogo Amneri, da je pela ga. Thierryjeva. Njen izraziti akt obvlada brez napora celo partituro. Vrhunec je dosegla pevka v tretjem dejanju. Tudi njena igra je nad vse zadovoljiva, tako, da je bila ta uloga kot celota izvrstna. Gg. Holodkov, Betetto in Rumpel so bili vzorni v svojih kreacijah. Nič ne

pretiramo, če rečemo, da so bili idealni verdijevski heroji. Zbori dobri in precizni. Predstava je elektrizirala občinstvo, pevec so morali vedno nanovo pred rampo.

Henrik IV.

(Opazke k gostovanju ljubljanske drame v celjskem Mestnem gledališču.)

L. Pirandello je dramatik, ki polaga glavno pažnjo na zunanje odrske efekte. Iz njegove tragedije »Henrik IV.«, se jasno zrcali iskanje originalnosti v koncepciji in izražanju. Posebnih umetniških globlin ni najti v njej. Motiv, ki ga razpleta Pirandello na dolgo in široko, je dokaj enostaven in deloma prepričevalen: glavni junak, ki je bil zaljubljen v markizo Matildo, je padel pred 20 leti po krivdi svojega tekmečka barona Belcredija s konja, si pri tem poškodoval tilnik, zblaznel, igral kot blaznež vlogo nemškega cesarja Henrika IV., po dvanajstih letih blaznosti okrevaj, igral še nadaljnjih osem let svojo vlogo in se končno maščeval nad svojim tekmečem. Po krivem činu mu zopet ne preostane nič drugega, kakor igrati svojo vlogo še dalje, do konca. Avtor je ta tema obdelal bolj zunanje, in je dal igri fantastično, nekako tajinstveno ozadje.

Vloga Henrika IV., ki se giblje med navidezno blaznostjo in treznostjo, je široko obdelana in stavlja na igralca težke zahteve. Vsi drugi značaji so večinoma le nakazani in deloma površno orisani. Ljubljanski igralci, ki so prošli toden v torkov zo-

pet gostovali v Celju, niso bili v polni meri kos temu teaterskemu delu. Režija gospoda Sesta je polagala skoro večjo važnost na zunanjo opremo, kakor na ostro karakterizacijo posameznih vlog. Radi tega se je izgubil marsikateri zunanji efekt. Trepla je tudi prepričevalnost v podajanju. Skupna igra je bila medla, skupine brezizrazne in brez posebne živahnosti.

Henrika IV. je pojmoval g. Rogoz po svoje. Igral ga je na efekt in bilo je kljub vsem njegovim mimičnim in glasovnim pripomočkom videti, da se v svojo vlogo ne pogloblja. Sicer pa bi bilo primernejše, porabiti veliki trud, ki ga zahteva ta kreacija, za kakšno boljše, res umetniško vlogo. G. Marija Vera (markiza Matilda Spina) ni našla prave topline in tragike, ki bi bila poglavitna celotni vsti. Njena izgovarjava je bila deloma premonotona, deloma pa preburna. Prepričala ni g. Skrbineš (baron Tito Belcredi) je bil izrazit v maski svojo igro pa je preveč postal. G. Osi-povič je podal svojega zdravnika popolnoma pasivno, in mu ni znal vdihniti življenja. Isto velja tudi glede gđ. Ježkove (Rida) in g. Pečka (mladi markiz). Gospod je Jernan, Smerkolj, Jan, Sincin in Plut se v svojih, sicer majhnih vlogah, niso povzpeli nad povprečnost.

Scenarija z zavesami je bila zadovoljiva. Gledališče je bilo še skoraj dobro obiskano. Občinstvo je sicer živahno ploskalo, a mu po večini očividno ni uspelo prodreti v bistvo igre, ki stavi i na igralca i na gledalca velike zahteve

Petindvajsetletnica igralki Berte Bukšekove. Gospa Berta Bukšekova, marljiva članica mariborskega gledališča, bo imela dne 18. maja svojo odsko petindvajsetletnico. Kot ljubljana predstava umetnice se ob tej priložnosti uprizarji Schillerjeva tragedija v petih dejanjih »Maria Stuart«. Naslovno ulogo igra ljubljanka, režira g. Rado Železnik.

Najdena Mozartova simfonija. Dunajski vseučiliški profesor Fischer je našel v notnem arhivu gornjeavstrijskega bene-diktinskega samostana v Lambachu simfonio skladbo, na kateri je bilo zabeleženo ime skladatelja Mozarta. Naslovna stran simfonije ima sledeče besedilo: »Donno Authoris 4ta Jan. 1769.« Natančne preiskava je dognala, da je simfonijo res napisal Mozart, in sicer lastnorodno na jesen 1. 1767, torej v svojem enajstem letu! Simfonija ima tri stavke.

»Dvanajst.« »Žizni Iskustva« v Leningradu pozdravljaj »velikansko glasbo«, katero je spisal Pjks na besedilo znamenite Blokove poeme. »Dvanajst«, velikanski zbor s tristo člani s spremljevanjem orkestra, predstavlja dva sveta: boljševiški tabor v boju z neprotniki. Na temelju boja obeh polovic zbora, skozi grmeči orkester »čudno in bolečno donijo glasovi petice solistov. S to grmečo simfonijo je baie rešeno vprašanje proletarske muzike. Prva produkcija »Dvanajstih« se bo vršila v akademski dvorani v Leningradu pod vodstvom dirigenta A. Klimova.

Domače vesti

Zlahta

Narodni pregovor pravi, da je zlahta raztrgana plahota. Velikokrat je to res, vedno pa tudi ne. Zlasti zadnje leto ima zlahta veliko sreče in veliko dobrot, odkar so radičevci v znamenju boja proti korupciji začeli izpreminjati ministrstva v pribežališče svoje zlahte.

Včasih smo bili v tem pogledu drugega mnenja in najhujše je bilo, če je kak dostojanstvenik sprejel v svoj ali kak drug urad človeka, ki je bil v zlahti z njegovim osebnim ali političnim znancom. Če je bila zlahta že bližja njegovemu kolenu, je bil že ogenj v stehi. Menda je svojčas tudi službeni pragmatika javnih namestencev določala, kdaj in kako smejo biti sorojstniki med seboj v službenem razmerju.

Z radičevci se je začela v naši državi nova moralna in nova praksa, ki je vspodbudila za vse zlahte. Se radičevske stranke gospod St. Radič je namestil v svojem ministru za visoke uradniške svoje hčerko in svojega zeta, drug radičevski minister je bil nečak gospoda predsednika HSS, tretji radičevski minister je postavil svojega brata za predsednega šefa. Dobri vzgledi vlečejo in so sedaj potegnili tudi ministra Janeza Pucelja. Imenoval je za šefa ministrske pisarne svojega zeta. Bilo je to prvo njegovo ministrsko delo za — slovenskega kmeta. V Ljubljani so se govorili, da bi bilo dobro, če bi Pucelj, ker sam ni kmet, poklical v kmetijsko ministru kakega prebrisane kmeta; pa se je med vožnjo v Beograd v Slavonem Brodu premislil in se raje odločil za svojo zlahto. Kako bi se pa tudi videlo, če bi med radičevskimi ministri, od katerih so trije odvetniki, kmeta pa nobenega, na tako visokem mestu sedel tudi kmet. Geslo »Kmet = kmeta« in geslo »Le vkup uboga gmajna« velja za radičevsko gospodo samo ob volitvah, sedaj velja načelo: »Le vkup uboga zlahta!«

M. A. C.

* **Novi pomočnik ministrstva prosvete.** Kralj je podpisal ukaz, s katerim je imenovan dosedanj prosvetni inšpektor v Skoplju Dragomir Obradović, za pomočnika ministrstva prosvete. Dosedanji pomočnik, Nikola Andrić, je upokojen.

* **Miloš Štiber šef kabineta.** Za šefa kabineta kmetijskega ministru je imenovan g. Miloš Štiber, doslej inšpektor v oddelku za kmetijstvo pri velikem županu ljubljanske oblasti.

* **Izprememba v sanitetni službi.** Delegat ministrstva za narodno zdravje v Ljubljani in oblastni sanitetni referent dr. Vladimir Katičič je iz Ljubljane premeščen v Zagreb. Za oblastnega sanitetnega referenta v Ljubljani pa je imenovan dr. Milan Vukičević iz Niša.

* **Izpremembe v državni službi.** Po potrebi službe so premeščen: inženjer Avrell Kobi iz Novega mesta h gradbeni sekciji v Ljubljani, inženjer Ivan Vanek iz Ptuja h gradbeni sekciji v Mariboru in inženjer Valter Alfeld iz Ljubljane h gradbeni sekciji v Novem mestu. Trajno je upokojen dr. Ciril Žitk, inšpektor v ministru za trgovino in industrijo.

* **Naši izletniki na Jadli »Karadjordje«** so imeli, kakor nam pišejo, večinoma prav lepo vreme, samo med Malto in Tunisom je bilo viharno in deževno vreme. Valovi so metali ladjo sem in tja kakor orehovo lupino. Med potniki so bili redki, ki bi ne bili plačali morju svojega tributa. V Tunisu so bili 30. aprila. Tu je bilo vreme prekrasno in potem vsa vožnja. V četrtek 6. t. m. je »Karadjordje« prispel v Marseille. Na krovu je vse zdravo.

* **»Vodnikova družba«** prav lepo napreduje. Tekom zadnjega tedna je naraslo število članov za okroglo tisoč. Danes šteje družba že 7000 članov. Velik del poverljivkov je v polni meri storilo svojo dolžnost, o ostalih smo prepričani, da tudi store isto in razpečajo vse bloke, ki so jim bili poslani. Naj ne bo med njimi nobenega brezbriznika, naj smatra vsak za svojo sveto dolžnost, da nabere čim največ članov. Naj ne bo nobenega rodoljuba, nobene narodne rodobine in nobene rodoljubne hiše, ki bi ne bila član »Vodnikove družbe«. Naša podjetja, naši denarni zavodi in premožni posamezniki bi naj bili vsi brez izjeme njeni ustanovniki. Ta teden so pristopili kot ustanovniki gospodje Fran Golob, tovarnar na Viču, Ivan Rozman, tovarnar istotam, dr. Stane Rapč, tajnik SDS v Ljubljani in dr. Konrad Janežič, odvetnik v Kamniku. Na dejamo se, da bodo našli mnogo posnemovalcev.

* **Gradnja katedrale sv. Save v Beogradu.** Vprašanje gradnje projektirane katedrale Sv. Save, srbskega prosvetnega zaščitnika, je stopilo v nov štadij. Pripravljalni odbor prične v kratkem z uresničenjem svojih načrtov. Troški za gradnjo projektirane katedrale so proračunjeni na 200 milijonov dinarjev. Prostovoljnih prispevkov se je nabralo doslej 20 milijonov, ostala gradbena svota pa se zagotovi na ta način, da se bo v razsežnih samostanskih gozdovih posekalo poldrugi milijon dozorelih debel kar bo vrglo približno 150 milijonov, dočim se bo še ostali primanjkljaj pokrili z državno subvencijo. Katedrala bo imela prostora za 6000 oseb. Zgrajena bo v bizantinskem slogu iz dobre carja Lazarja.

* **Ekskurzija v Anglijo.** Vsi oni, ki so se prijavili za ekskuzijo v Anglijo morajo tekom 14 dni izročiti svoje potne liste ali osebno tajniku, ali pa jih poslati na podpisani naslov. Potni listi morajo biti opremljeni s potrebnimi vizumom naših oblasti za potovanje v Anglijo. — Odbor za ekskuzijo v Anglijo, Ljubljana, Univerza.

* **Kongres jugoslovenske abstinentske mladine v Kragujevcu.** Včeraj je bil odprt kongres jugoslovenske abstinentske mladine. Nad tisoč delegatov iz vseh krajev naše države prisostuje kongresu. Slovenska delegacija pod vodstvom dr. Fedorja Mikšića obstoja iz 6 članov. Po-

vodom kongresa je Kragujevac ves v zastavah, zanimanje za abstinentno gibanje med mladino in meščanstvom je naravnost velikansko. Ljudstvo prisostuje predavanjem v ogromnem številu.

* **Bivši ruski minister Jurenjev v Beogradu.** V Beogradu je v četrtek prispel bivši minister ruske provizorične vlade Peter Jurenjev. Kot zastopnik stranke »Narodna svoboda« bo Jurenjev konferiral z novim beograjskim narodno-demokratskim združenjem. Prihodno nedeljo bo Jurenjev predaval o temi »Rusija in pota emigracije«.

* **Poročili se je v Beogradu preglede finančne kontrole g. Joško Škrbinc z gospo Sabino Ornić iz Maribora.** Bilo srečno! * **Prezvez jugoslovenskih arhivov v Budimpešti.** Včeraj je odpotovala iz Beograda v Budimpešto posebna komisija ministrstva prosvete, da prevzame arhive za ozemlje, ki je pripadlo naši državi po trianonski in senžermenski mirovni pogodbi.

* **Brazilski gost v Beogradu.** V našo prestolico je prispel dr. Heraklidi Cezar de Sousa Aronle asistent instituta Crusa v Rio de Janeiro, da prouči sanitetne zavode in organizacijo zdravstvene službe v naši državi.

* **Absolutni dubrovniški trgovske pomorske akademije v Ljubljani.** Pred nekaj dnevi je prispelo na svojem poučnem potovanju po državi 12 abiturientov pomorske trgovske akademije. v Dubrovniku v Slovenijo. Obiskali so med drugim tudi Bled. Včeraj pa so se vrnili preko Karlovca v svoj solnični Dubrovnik, da v kratkem nastopijo službo kot novi mornariški častniki naših trgovskih brodov.

* **Gradnja železnice do Plitvičkih jezer.** Kakor poročajo beograjski listi, se prometno ministru bavi s projektom gradnje železniške proge Bihac-Plitvička jezera-Vrhovine-Otočac-Senji, ki bi znatno olajšala obisk divnih Plitvičkih jezer. Odrejena je strokovna komisija prometnega ministru, ki bo pregledala teren za projektiranje železnice.

* **Zračni promet Praga-Zagreb-Trst.** Pogajanja neke češkoslovaške skupine s tovarno škoda na čelu, z angleškimi interesi o ureditvi zračne prometne službe Praga-Zagreb-Trst približujejo ugodnemu zaključku. Zatrjuje se, da se bo že letos pričel promet na črti Praga-Zagreb. — Pogajanja z Italijo pa bodo najbrže trajala dalj časa.

* **Zveza kopališč in letovišč naše kraljevine,** ki ima svoj sedež v Zagrebu in v kateri so združena kot člani naša kopališča in letovišča, je sklicala za 11. t. m. konferenco v Dubrovnik. Na konferenci se bo razpravljalo o raznih vprašanjih našega turizma, o voznih cenah, o obdobju kopališč ter o potrebi propagandi. Upati je, da se doseže enotna akcija, ki bo nedvomno koristila stvari ter znatno pospešila turizem v naših krajih.

Fotografski atelje VIKTOR
sedaj Knaflijeva ulica št. 4
se priporoča za slikanje družinskih in društvenih skupin v nanovo moderno urejenem ateljeju.

Slavnostna številka Slovenskega sporta
izide danes na 28 straneh.

Dobi se v trafikah in pri kolporterjih. — Posamezna številka stane Din 5.— Naroči pa se tudi lahko pri jubilejnih tajništvi S. K. Ilirije v kavarni Evropa. — Denar je poslati naprej. 3720

FINI ŠEVRO vseh velikosti 371/2

Din 159

Edino pri **VOIKA** Ljubljana

Raportirali se tudi po poštnem povzetju.

* **Inženjski dom v Zagrebu.** V Zagrebu so te dni pričeli z gradnjo Doma inženjerjev in arhitektov, ki bo stal na vogalu Draškovičeve in Račkove ulice. Dom bo zgrajen v stilu palače zagrebske borze.

* **Naša koncesija za bakreno rudo v Albaniji.** Po vestih iz Tirane je predsednik albanske republike Ahmed-beg Zogu podpisal ukaz, s katerim se Srbsko-albanski banki podeljuje koncesija za eksploatacijo bakrene rude v Uki. Koncesija je že ratificirana od naše in albanske vlade.

* **Važno prometno vprašanje.** Eno najvažnejših prometnih vprašanj je izgradnja dvojnega tira na progi Zagreb-Beograd. Lansko leto so se izmenjale tračnice na liniji Zagreb-Brod, letos pa se bo izvršila zamenjava na liniji Brod-Bograd. S tem bo promet znatno olajšan. Računa se, da se bo vožnja skrajšala vsaj za eno uro. Izmenjava tračnic se izvrši na račun reparacij. Ko bo končano to delo, se prične z gradnjo drugega tira, pri čemer mora seveda priti v poštev cela proga od Zidanega mosta do Beograda.

* **Radovitiško učiteljsko društvo.** Pišejo nam: Na zborovanju radovitiškega učiteljskega društva na Jesenicah 5. t. m. je bila odklonjena v polnem obsegu znana Dimnikova deklaracija. Za deklaracijo je glasovalo le sedem članov.

* **Avto promet Maribor-Slatina-Radenci** in Murska Slatina-Radenci. Uprava kopališča Slatina Radenci namerava uvesti s 16. majem družabne avto-izlete. Stroški za eno osebo so proračunjeni iz Maribora na Din 150, iz Murske Sobotice pa na Din 110. S to vsoto so kriti: vožnja tja in nazaj, kosilo, večerja, kopelj v mineralni vodi s perilom in postrežbo ter dostop k raznim zabavam. Kopališka sezona se prične s 16. t. m. in bi bila ob primernem številu interesentov

ta dan prva vožnja. Avto-izletni promet bi se vzdrževal do konca septembra.

* **Vozni red »Ekspres«.** Danes je izšel žepni vozni red »Ekspres« z veljavnostjo od 15. maja 1926. Vsled praktične oblike in bogate vsebine se je v par letih svojega obstanka tako priljubil, da vsako leto ogromno naročnikov povpraševanje po njem. Pri letošnji izdaji se je vsebina še bolj spopolnila. Vključ obsežnost ter visokim nabavnim stroškom je ostala cena netoprenjena t. j. 10 Din za izvod. Dobiva se po vseh večjih knjigarnah in na postajah pri potniških blagajnah. Naročila sprejema »Administracija voznega reda Ekspres v Ljubljani«, Borštnikov trg 1. Knjigarne imajo običajni popust. Po pošti stane 1 izvod 1 Din več.

* **Otrok pod vlakom v Litli.** V četrtek ob 12.40 je povozil brzovlak na postaji v Litli pri izvzemnem signalu 5 letno hčerko predilniškega delavca, Dragico Kolenc. Otrok je bežal čez tir pred drvečim brzovlakom, ki jo je vjel in ji odtrgal roko in nogo. Nesrečni otrok je bil na mestu mrtve.

* **Vlom v župnišče.** V eni preteklih noči so zlikovci vlomili v župnišče v Horjulu. Vlomilci so priliči v poslopje skozi okno in pobrali v pritičju iz raznih omar in miznic okrog 900 Din gotovine 17 srebrnih kron, žepni nož, srebrno uro, 50 jajc in bedro zaklane kokoši.

* **Na tajništvu način je izgubil 28 letni** železniški uradnik Ivan Brihta, rodom iz Ljubljane, ki je bil zadnji čas zaposlen na zagrebškem lužnem kolodvoru. Brihta je bil zelo soliden in vreden uradnik, zadnje čase pa je postal melanholičen in često se ga je lotevala tudi popolna apatija. Nekoč je celo izjavil, da se bo ubil, češ, da življenje nima zanj nobenega smisla več. Pred štirinaj dnevi je izostal od dela in tovariši so takoj sumili, da nekaj ni v redu. Ko je eden izmed njih celo opazil, da mu je izgubil njegov revolver so bili takoj vsi na jasem, da se je moral Brihta odločiti za obupni korak v smrt. Takoj so obvestili policijo, ki ga pa kljub poizvedenim pomoči Brihtovih tovarišev do sedaj še ni mogla izslediti niti živega niti mrtvega. Med tovariši in sorodniki, med katerimi je bil izredno priljubljen, vlada vsled tega veliko razburjenje. Ni pa izključeno, da se Brihta vendar še vrne na svoje mesto.

* **Nevlihte in toča.** Na Frankolovem v celjski okolici je divjala v sredo popoldne huda nevihta s točo, ki je zlasti na cvetočem sadnem drevju in v vinogradih napravila mnogo škode. Nevihto je spremljalo močno grmenje.

* **Strela je udarila 5. t. m.** v gospodarsko poslopje posestnika in kolarja Ferda Janeža v Oplotnici. Živno in nekaj gospodarskega orodja so rešili. Škoda je precejšnja, deloma krita z zavarovalnino. Gasilno društvo oplotniško je takoj prihitelo na pomoč in rešilo hišo.

* **Poskušeni vliom v dvor zagrebskega nadškofa.** Neznani zlikovci so predvčeršnjim ponoči skušali vliomiti v pisarno upravitelja, kjer se nahajala tudi blagajna uprave nadškofovih posestev. Razbili so okno ter po lestvi prišli v pisarno, ki se nahajala v prvem nadstropju. Skušali so odpreti, oziroma navrtati blagajno, kar se jim pa ni posrečilo. Oditi so morali praznih rok. Uprava je odredila, da bodo odslej službe ponoči čuvali nadškofov dvor.

* **Težka avtomobilska nezgoda pri Osijeku.** V četrtek popoldne se je odpeljal veleposelnik Šandor Sorger z avtomobilom iz Osjeka v Našice. V avtomobilu je razen njega sedela še njegova soproga in mala hčerka, Šofral pa je šofer Palčić. V bližini Normancev je ob največji brzini padla pnevmatika z zadnjega dela, vsled česar se je avto prevrnil v cestni jarek. Težka karoserija je šoferju zdrobila prsa, da ni upanja, da bi okrevljal. Sorgerjeva soproga si je zlomila desno roko, Sorger sam in hčerka pa sta ostala nepoškodovana. Iz Osjeka je prišel zdravnik na kraj nesreče ter ponesrečenem nudil prvo pomoč.

* **Železniška nesreča v Bosni.** V bližini Zavidoviča v Bosni se je predvčeršnjim pripetila težka nesreča. Šumski delavec Ante Ivanovič se je vozil na drezini. Na nekem ovinku je drezina trčila skupaj s tovarnim vlakom, ki je vozil drva. Ivanovič je izgubil prisotnost duha ter je padel pod lokomotivo tako nesrečno, da so mu kolesa odrezala obe nogi in ga na glavi težko ranila. Delavec je ostal na mestu mrtve.

* **Tatvina dolarjev.** Janko Novakič se je pred par leti vrnil iz Amerike ter si z dolgoletnim prihranki kupil v Breganah malo posestevce. Preostalo mu je še 720 trdo prislužbenih dolarjev, ki jih je skrbno hranil v svoji skrinji. Te dni pa so doslej neznani vlomilci ponoči odnesli ves dolarski zaklad na povrhu še puško, ki je visela v sobi na steni. Za vlomilci ni nobenega sledu.

* **Za prenovljenje krvi** priporočila originalni planinski »spomladanski čaj« lekarna Bahovec, Ljubljana pri Čevljarskem mostu. Cena 10 Din.

* **Priznana najboljša vino »Schmitzberger«** so točji v odprtih buteljkah Din 14 samo v kavarni »Slon« v Ljubljani. 552

* **Rešitev krizanke.** Od danes dalje objavljamo delne rešitve nedeljske krizanke s pripono, da bo po zaključeni rešitvi sledila nova krizanka, ki bo nedvomno zopet ustrezala našim vestnim ugankarjem. Evo za danes: 1. Krap, Kras. — 2. Roberts. — 3. Amerika. — 4. Salomon. — 5. Dobiček. Dok. — 6. Okovani. — 7. Kobard. — 8. Roma. — 9. Aleksander prvi. — 10. Karadjordjevič. — 11. Oka. — 12. Abel. — 13. Le. — 14. Evropa. — 15. Pardon, Pa. — 16. Bob. — 17. Pero. — 18. Eva. — 19. As. 20. Ko, Kar. 21. Iva. 22. Rim. — 23. Krst. — 24. To, 25. Me, Möra.

OBLEKE
lastnega izdelka Vam nudi
NAJČENEJE
Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksandrova 3.

Danes juniorski nogometni turnir na igrišču Ilirije
I. kolo
16:30 Ilirija — Hermes
17:45 Gradjanski — Hašk
Ob vsakem vremenu!!

Koncert.
Danes zvečer se vrši od 8 do 1 ure koncert. Igral bo prvovrstni »Sramel« kvartet. — Na razpolago dobra gorka in mrzla jedila. Sv. Florijan je gasil z vodo, Uran pa gasil z dobro pristno kapljico. Se priporoča za obilno udeležbo in na veselo svidenje.
JOSIP URAN, restavrator pod »Škalco«, Mestni trg 11. 3723

Iz Ljubljane

u— **Društvo »Narodni dom«** in narodna društva. Društvo »Narodni dom« ki mu načeluje bivši starosta »Jugoslav, Sokolskega Saveza« dr. Vladimir Ravnikar je vrglo na cesto s tem, da jim je odpovedalo lokale v »Narodnem domu«, ta-le narodna društva: »Jugoslav, Sok. Savez«, Družbo sv. Cirila in Metodaja, akad. društvo »Triglav« in pevski društvi »Ljubli. Zvon« in »Slavec«. Kakor čujemo sta JSS in CMD napravila vse korake, da obdržita svoje lokale, kjer sta nastanjena, odkar obstojata.

u— **Higijensko predavanje Zveze kulturnih društev »O prvi pomoči«.** Zveza kulturnih društev ponovno opozarja cenj. občinstvo, zlasti našo šolsko mladino, na predavanje dr. M. Rusa, mestnega fizika in šef-zdravnikar rešilne postaje v Ljubljani, ki se bo vršilo v nedeljo dne 9. t. m. ob 10. dopoldne v prostorih Kina Matice. Ker je pričakovati obilne udeležbe, priporočamo občinstvu, da si vstopnice k predavanju preskrbi že v predprodaji in sicer se iste dobijo od danes dalje pri blagajni kina Matice ob običajnih urah. Cene vstopnicam običajne, za vse sedeže po 2 Din.

u— **Predavanje o francoski grafiki** z ozir na razstavo v Jakopičevem paviljonu se bo vršilo v nedeljo, 9. maja ob 11. dop. Predava dr. F. Mesesnel o grafičnih tehnikah v splošnem ter o umetnostnih smereh na Francoskem v 17. in 18. stoletju.

u— **Diplome za častne člane** pevskega zbora Glas. Matice, enajst umetniških akvarelov akad. slikarja g. M. Gasparija, so razstavljene v izložbi modne trgovine Magdič na Aleksandrovi cesti.

u— **Za današnji Cankarjevo proslavo** v dramskem gledališču vlada veliko zanimanje. Občinstvo se nudi prilika, da poleg Cankarja osebno spozna naše književnike, ki bodo recitali iz njegovih del. Opozorjamo, da si naj vsakdo pravočasno preskrbi vstopnico, da ne bo zvečer pri blagajni prevlekega navala.

u— **Preporočilo KZO** prireditelja danes ob pol 19. uri poučno predavanje z radiokomertom. Tovariši in tovarišice, udeležite se polnoštevno. Vsi ostali napredni dijak vabljeno. Točnost.

u— **Ponovno opozarjamo** na današnji predstavo dramske sekcije JNAD Jadrana, ki jo uprizaro ob 20. uri zvečer v restavraciji »Lev« na Gosposvetki cesti. Uprizori se vlezabavna komedija v treh dejanjih »Favna«, ki je znana po svoji ostrbi satiri na človeško družbo današnjih dni. — Predstava se bo vršila pri pogrnjenih mizah.

u— **Hišni posestniki ljubljanski in okoliški** se ponovno vabijo na občni zbor v nedeljo dne 9. maja ob 9. uri v veliki dvorani hotela Union. Razen običajnih društvenih poročil se bo na zboru podala stvarna izjava proti podaljšanju stan. zakona.

u— **Esperantisti!** V nedeljo, dne 9. t. m. ob pol 11. skupno slikanje pri fotografu Grabecju, Miklošičeva cesta. Udeležba obvezna.

u— **Poličistične prijave.** Od četrtega na petek se bilit prijavljeni policiji sledeči slučaj: 3 tatvine, 1 poškodba tuje lastnine, 1 prestopanje pijanosti in razgrajanja, 2 prestopka kaljenja nočnega miru 2 prepovedanega igranja po gostilnah, 1 prestopke obrtnega reda in 4 prestopki cestnega policijskega reda. Aretacija je bila izvršena 1 in sicer radi vlačuganja.

u— **Vlom v pekarno.** V pekarno Antona Videnšca na Selu št. 24 sta v noči na petek vdrla brčkone že proti jutranjim uram dva zlikovca, ki morata po vsej priliki dobro poznati domače razmere in hišne prostore. V prodajalno sta prišla skozi pekarno in sicer s pomočjo ponarejenih ključev. V prodajalno sta odprla miznico ter ukradla celodnevni izkupicek okrog 400 Din, nakar sta po isti poti brez sledu izginila.

u— **Žeparjeva žrtve.** Ko je vstopil posestnik Janez Zupančič iz Lipoglava v sredo popoldne v dolenski vlak, se je prirnil v gneči od njega neznan žepar in mu skrivaj odpel telovnik. V telovniku notranjem žepu je začutil dobro rejeno miznico, ki mu jo je nato z lahkoto spjal. Da je okraden, je Zupančič opazil šele v vlak, ko je bilo že prepozno ter je bil storilec s plenom že zdavnaj na varnem. Ukradeni listnici je imel Zupančič 2980 Din.

u— **Pokopališke hijene.** Na starem pokopališču pri Sv. Krištofu so bile zadnje čase na več grobovih potrgane ter poruvane cvetlice, razmetanah pa je bilo okrog tudi nekaj manjših spomenikov. V zadnji noči pa so se pojavili na pokopališču tudi tatovi, ki so pri nekaterih ograjenih grobovih potrgali in odnesli skupno okrog 8 m³ pocinkane pločevine. To tatvino so domnevno izvršili kakš brezposelni kleparski pomočniki v namenu, da pločevino spravijo v denar.

u— **Podolčirsko podporo** društvo ljubljanske garnizije, priredi danes dne 8. maja v veliki dvorani Mestnega doma »zabavni večer« s plesom in šaljivo pošto. Občinstvo se najvidneje vabi, da se udeležijo prireditve v čimvečjem številu. Vstopnine prosto ter brez posebnega vabila. Začetek ob 20. uri. 554

Priznana najboljša vino
„Schmitzberger“
se toči v odprtih buteljkah
Din 14.— samo:
v kavarni »SLON« Ljubljana

Cankarjeva proslava
v dramskem gledališču
nocoj ob 8.

Iz Maribora

a— **Stanovanjska beda v Mariboru** je čimdalje hujša. Vedno več je družin, ki jih hišni lastniki pustijo deložirati po rednem ali stanovanjskem sodišču, ki ne dobijo drugih stanovanj, ker se skoraj nič ne zida. Radi tega je tudi naval prošnjikov za slučajno prazna stanovanja pri stanovanjskem sodišču ogromen. Rekord je doseglo število prošnjikov za neko dvosobno stanovanje v Tattenbachovi ulici, za katero se ni potegovalo nič manj kot 54 družin. Vse to kriči po večji stavbeni podjetnosti mestne občine.

a— **Občni zbor pravoslavne cerkvene občine v Mariboru.** Odbor pravoslavne cerkvene občine saziva godišnjo crkveno skupščino (občni zbor) za nedeljo 9. maja o. g. u 16. časa v maloj sali Narodnog doma sa ovim dnevnim redom: 1.) predradnje za gradnjo crkve, 2.) popuna (izbor) crkv. odbora. Zbog važnosti predmeta, koji su na dnevnom redu, mole se svi punoletni muški članovi prav. crkvene občine, da se ovoj skupščini neizostavno udeleže. — Iz sednice crkv. odbora držane 23. aprila 1926. god.

a— **Nabiralni dnevi za gradbeni sklad protituberkulazne lige v Mariboru,** ki gradi mesto prvotno zasnovane skromne in malo prostozračne lope poseben oddelek za tuberkulozne, da s tem po svoji možnosti od pomore občutnemu nedostatku v oskrbi teh bolnikov v tukajšnji bolnici. Dosedanja akcija odbora je našla v naši širši javnosti razveseliv odziv. Vendar pa doslej nabrana sredstva še ne zadoščajo za uresničenje tega velikopoteznega zasnovanega načrta. Zato je telega sklenil odbor, da skupno z vrstimi mladimi zdravstveniki tukajšnje bolnice in s pomočjo naše poštovovalne šolske mladine in dijaštva, apelira ponovno na srčno človekoljubnost in plemenito naklonjenost celokupnega mariborskega prebivalstva, potom nabiralnih dnevoj, ki se vrše danes dne 8. in v nedeljo dne 9. maja pod prijaznim protektoratom ge. Maistrove in sodelovanjem mariborskega slov. ženskega društva. V nedeljo 9. maja se v ta namen priredi koncert tukajšnje vojaške godbe v mestnem parku, katerega spored se pravočasno objavi. Prireditelji so globoko uverjeni da njihov poziv ne bo ostal glas vpijočega v puščavi, marveč da bo vsakdo po svoji najboljši moči prispeval v ta dobrodolni namen.

a— **Otroško igrišče v Mariboru.** Naše mesto je sicer zelo bogato na krasnih vrtnih nasadih, vendar nima primerne obširne otroškega igrišča razen onih dveh javnih parkov samem. Kakor čujemo, namerava Opleševalno društvo preurediti prostor poleg mariborskega teniš igrišča v Ljudskem vrtu za otroško igrišče.

a— **Agilnost mariborskega narodnega ženstva.** Kakor smo zvedeli, se bo udeležilo mariborsko slovensko žensko društvo, ki se v svojem odseku za pospeševanje domačih obrti peča s pečko-vezeninami, zlasti z izdelavo krasnih praporov, s temi deli razstave »Slovenska žena« o priliki ljubljanske ga velesela. Imenovano društvo prejela tudi poučne tečaje v svojem okviru. Prihodnji podeljek bo odprtjen večerni tečaj za šivanje oblek.

a— **Pohorje v snegu.** V lepem majskem vremenu je nastopila nepričakovana sprememba. Toplomer je padel včeraj od 18 na 4 stopine Celzija. Poleg hude megle je v popoldarskih urah zavil ledeno mrzel veter iz dravske doline. Na Pohorju in Koziaku so imeli priliko Mariborčani opaziti snežene plasti.

a— **Nov kino v Mariboru.** Naše mesto dobi danes tretji kino, ki se odrtvi v Studenčih Krekova ulica 26. Nameščen je v okusno opremljeni dvorani in ima najmodernejši projekcijski aparat. Lastnik novega »Diana«-kina je dr. Lajnišič, imetnik gospodarske pisarne. Otvoritvena predstava bo danes 8. maja v sportnim filmom »Ljubezen na motorju«.

a— **Mariborski filatelistični krožek** je imel pretekli četrtek v gostilni Rotovž krasno obiskani občni zbor, na katerem se je pravnolajni letelistični krožekovega obstoja. Duša društvenega gibanja je ravnatelj g. Jug. Ob tej priliki je ustanovilo društvo svojo zbirateljico, medvsem jugoslovenski. V zbirko bodo prispevali člani sami.

a— **Na cesti se je zgrudil.** Na vogalu Korosčeve in Trubarjeve ul. se je predvčeršnjim od slabosti zgrudil pomožni delavec Fran O. Rešljina postaja mu je nudila prvo pomoč in ga prenela na njegov dom na Korosko cesto.

Naši onstran granic

— **Smrtina kosa.** Umrl je v Preserjah g. Josip Pipan, župan občine Komen na Krasi. Bil je dober gospodar in skrben predstojnik občini. Lahka mu zemlja domača. — **Krvava tragedija.** V Škofljah pri Milihi je v hipnem strastnem izbruhu trgovec Furlanič streljal na svojo ženo, potem pa pomeiril nase. Furlanič je obležal mrt, ženo so odpeljali težko ranjeno v bolnico. Furlanič je bil udan piščali. Posegel je po revolverju, ko mu žena ni hotela dati denarja, da bi šel zopet pit.

— **Samomor starega vpokojenca.** V ulici Giulia v Trstu se je zastrupil 63letni vpokojenec A. Locati. Obupni korak je izvršil iz strahu pred deložiranjem.

— **Streliška ubila** v Reki pri Klancu dve deklici, ena je bila stara 8, druga 17 let.

— **Čašistovski zaupnik za slovenski del goriske dežele** je imenovan prof. Cavalotti iz Vidma, ki je bil že občinski komisar v Kobaridu in Medani. Cavalotti je znan po svojem brezobzirnem nastopanju s Slovenci.

— **Ostre meje.** V Idriji je bil na fašističnem obnem zboru izvoljen za tajnika zopet Vlahović. Mussoliniju so poslali brzojavko z zagotovilo, da je idrijski fašizem varna straža ob ostrih mejah.

— **Več gospodarskega duha!** Tak naslov ima v "Edinosti" prav umesten članek, ki razpravlja o splošni gospodarski depresiji v deželi. Članek nasvetuje primerno in umstveno osnovano organizacijo. Ljudstvo naj se prebudi iz mrtvila, dvigne

nejo naj se zopet gospodarska društva in zavete naj združništvo. Gospodarske sile, ki obsegajo vse panoge, bi se morale osredotočiti in skupno središče naj bi vodilo gospodarstvo po varni poti k napredku in ljudskemu blagostanju. Članek dostavlja: Reorganizirati moramo tudi s se megal Stedenje se mora osvežiti. Bodo dimo varčni in spretni gospodarji, učimo se, izobražujemo se! Oč stopimo na to novo pot, da postanejo naše razmere boljše.

— **Jadranski irredentovci** na Reki so zopet oživil svoje društvo. Sestavili so si nova pravila in nov program.

— **Na Reki** je začel poslovati urad za pristaniško delo. Vršilo se je zborovanje prizadetih krogov. Na ta urad se stavi zelo mnogo nad.

— **Z Dalmacij** se pečajo fašisti neprestano po svojih zborovanjih in predavanjih. V Puli je predaval o Dalmaciji iz londonskega pakta do rapalske pogodbe prof. Alemanni iz Gorice. Pokazal je poslušalcev v slikah vsjo lepoto Dalmacije.

— **Osemsto trupel** italijanskih vojakov, ki so ležala pri Sv. Marku, na Grčini, v Krombergu in v Panovcu, so shranili sedaj v katakombah konventa na Kostanjevici. Te dni jih pripeljejo še 1500. Namerava se na Kostanjevici pokopati do 60.000 trupel.

— **Samomor mlade učiteljice.** Pri Belpcu se je vrgla z železnega mostu v globino v Zlico učiteljica Vilenik, doma iz Zadra. Kaj jo je gnalo v smrt, še ni jasnjeno. Bila je v Trstu, odkoder se je vrnila žalostna.

Iz Trbovelj

— **Za občinsko cesto čez Svinje,** ki veže obe okrajni cesti Trbovelj kolodvor s Mariborom in Trbovlje s Hrastnikom. Zidani most, se gerent Vodusek in g. Goropevšek močno trudita, da jo prevzame v svojo oskrbo okrajni zastop. Trboveljski občani upajo, da bo toliko zanimanja pri ostalih članih okrajnega zastopa z ozirom na veliko važnost te ceste, po kateri dovajajo razne potrebščine iz Savinjske doline, in pa na davčno moč trboveljske občine, da bo njuno prizadevanje prodrla. Okrajni zastop bi s tem zelo razbremenil občino, ki plačuje itak 80 odst. vseh davkov v okraju.

— **Sokolsko gledališče v Trbovljah** je uprizorilo v spomin 50 letnice Cankarjevega rojstva njegovo igrano "Pohujšanje v dolini Sentflorjanski" in doseglo prav lep uspeh.

— **Nasprotja med Zvezo slov. vojakov** in Udrugiženim vojnimi invalidi se še vedno niso izravnila, ker so invalidi proti postavitvi spomenika v vojni padli Trboveljčanov in agitirajo za zgradbo invalidskega doma.

— **Kopa izletov na bližnje hribe,** zlasti na sv. Planino, se obeta za jutri. Preteklo nedeljo je bilo zbranih samo pri sv. Katarini nad 5000 ljudi. Avto je vozil iz Trbovelj in iz Hrastnika.

— **Razkrojevni proces med socialpatriji** in komunisti se nadaljuje. Na socialpatriji je napravilo prav mučen vtis dejstvo, da je ob priliki majske proslave v Trbovljah akademik Merzel udarjal po njih, da nečje strokovnega zedinjenja in je propagiral enotno strokovno organizacijo, na drugi strani pa je ob isti priliki silno razburilo vse delavske skupine, da se je držala rudniška godba pred Delavskim domom in tam svirala kljub temu, da je bil shod napovedan pred Rudarskim domom. Priti so morali pod vodstvom g. Pencala zastopniki onih skupin in apelirati na socialpatriji, da odide godba pred Rudarskim dom, ker preti drugače nevarnost, da jo zbrani rudarji nasledijo. Tako doživljajo socialpatriji dan za dnem udarce.

— **Pravica, glasilo kršniškega delavstva** je napisala pred kratkim dolgo poročilo, da je g. Koren poslal na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo prošnjo, v kateri prosi posredovanja, da se uvede razb. na prejemke rudarjev. Sedaj ko se je izkazalo na shodu akcijskega odbora v Hrastniku, da ni o kakih taki prošnji g. Korena nobenega govora ter da gre za prmotvo, ker je dotično vlogo odposlal gremij trgovcev, s katerim nima g. Koren kot predsednik obrt. društva nobenega opravka, pa ni čutila lažnjiva "Pravice" te potrebe, da bi svoje prejšnje poročilo preklinala. Le toliko daje vedeti, da je g. Koren iz Trbovelj demoraliziral govorico o obrtnem društvu. Kakšno govorico, to povejte go spodje okoli "Pravice" in pa kdo jo je raznašal.

Iz Slov. Bistrice

— **Florijanski sejem,** ki se je vršil zadnji tork, je bil srednje obiskan. Tudi dogon živine ni bil velik. Smo pač v gospodarski krizi.

— **Gasilno društvo** je praznovalo Florijanovo nedeljo z izletom z godbo na čelu k Jančkovčevemu vinotoku v Pasji graben. Gasilec se je pridružil mnogo meščanom. Izlet je potokeel jako animirano.

— **Požig lastnega poslopja?** Bistriški poštočjak si v eni preteklih noči opazil požar v smeri proti Poljanam. Drugi dan se je doznalo, da je gorlo pri posestniku Martinu Drobnetu v Levici, ki je še le pred kratkim časom zvišal zavarovalnino. Osumili so požiga posestnika samega. Zaprli so njega, ženo Marijo in sina Stanika.

— **Detomor.** Posestnik Anton Vošinek iz Hošnice pri Laporju se je poročil pred dobrimi 3 meseci. 16. aprila je njegova žena Marija porodila. Ker to ni šlo v račun in so se bali javnega mnenja, je mož po-

NOVA SENZACIJA!

Veliki pustolovni film, v katerem igra glavne vloge srčkana LIL DAGOVER in elegantni HUGO FLANK je beograjska cenzura končno dovolila. Te dni ga prinaša

ELITNI KINO MATICA

vodilni kino v Ljubljani

kopal dete v loncu kakih 100 korakov od hiše. Orožništvu pa zločin ni ostal prikrit. Sodna komisija je na lico mostu dognala, da je bil v loncu zakopan krepak fantek, ki je prišel živ na svet. Proti zločincem Antonu Vošniku, njegovi ženi Mariji in njenemu bratu Janezu Ribiču, ki je baje tudi soudeležn, je v teku sodna preiskava.

— **Streliška ubila** dne 5. t. m. v hišo krojača Polegeka na Pokošah. Ker je bila hiša lesena, je bila hipoma v ognju. Pohišstvo so še rešili, zgorela pa je krava. Četudi je bil Polegek zavarovan, je vendar običnito prizadet.

— **Usoda krošnjarja.** V Makolah je neki posestnik obdolžil krošnjarja Izidorja Dukovića, ki je prodajal platno, da mu je ukradel večjo vsoto denarja. Duković je sicer zatrjeval, da je nedolžen, toda moral je v zapor. Tu se je izkazala njegova nedolžnost ter je bil izpuščen.

— **Izlet na Pohorje.** Tukajšnja podružnica Slov. planinskega društva priredi v nedeljo dne 16. maja enodnevni izlet na Pohorje. Za izlet vlada veliko zanimanje. Vodil ga bo predsednik podružnice sodnik g. Vodusek.

— **Čitalnica** se je preselila začetkom tega meseca iz dosedanjih prostorov v salon hotela Beograd. Članstvo se na to opozarja.

— **Akademija Sokola,** ki se bo vršila danes zvečer v dvorani okrajne hranilnice, obeta biti lepa prireditev. Domači telovadci in telovadkinje na naraščanjem vred so se pripravili temeljito nanje. Mariborski gostje nastopijo s sijajno točko: ples kresnic. Sodeluje priznani šušteršičev sokolski orkester iz Maribora. Zato je pričakovati, da bo akademija dobro obiskana. Manjkati pa ne sme nikdo od onih, ki se priznavajo sokolski ideji.

Iz Ptuja

— **Najboljši hazenski družini mariborskega okrožja v Ptuj.** V nedeljo dne 9. maja se odigra v Ptuj ob 14.30 rokometna tekma med hazenskima družinama ISSK Maribor in SK Mura iz Murske Sobotice. Obe družini se nahajata v najboljši formi in je pričakovati, da bo nudila tekma imenovanih družin za prvenstvo v mariborskem okrožju izborni damski sport.

Preljubna nikanina
FERN ANDRA
se priporoča za ob sk.
Kino teat

URE za BIRMO
F. ČUDEN
PRESEKNOVA UL. 1.

Sport

Jubilej S. K. Ilirija

Jubilejni nogometni turnir juniorskih moštev.

Za večerj določena tekma 1. kola med Ilirijo in Hermesom je bila valed deževja preložena na danes popoldne. Igra se danes ob vsakem vremenu. Jutri ob 16.30 igra medsebojno moštvi, ki v 1. kolu zgrubita, za tem pa se vrši ob 17.45 odločilna tekma za jubilejni pokal Ilirije med današnjima zmagovalcema. Tudi jutri se igra ob vsakem vremenu.

Turnir juniorskih moštev obeta prvo vrsten sport, lepe in napete tekme. Juniorska tima Gradjanskega in Haška označuje zagrebški sportni tisk za moštvi, ki igra naj lepši nogomet v Zagrebu in ki v mnogih ozihih nadkrijeta svoji 1. moštvi. V potencirani meri velja to za tim Gradjanskega SK. Isti sloves uživa v Ljubljani juniorsko moštvo Ilirije, ki tvori pravzaprav zvezno moštvo. Tudi Hermes ima jako dobro, čeprav manj znano moštvo. Moštva so sestavljena povprečno iz 19letnih igralcev.

Slavnostni občni zbor SK Ilirija. Od bor pozivlje redno, ustanovno in podporno članstvo ter dalje cenjeno ljubljansko občinstvo, da se čim številnice udeležijo slavnostnega občnega zbora dne 9. maja ob 10. v magistratni sejni dvorani. Ta prvi pomembnejši slovenski sportni jubilej naj do kaže, da je tudi naš slovenski narod že sportno vzgojen in organiziran, a ljubljansko občinstvo naj pokaže pri tej priliki, da umeva in upošteva delo in uspehe svojega prvaka v sportnem boju za belozelene barve. Apelinamo na vse sportnike in cenjeno občinstvo, da nam pomaga v jubilejnih dneh manifestirati za slovenski sport.

Vsem sportnim klubom. Prosimo vse bratske sportne klube, da smatrajo naša svojačastna vabila k sodelovanju pri jubilejnih prireditvah tudi za uradno vabilo k slavnostnemu občnemu zboru in pričaku jemo Vaše udeležbo po delegatih. Odbor. S. K. Ilirija.

Jubilejni ženski lakovski letniški miting S. K. Ilirija preložen. SK Ilirija je primorana vsled trajnega dežja in popolnoma razmočenega tekašča in skakalnice, ki za prireditve absolutno ni uporabna, narodni ženski miting preložiti na 12. popoldne in 13. popoldne. V slučaju pa da bi tudi takrat vreme ne bilo ugodno se preloži miting na binkosti — S. K. Ilirija.

Program jubilejnih prireditev je izdal SK Ilirija. Cena tega preglednega programa, ki vsebuje tudi potrebna navodila za zunanje udeležence, je 2 Din.

Slavnostna številka "Slovenskega Sporta". S. K. Ilirija je izdala skupno s konzorcijem "Slovenskega Sporta" slavnostno številko na 28 straneh. Ta številka je izšla danes v soboto in vsebuje med drugim šest strani ilustracij in vso zgodovino SK Ilirija. Cena slavnostne številke znaša 5 Din. Vsi oni, ki si žele nabaviti to številko, se naprošajo, naj prilože denar v gotovini ali v znakah. Naroka se pri tajništvu jubilejnega odbora kavarne Evropa ali pa v upravi, Kolodvorska ul. 26. Ker je zanimanje za to številko veliko, se priporoča, da se list pravočasno naroči, ker bo številka gotovo hitro razprodana.

Alpska vožnja

Dne 5. maja je prisel v Ljubljano generalni sekretar inž. Friederich s predsedniškim koroskega avtomobil kluba. Na Ljubljano so ga sprejeli gospod Tavcar, podpredsednik dr. Ciril Pavlin gospod John Sabec in tehnični ekspert g. major Klič. Istega dne popoldne je bila seja v tukajšnjem Avtomobilu, na kateri so določili področnosti na progi po Sloveniji. Končno veljavno je določeno za avtomobile: Vrba ob Vrbskem jezeru, Ljubelj, Kranj, Ljubljana, Novo mesto, Krška vas, Krško, Zidani most, Celje, Maribor, Ptuj, Vinica, Lepoglav, Podsed, Zagreb. Cestne kontrole v Ljubljani, Krški vasi in Mariboru, park-prostora Vrba in Zagreb. Za motorje je proga precej drugačna. Poteka iz Vrbe skozi Kranj in Ljubljano na Vransko, Celje, Rogaško Slatino, Krapinske Toplice, Podsed, Zagreb. Cestne kontrole bodo v Ljubljani in Rogaški Slatini, park-prostori bo kakor za avtomobile v Vrbi in Zagrebu. Misel, da bi bil park v Ljubljani so opustili z ozirom na to, da bo najbrže itak mesto prenapolnjeno zaradi ljubljanskega vzorčnega velesejma.

Za alpsko vožnjo vlada izredno zanimanje. Prijave so prispale iz Avstrije, Nemčije, Francije in Anglije, prijave iz ostalih držav še niso fiksne. Prijavljenih je dosegal 22 vozov, nevestni motornih koles. Ta številka je pač rekordna. Italijanska alpska vožnja je štela 16 konkurentov, dosegal ni število prijav za slične prireditve presegalo 20. Računati je z udeležbo cirka 40 vozov.

Prijavni termin je podaljšan do pričetka junija.

Za sekcijo Ljubljana je prijavljeno doslej eno motorno kolo, znamke BSA. 500 ccm vozač g. Walter Stuzzi.

Kontrolna komisija se je odpravila 6. maja v Zagreb odkoder gre preko Plitvice in Sarajeva v Beograd, kjer se sestane sportna komisija za sejo, nakar sledi kontrola zadnjega dela proge.

Iz sekcije ZNS. (Službeno). K tekman jubilejnega juniorskega turnirja S. K. Ilirije se delegirajo: 8. V. ob 14.30 Ilirija; Hermes g. Fink, 17.30 Gradjanski; Hašk g. Vodišek; 9. V. ob 16.30 premaganc v prvem kolu g. Hus, 17.30 zmagovalca v prvem kolu g. Vodišek. Tekme trajajo 2 x 35 minut z event. podaljškom 2 x 10. Prvenstveno tekmo na igr. Primorja ob 15.30 Primorje: Svoboda sodi g. Ahčan. Semifinale za prvenstvo Slovenije v Celju 13. V. Ilirija: Celje sodi g. Frankl. — Tajnik. Propagandna stajeta ISSK Maribor.

Agilni slovenski sportni klub Maribor je razpisal na binkosti nedeljo propagandno stajeto skozi mesto Maribor. Proga je dolga 1760 m s 6 predajami, 4 po 180 m, 1 po 580 m in ena po 460 m, in gre po sledečih ulicah: Start pred moškim učiteljskim v Korovčih ulici, po Majstrovih, Kolodvoraki, Aleksandrovi s ciljem na trgu Svobode poleg Franciškanske cerkve. Pravico do tekmovalja imajo vsi certificirani in neverificirani atleti iz področja LLAP. Prijave je poslati s priloženo prijavnico (25 Din) do 16. maja na naslov Vekoslav Cizel, redakcija "Tabora", Jurčičeva ulica Maribor. Naknadne prijave se bodo sprejemale do 20. maja proti dvojni prijavnici. Zmagovalna stajeta prejme umetniško diplomu.

ASK Primorje. (Kolesarska sekcija). priredi v nedeljo 30. maja 1. kolesarsko štafeto dirko na progi: Ljubljana - Višnja gora - Ljubljana - Vrhnik - Ljubljana - Kranj - Ljubljana - Lukovica - Ljubljana (186 km). Start na Kongresnem trgu ob 8. uri zjutraj, cilj približno ob 3. popoldne na sportnem prostoru ASK Primorje. Po stafetni dirki se vršijo istotam naslednje medklubne dirke: 1. otvoritveni častni krog, 2. novinci, 3. juniorji, 4. damska dirka, 5. dirka najtežjih, 6. dirka, združena s peštekom, 7. dirka pomožnih motorjev do 150 ccm prostornine, 8. glavna dirka, 9. dirka v pari, 10. handicap in 11. tolažilna dirka. Za vse te dirke so razpisana darila, kolajne in diplome.

Gospodarstvo

Premiranje goveje živine v Prekmurju

Dne 18. t. m. bo v Turnišču, srez Dolnja Lendava premiranje simodolske goveje živine, in sicer za vse občine prejšnje in sedanje turniške župnije. Daleč na okrog je znano, da se redi prav v tem kraju najlepša čista simodolska pasma, katere biksi so pomnožili prebivalcev. Pretežno se pomnožijo izvozi v Italijo in Avstrijo škoda, da se živinorejci v pokrajini nah. kjer ta pasma uspeva, ne posušijo nakupovanja v Prekmurju. Da se ta dobra domača živinoreja povzdigne, da postane Prekmurje lahko zakladnica za simodolsko živino, se je določilo s pomočjo državne podpore premiranje te živine, kjer naj izreče svojo sodbo živinorejski strokovnjaki. Za prireditev vlada med odnotnim prebivalstvom veliko zanimanje. Pričakujejo se tudi živinorejci izven Prekmurja. Premiranje se bo začelo ob 9. dopoldne na živalskem sejmišču.

K premiranj bo bodu pripuščeni: 1.) bikli nad 1½ leta; 2.) krave in telice (breje); 3.) teleta od pol do 1½ leta.

Živinorejci, posušite se pričke in pridite pogledat lepo prekmursko živino. Železniška zveza je zelo ugodna. Večerni vlak vozi na Beltince in Dolnja Lendava, kjer prenočite; od tamka pa se zjutraj odpeljete v vozovi v Turnišče.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (7. t. m.). Pšenica: baška, 8 vagonov 297.50; gor. njebaska, 1 vagon 297.50. Turščica: baška, 18 vagonov 130; baška, za maj, ok. 100. Novi Sad, 3.5 vagona 130; baška, za maj, ladja Bitoli, 6 vagonov 130; baška, za junji, 6 vagonov 132.5. Moka: baška, 2.5, 1.5 vagona 420-425; baška, 2.5, 1 vagon 370; baška, 2.5, 1 vagon 275. Fižol: baška, 100, 100, 5 vagonov 150. Tendence mlačna.

Mariborski svinjski trg (7. t. m.). Na današnji svinjski sejem je bilo prigranah 363 svinj, 6 ovac in 4 koze. Kupčija je bila zelo živahna. Prodanih je bilo 251 svinj, 2 kozi in 3 ovce. Cene so bile naslednje: prasec 5-6 tednov stari 100-125, 7-9 tednov 150-200, 3-4 meseca stari 300 do 360, 5-7 mesecov 400-500, 8-10 mesecov 550-560, 1 leto stari 1500-1600 Din komad 1 kg žive teže 10.50-12.50, 1 kg mrtve teže 15-17. Koze 155-200, ovce 90 do 175 Din komad.

Dunajski borza za kmetijske produkte (6. t. m.). Iz Chicaga so prispela malo čvrstejša poročila, ki pa so ostala brez vpliva na dunajsko tržišče. Rezerviranost kupcev vlada dalje, tako da je bila kupčija popolnoma mirna. Uradne novice so ostale nespremenjene z izjemo madžarskih vrst rži, ki so se pocenile za četrtilinga. Uredni notranji vključno blagovnoprometni davki brez carine za 100 kg v šilinhg: pšenica: domača (Wiener Boden) 42.25 do 42.75, marchfeldska 41-41.50, madžarska potoka 45.75-47.50, madžarska 43 do 45.50; rž: marchfeldska 27.50-28, ostala 25.50-26; turščica: 21-22; ovce: 29-30.

Dunajski živinski sejem (6. t. m.). G. v. v. d. Dagon 492 komadov. Od tega iz Juroslavije 11. Ob mlačnem prometu so se podelile cene slabo obdržale. Za kg žive teže so notirali: voli 0.95-1.40, bikli 0.95-1.35, krave 0.95-1.30 in slaba živina 0.65-0.85 šilinga. — Svinje: Dagon 946 komadov. Naupam torku so cene poskočile debelim svinjam 5 in 5 mesm in za 10 gro. Šev pri kg. Notirale so po kakovosti: debele svinje 1.95-2.15, meane 1.80-2.20 šil. Hnga.

— Za olajšave pri izvozu manjših pošiljk. Iz Beograda poročajo: Zveza Industrijev se je obrnila na pristojna ministristva z dvema spomenicema, v katerih zahteva gotove olajšave glede izvoznih pošiljk, in sicer zahteva, da se za pošiljke manjše vrednosti dovolje naslednje olajšave: da se znižajo železniški manipulacijski stroški in carinske tarife, da se ukinita odredba o potrebi uverjenja v pogledu osiguranja valute in odredba o pobiranju ene tretjine izvoznih deviz.

— Za uvoznike v Madžarsko. V pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je na vpogled seznam predmetov, katerim morajo biti priložena pri uvozu v Madžarsko spričevala o izvoru, ker bi se sicer ocarinila po maksimalni tarifi. — Pogajanja za trgovinsko pogodbo s Češkoslovaško. V Beogradu se bodo v kratkem sestali naši in češkoslovaški zastopniki, da se porazgovore glede posajanja za trgovinsko pogodbo med obema državama. Po tem sestanku se bodo začela prava pogajanja v Bratislavi.

— Grška spomenica o vprašanju solun. se cene. Iz Beograda poročajo: Grški poslanik je izročil našemu zunanjemu ministru 300 strani obsegaajočo spomenico o vprašanju naše solunske cene in železniške proge Solun - Gjevgjelija. Grška vlada soglašala s predlogom, da se naša cona v solunskem pristanišču poveča. Železniška proga naj bi se po grškem predlogu upravljala po grško - jugoslovenskem komiteju pod predsedstvom kakšnega švicarja. V tej zvezi je bil direktor solunske cene po klican v Beograd.

— Letarina ob praznikih. Več gospodarstvenih organizacij in korporacij se je obrnilo na prometno ministristvo s prošnjo, naj se ob praznikih letarina ne zaračuna, va, ker se ob teh dneh izkajdanje ne more vršiti. Kakor poročajo, bo prometno ministristvo tej prošnji najbrže ustreglo.

— Nov pravilnik o dostavljanju vagonov na industrijske tise. Iz Beograda poročajo, da se v prometnem ministristvu izdeluje nov načrt pravilnika za dostavljanje va-

SK. Čakovec v Mariboru. V nedeljo dne 9. maja ob 16. uri se bo vršila na Mariborovem igrišču v Ljudskem vrtu nogometna tekma med najmočnejšim klubom zagrebške province SK Čakovcem in domačim Mariborom. Gostje iz Čakovca se nahajajo v izborni formi in so toliko letošnje sezone vse klube iz mariborskega okrožja in zagrebške province. Maribor bo napel vse sile, da se častno revanšira gostom za poraz, ki so ga doživeli v Čakovcu z rezultatom 6 : 0.

Nov sportni klub. V Novem mestu se je ustanovil nov sportni klub pod imenom "Elan". Za enkrat deluje samo nogometna sekcija. Upamo pa, da bodo tekom poletja začele delovati tudi druge sekcije.

gonov na industrijske tise. Prizadeti krog izražajo ob tej priliki željo, naj bi ta pravilnik prišel najprej pred pristojno sekcijo tarifnega odbora, da bi se na ta način moglo uvaževati zahteve naših industrijcev.

— Konkursi v Beogradu. Konkurs je odprt v Beogradu nad izvozniko tvrdko Braća D. Mihajlović, o kateri smo že poročali, da se nahaja v plačilnih težkočah. Aktivna tvrdka znašajo skupno 15.5 milijona Din, ki obstoje večnoma v nepremičninah. Pasiva baje ne presegaajo aktiv, toda se nepremičnine ne morejo takoj vnovčiti. Likvidacijski rok bo 11. junija t. l. Razen tega sta v konkursu tvrdki Avram Miha. lović in Petar Čonković.

— Predum je za narocene vagona. Do uveljavljenja zadnje železniške tarife je bilo treba plačati pri naročilu vagona 200 Din preduma. V novi tarifi se je določilo, da je plačati za predum vsoto v izmeri stojnine za prvih 24 ur po preteku stojnine prestege roka za nakladanje in razkladanje, to je 48 Din. Ker se je pa stojnina pozneje podesetorila, so nastali dvomi, ali se ni podesetoril tudi ta predum. Zato je Generalna direkcija državnih železnic oficijelno pojasnila, da se ta predum ne podesetori in da znaša še nadalje 48 Din za vagon.

— Ukrepi francoske vlade proti padanju franka. Iz Pariza poročajo: Kabinetni svet je sicer takoj uveljavil celokupnost ukrepov, določenih za zajezitev frankove balise.

— Prijateljski kartel med nemškimi in češkoslovaškimi trgovci s premogom. Iz Berlina poročajo: Centralna zveza trgovcev s premogom v Nemčiji je sklenila s Nemško zvezo trgovcev s premogom in gradbenimi materialijami v Češkoslovaški prijateljski kartel. Sedež kartela je Reichenberg.

— Češkoslovaška bo zvišala železniške tarife. V novem proračunskem predlogu Češkoslovaške je predvideno zvišanje železniških tarif za 22 odstotkov. Železniško ministristvo naglašja, da brez tega zvišanja ni mogoče spraviti proračuna v ravnovesje.

Borze

7. maja.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oledajih kupčijskih zaključki.) Vrednote: Investicijsko 76.5-78, Volna škoda 323-329, zastavni in komunalne 20-22, Celjska posojilnica 192 do 193 (193), Ljubljanska kreditna 175-0, Merkantilna 100-104, Prašedionara 865 do 870, Slovenska 49-0, Kreditni 165-175, Strojne 90-90, Trbovlje 338-348, Verže 100-0, Starbna 55-65, Sešir 103-0. — Blago: Malo ponudb v raznem lesu in poljskih pridelkih. Povpraševalo pa se je samo po fizični - prepeljarju.

ZAGREB. Od bančnih papirjev je zabeležila malo več zaključkov Eskomptna, in sicer po tečaju 104.5-105. V drugih bančnih kakor industrijskih papirjih položaj nespremenjen. Volna škoda se je začela trgovati na višini 318.5, a zaključila je na višini 317.5. — Dinar je v Curihu zjutraj porasel na 9.11 in pet osmin, a je opoldne oslabil na 9.10. Po močnem padcu v zadnjih dneh se je belgijski frank v Curihu danes popravil. Pariz je dalje malo oslabil, in sicer na 16.275. Na zagrebškem deviznem tržišču je tendenca dalje slabša. Zaključni tečaj so ostali v glavnem na večerajšnji višini razen devize na Berlin, ki je popustila na 1351. Skupni devizni promet 7.5 milijona Din. Notirale so devize: Dunaj 800.43-803.43, Berlin 1349.6 do 1353.6, Bruselj 167-178, Italija izplačilo 226.595-227.795, London izplačilo 274.744-275.844, New York 66.55-66.5, Pariz 167.78-169.78, Švica 1095.5-1099.5, ček 1095.8-1099.8; valute: dolar 55.94 do 56.24, avstrijski šilingi 803-0, Kč

Iz življenja in sveta

London med stavko

v London, 5. maja.

Velika splošna stavka na Angleškem je popolnoma izpremenila zunanje lice Londona. Ne samo ljudje, tudi mesto, trgi in ulice izgledajo drugače kakor pred dobrim tednom. Izprememba življenja se pozna že pri članih vlade in pri voditeljih štrajka. Vsi so izčrpani. Baldwin je te dni izjavil, da se ni štirih dni slegel in da je le tu in tam počival kako urico. Delavski voditelj Thomas je tako zagrljen od samih pogajanj, konferenc in razgovorov, da more le tiho govoriti. V megafonu ga ni več mogoče razumeti. Ko je bil za predčera napovedan njegov nagovor na množico, je ljudstvo zamaženo čakalo njegove besede. Izčrpanost njegova je bila toliko, da je moral govor odpovedati v zadnjem trenutku. MacDonald, ki mora radi influence ležati v postelji, je prve dni bil osebno navzoč pri pogajanjih med zastopniki obeh strank. Sedaj je tudi on tako izmučen, da ne more več vstati.

Londonske ulice nudijo zanimivo sliko. Tujec, ki bi se naenkrat znašel v Londonu, bi dobil vtis, da je prišel v vojno ozemlje. Na vseh važnih križiščih in trgih so razpostavljene vojaške čete. Vojaštvo je v pripravljenosti za vsak slučaj. Na ne bo vznemirjenje tako veliko, so dale oblasti nalepiti plakate, s katerimi opozarjajo prebivalstvo, naj ne smatra vojaštva za nič drugega kot za pomožno policijo, ki pomaga vzdrževati red. A zanimivo je posebno to, da strážijo na trgih in ulicah tiste čete, ki so še nedavno vršile podobno službo v Porrenju in se pač niso nadejale, da bodo morale tako kmalu vršiti podobno dolžnost v domovini.

Nad Londonom krožijo aeroplani, ki prevažajo potnike in tovore. Večinoma je njihov posel oskrbovanje ekspresne pošte. Promet se razvija zelo počasi in nadvse previdno. Pisarne se odpirajo pozneje kakor običajno, ker prihajajo uradniki in uslužbenci kasno v službo. Zbiranje na prostem je zabranjeno. Policija je zaprla veliki Hydepark in druge javne vrtove, da bi na ta način preprečila demonstracije in spopade. Vojaštvo se prevaža v avtomobilih. Oboroženo je s strojnimi, katere prebivalstvo radovedno ogleduje, obenem pa daruje vajdom cigarete in pecivo.

Posebno občutno je pomanjkanje časopisov. Pariška časopisna podjetja so izvolila priliko za masten dobiček in so začela prirejati posebne izdaje listov samo za Anglijo. Liste prevažajo čez morje posebna letala. Kupčija gre izbornu, ker izhajajo v Londonu le kratki in suhi bulletini, ki povedo malo ali nič. Ponekod v provinci so začeli izdajati mali tiskarniški svoje lističe. Tudi ti gredo v velikem številu. Ljudstvo rado plača za vsak izvod visoko ceno, čeprav izve iz teh »posebnih izdaj« zelo malo.

Kako velika je radovednost Londončanov, o tem priča tudi dejstvo, da so trgovine prodale v zadnjih dneh ogromne množice radio-aparatur. Vsakdo, ki je še pred kratkim bil brez te priprave, hiti instalirati radio v svojem stanovanju, da ne bo tako obupno odrezan od sveta. Na ta način odpadejo za vsakogar cenzurirana poročila. Ponekod so morali prodajalci radio-aparatur razobesiti table z napisom: »Vsi aparati so razprodani!«

Mir se doslej ni kalil. Prebivalstvo je disciplinirano. Kjer le mogoče, skuša življenje kreniti v normalen tir. Življenje je London dobro preskrbljen. Edinole v mleku se čuti malo pomanjkanje. Dovož živeža iz okolice v London oskrbujejo posebna društva, ki so se osnovala na brzo roko pod pokroviteljstvom angleških aristokratskih dam. Ženske opravljajo tudi službo pri nakladanju in razkladanju tovarov na postajah ter prevažajo živila z avtomobili. Največja pažnja se pri razdeljevanju svežih živih posveča bolnicam in otroškim zavodom.

Ker pa vlada kljub popolnemu miru ne zaupa slučajem, ki bi se lahko izcimili, je posebno dobro zavarovala ulico Old Bonds Street, kjer imajo draguljarji svoje največje trgovine. Tu je vojaštvo koncentrirano celo v vežah, strahopetnejši trgovci pa so trgovine zaprli in nesli dragocenosti povečini na svoje domove, da jim ne bo treba, če pride do izgrede, iskati zaščite pri varnostni oblasti.

Proces proti ponarejevalcem francoskih frankov

k Budimpešti, 6. maja.

Zanimanje javnosti je te dni osredotočeno samo na falzifikatorje francoskih frankov, ki pridejo jutri pred sodišče. Razprava se bo vršila v dvorani, ki ima prostora za 120 oseb. Od teh sedežev je rezerviranih 50 prostorov za domače, 20 pa za inozemske novinarje. Diplomatski predstavniki bodo sedeli v ložah. Podpredsednik kazenskega sodišča dr. Geza Török, ki vodi obrambo, je moral preštudirati okoli 2 tisoč aktov. Zapisniki so povezani v petdeset šopov. Obtožnico zastopa višji državni pravnik dr. Gustav Strache, kateremu je radi obsežnega materiala pridelen še drugi državni pravnik dr. Makay. Prisledniške posle opravljajo sodni svetniki Paulay, Mehes in Szabolcska.

Obtožencev je 24. Med njimi so: princ Windischgrätz, bivši državni policijski šef Nadossy, tehnični svetnik kartografskega zavoda Gerö, Windischgrätzov

tajnik Raba, komorni služabnik Kovacs, generalni ravnatelj madžarske poštne hranilnice Baross, nadsvetnik kartografskega inštituta Haits, njegov naslednik Kurtz, oboje zavoda in še mnogo drugih.

Sodni dvor je pozval na pričevanje 50 oseb, med njimi je tudi ministrski predsednik prof Bethlen, vojaški škof Zdravec, več ministrov, politikov in mnogo članov madžarske aristokracije. Obtožence bo zastopalo 22 advokatov. Poslanec Ulain bo branil Windischgrätz, Szörtey in Geröja. Nadossy je najel v svojo obrambo židovskega odvetnika Gala. Zagovornik obtožence Rabe je v zadnjem hipu odstopil.

Obtožnica očita falzifikatorjem, da so krivi ponarejanja denarja in se v prvi vrsti obrača proti Windischgrätzu, proti

Nadossyju, Rabi, Haitsu in Kurtzu. Glasom obtožnice je velel Windischgrätz od leta 1923, do leta 1925, ponarediti 28 do 30 tisoč kosov bankovcev po tisoč frankov. Iz tega števila je izločil kakih 8 tisoč komadov, katere je izročil svojim pomagačem v razpečevanje. Nadossy je glasom obtožnice Windischgrätzu podpiral s tem, da je preskrboval njegovim pomagačem potne liste, deloma rumunske, deloma pa (kot je bil slučaj pri Jankovicsu) diplomatske izkaznice. On je tudi nagovoril poštnega ravnatelja Barossa, da je posodil proti kavciji 150 ponarejenih tisočakov iz poštne hranilnice 400 milijonov madžarskih kron.

Na razpravo čaka madžarska in inozemska javnost z velikansko napetostjo. zslal-ai.tv!elSumlhwumlhwmulhwumlihw

Prodajanje šmarnic na delavski praznik 1. maja v Parizu

Senzacionalen proces v Moskvi

V petek 30. aprila sta privedla dva miličnika na zatožno klop moskovskega sodišča sivolaso starko, ki je vzbudila med številnim občinstvom splošno zanimanje. Miličnika sta držala starko pod pazduho. Stopala je počasi in tipala pred seboj z nogami, kakor delajo vsi slepci. Sedla je na zatožno klop in podprla glavo s svojimi koščenimi rokami. Nepremično je sedela in poslušala obsežno obtožnico.

Ta 69letna starka je igrala nekoč važno vlogo v zgodovini ruskega revolucionarnega pokreta. Ime Ana Jegorovna Serebrjakova pa je bilo dobro zapisano tudi v analih takozvane carske ohranke (tajne policije), ki je nesumljivo preganjala in zatirala ruske revolucionarje. Revolucionarni pokret v Rusiji je imel svojo »babico« ruske revolucije (Breško-Breškovsko), ki mora po ironiji usode uživati gostoljubnost češkoslovaškega naroda, tajna moskovska policija pa je imela svojičas tudi neke vrste »babico« ali »mamico«. Tako so namreč nazivali na policiji v Moskvi Ano Serebrjakovo, ki je imela tudi več psevdonimov, tako n. pr. Reščikova, Subbotina itd.

Ko se je začel koncem preteklega in začetkom tega stoletja širiti v Rusiji marksistični pokret, je bila Serebrjakova še mlada, krasna ženska v najboljših letih in udeležila se je tega pokreta kot ena najagilnejših ruskih revolucionark. Njen mož je deloval med socialnimi demokrati in Serebrjakova se je kmalu sprijaznila z njimi, tako da je sodelovala v tajnem tisku, v Rdečem križu in oddelku za podpiranje političnih zločincev itd. Skratka, bila je tipična dama iz krogov tiste ruske inteligence, med katero so se porajali smeli revolucionarni in socialni načrti, med katero je bila revolucionarnost stvar prepričanja in mode in kjer so bili tajni sestanki na dnevnem redu. Pozneje je ustanovila Serebrjakova v svojem domu celo salon, ki je postal nekoč središče vsega marksističnega pokreta. Tu so se snovali načrti, pisali listi in sestajali socialni demokrati, med njimi tudi sedanji ljudski komisar Lunačarski. Serebrjakova formalno sicer nikoli ni stopila v njihovo organizacijo, vendar so jo smatrali vsi za svojo zanesljivo pomočnico. Istočasno jo je pa smatrala za svojo najboljšo oporo tudi carska tajna policija, o čemer pričajo številne arotacije in odkritja tajnih revolucionarnih organizacij.

Leta 1888. je tajna policija izsledila revolucionarno skupino, ki je izdajala list »Samoupravljenje«. Leta 1892. je bila aretirana nacionalna skupina na čelu s pisateljem Astyrevom, ki je izdajala letake o veliki lakoti leta 1891. Leta 1894 je tajna policija odkrila in razpuščila socialnodemokratski krožek zgodovinarja Miekiewiczza, delavsko zvezo ter ženski krožek Smirnova in Murlove, dalje tajno tiskarno ljudske stranke prava v Smolensku itd. Leta 1895. je tajna policija navalila na prostore moskovske demokratične delavske zveze, ki je bila takoj razpuščena. Leta 1898. je odkrila v Moskvi tajno zvezo, ki je propagirala borbo za osvoboditev ruskega delavstva. Leta 1898. je bilo aretiranih več socialističnih voditeljev, med njimi tudi sedanji ljudski komisar prosvete Lunačarski. Leta 1900. je tajna policija razkrinkala socialistične organizacije v Jekaterinoslavu, Kijevu, Odesi in Kremenčugu. V revolucionarnem letu 1905. je bil aretiran ves odbor, ki je pripravljajl vstajo v Moskvi.

Vse to je bilo delo obtožene Serebrjakove. Naposled je bila ta zahrbtna provokatorica razkrinkana in revolucionarji so spoznali, kdo je njihov izdajalec Leta 1907. jo je razkrinkal znani ruski revolucionar Burcev v svojem pariškem listu »Opščeje Djelo«. S pomočjo svojega moža, ki ni bil poučen o njeni izdaji, se je skušala Serebrjakova opravičiti, vendar pa je bil ves njen trud zaman. Vložila je prošnjo za dodelitev pokojnine in ker jo je takratni minister Stolipin priporočil carju s posebnim pohvalnim pismom, ji je bila priznana dosmrtna pokojnina v znesku 1200 rubljev letno in 5000 rubljev odpravnine.

V petek je prišla Serebrjakova na zatožno klop pred soviskotsko sodišče. Starka je bolna in slepa. Govori tako tiho, da so jo morali sodniki posaditi kraj sebe, ker drugače njenih odgovorov ne slišijo. Proces vzbuja v soviskjski javnosti veliko senzacijo.

Sodišče se je oziralo samo na zbrani material in obsodilo Ano Serebrjakovo na smrt. Glede njene visoke starosti pa ji je znižalo kazen, in sicer na 7 let težke ječe. 69letna slepa starka brzokone nikoli več ne bo zapustila ječe. In tako so se zaprla jetniška vrata za enim izmed udeležencev dolgoletnega boja med carizmom in ruskim narodom.

Bombni atentat

na kogarkoli ni povzročil toliko senzacije, kakor neverjetno nizke cene na boljšim angleškim dežnim plaščem, posebno onim iz žabje kože (Socijalista za love, turiste in športnike), ki jih ravno sedaj nudi tvrdica Drago Schwab, Ljubljana

Pokal za najboljšega govornika

Če bi se poleg sportnih prireditev vršile na svetu še govorniške olimpijade, bi nedvomno bilo najtežje tekmovanje z romanskimi narodi, ki so v retoriki tako podkovani, da bi jih kak drug narod stežka ugnal v kozji rog.

V novejšem času pa se posebno Francozi boje, da bi njihova mladina ne postala preveč molčeča. Sport je ba je v tem pogledu izpridil njihovo mladino. Odvadijo jo je govorčanti po starem običaju. Naračaj se polagoma navzema angleški manir in to ni Francozom prav nič všeč. Da rešijo svojo nacionalno govorniško dedščino grozečega pogina, so sklenili ustanoviti poseben dar, ki naj jim mladino podžiga v govorniški spretnosti. Tako hočejo sedaj organizirati govorništvo kot poseben sport. Mladi govorniki bodo najprej obiskovali posamezne govorniške tečaje. Tisti, ki bodo prestali to skušnjo z dobrim uspehom, bodo imeli dostop na velika zborovanja, ki se bodo vršila v večjih mestih. Govorniki, ki se bodo izkazali na teh meetingih, pa bodo smeli iti v Pariz, kjer se bo vršila končno veljavna, odločilna tekma med govorniki: kdor bo izustil najlajšji govor, dobi posebno nagrado v obliki »govorniškega pokala«.

Pri govorniških tekmah se bodo seveda upoštevale vse vrline, ki so potrebne dobremu in gladkemu govorniku. Velika važnost se bo polagala na logiko, na izbero besedi, na duhovitost, končno pa tudi na vztrajnost. Kdor bo premagal vse te težave, bo imenovan za prvega govornika Francije in mu bo izročen v varstvo pokal kot prehodno darilo.

Senzacionalno!

Senzacionalno!

Prvič v Ljubljani!

Hurra!! Kalifornija!!

(KRALJ SREBRA)

Kolosalna filmsko delo, v katerem se vrstijo senzacije druga za drugo v mrzličnem tempu ter držijo vse gledalce v največji napetosti. — Ne malo vlogo v tem sijajnem filmu igra prekrasni

SILVER KING

(Z 1.000.000 ameriških dolarjev zavarovani filmski zvezdnik.)

Imenitne so scene: Velike borbe z razbojniki. — Smrtonevarna vožnja po strmih bregu. — Harry, rešitelj mlade dame. — Intrige in zlobnost na poti idealne ljubezni. — Borba krasnega konja z divjim bikom ter boj bika z močnim Harryjem. Do skrajnosti napeto. — Senzacionalno. — Sijajni momenti. — Krasni igralci. Izvrstna igra vseh sodelujočih.

Velikanski uspeh, ki ga je imel ta film v Zagrebu in Beogradu prekaša uspehe največjih dosedaj predvajanih filmov.

Preskrbite si vstopnice v predprodaji!

Predstave ob delavnikih ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. — Predstave v nedeljo ob: 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

Prednaznanilo:

Najnovejši HENNY PORTEN-film FLIRT.

ELITNI KINO MATICA, vodilni kino v Ljubljani. Tel. 124.

× Most se je udrl. Most, ki v Leningradu veže ondoto postajo z drugim bregom vode ter začasno služi potniškemu prometu, ker je železni most v popravilu, se je te dni udrl baš v trenutku, ko je stalo na njem mnogo potnikov. Katastrofa je prišla tako nepričakovano, da je utonilo 25 do 30 ljudi, ki so jih pozneje mrtve potegnili iz vode.

× Zeleniška nesreča v Španiji. Na Španskem je zdrknil s tira vlak med Plasentio in Madridom. Pri tem je bilo 9 oseb usmrčenih, 20 pa težko ranjenih.

× Zastupljalka Scierre obsojena na smrt. Te dni je bila v Nimesu zaključena dolgotrajna obravnava proti Antoineti Scierre, ki je v vasi St. Gilles zastupila 6 oseb. Ko jo je mož tekom vojne radi razuzdano

sti pognal z doma, se je Scierre vdala pišati ter kot čuvarica bolnikov po vrsti zavdajala. Njena obramba je bila brezuspešna, ker je orožništvo pri njej našlo večjo količino piralijona. Bila je obsojena na smrt in bo v kratkem javno justificirana.

× Vnučinja Tolstega se je ločila od svojega moža. Ruska grofica Vera Tolsta, ki se je leta 1922. poročila s praškim trgovcem Bakovskim po mohamedanskem obredu, je nedavno vložila tožbo za ločitev zakona. Sodišče je njenim zahtevam ugodilo. Zakon je bil te dni ločen na zahtevo grofice, ki je izjavila, da je bila zakonska zveza po mohamedanski veri samo pretveza za trgovca Bakovskega, ki je bil že prej poročen in je hotel niti samo prikriti bližnjo.

Dr. Siegmund Freud, utemeljitelj psihoanalize

(Ob njegovi 70 letnici.)

Psihoanaliza je posebne vrste preiskovalna metoda, ki razkriva tajne duševne zveze. Naslanja se na potlačene doživljaje, spomine in želje, ki so se naselili v človeški duši in jih je moroče pregnati le pod izvestnimi okoliščinami. Podzavestno vplivajo na naše mišljenje, čutenje in hotenje ter nas motijo in ovirajo. Posebno izražanje našega podzavestnega mišljenja pa so sanje.

Utemeljitelj medicinske šole, ki je napravila iz psihoanalize naravnost novo grano znanosti in vede, je dunajski profesor Sigmund Freud, zdravnik za živčne bolezni, rojen v maju leta 1856. na Moravskem. Kot štiri leten deček je prišel Freud na Dunaj. Obiskoval je gimnazijo, kjer je bil vedno med prvimi učenci, nato pa se je, nekako od instinkta gnan, odločil za medicinsko stroko. Studiral je tudi v Parizu, kjer je delal eksperimente s kokainom, ki je bil tedaj še malo znano zdravilo. Napisal je o kokainu posebno razpravo in je v njej obrazložil lastnosti tega strupa. Slučaj pa je nanesel, da se je Freud baš v tem času odpeljal z Dunaja. To priložnost je izkoristil drugi medicinec, ki je napravil odločilen korak, vodeč do uporabe kokaina za lokalno anestezijo. Medicina je na ta način obogatela za dragocen izsledke, toda Freud je bil prikrajšan za slavo svoje iznajdbe, s katero so se okoristili drugi.

Iz Pariza se je vrnil Freud na Dunaj. Tam je že prakticiral njegov kolega dr. Breuer in potem njega je spoznal Freud mlado dekle, zelo nadarjeno in izobraženo, ki pa je silno trpelo na posledicah histerije. Medicinska znanost tedanje dobe ni imela na razpolago nobenega pripomočka, s katerim bi deklino ozdravila. Zdravnik Breuer in Freud sta sklenila, da se poslužita zadnjega pripomočka: hipnoze. V hipnotičnem stanju se je pokazalo, da bolno dekle lahko hodi, govori, je in pije. Po vsakem hipnotičnem eksperimentu se je deklina čutila poživljena. Pozneje pa je zopet nastopila nekakšna odsotnost duha. Freud je beležil besede, ki jih je deklina izgovarjala v hipnotičnem stanju in dognal, da vsa njena bolezen izvira iz predstavi in doživljanja. Skušal je pacijentino izlečiti na podlagi gradiva, ki ga je slišal iz njenih ust in to je bila njegova prva pot k psihoanalizi.

Historično vzeto je torej psihoanaliza metoda za zdravljenje nervoznih obolenj, posebno histerije in psihičnih obo-

lenj seksualnega značaja. Ta obolenja se izražajo na zelo različne načine, njih najjasnejša podoba pa so človekove sanje. Ljudje pobelevajo in sami ne vedo, kaj jim pravzaprav manjka. Nekatere navdaja s strahom in grozo že sam pohod čez most ali brv, drugi se pritožujejo, da jih tlačijo mora, tretjim oslabi volja ter postanejo lažniki itd. Nevrotikov je cela armada. Freud je proučeval vse njihove predstave in je postavil princip, da je treba iztrgati iz duše vsakega takega bolnika najprej bolne spomine, želje in predstave, ki ležijo v duši bolnika. Koren teh bolezni pa je iskal Freud vedno v seksualnem življenju pacientov.

Leta 1900 je izdal Freud epohalno knjigo »Razlaga sanj«, v kateri je obrazložil principe svojega postopanja. Dobil je kmalu goreče privržence in krog njegovih občudovalcev se je čedalje večal. Freudov nauk o psihoanalizi je stvoril celo šolo. Pet let je njegov krog stalno naraščal, potem pa so se učenci razcepili. Nekateri so ostali zvesti učitelju, drugi so šli svoja pota. Freud je trdno vztrajal na svojem načelu, da povzročajo vse nevrotične motnje v poglavni meri seksualne funkcije. Njegovi nasprotniki pa so upoštevali tudi druge motive.

Posebno znan je med Freudovimi psihoanalitičnimi aksiomi tkzv. Oidipov kompleks, ki uči, da vsak deček vidi v očetu svojega rivala, ker ljubi svojo mater in se zato tudi vse njegove misli osredotočijo na njej. Seveda se vse to vrši zelo podzavestno in šele v pubertetni dobi se vse skupaj obudi v konkretnih oblikah.

Fiziologija, veli Freud, ve kaj malo o sanjah, teh svojevrstnih svetovih, ki tlačijo človeka in ga prestavljajo v grozne položaje, napravljajo iz suhih ljudi velike pesnike in potratno razsipajo duhovitost. Odkar ljudje žive, sanjajo. In odkar sanjajo, si skušajo razlagati sanje. Vsake sanje pa imajo svoj poseben pomen. Globine človeške duše se ne dajo izmeriti. Ljudje so lahko srečni, da ne razumejo sanj. Če bi jih razumeli, bi se zgrozili in ne bi mogli prenašati življenja.

Kakor vidimo, je napravil Freud iz sanj objekt in izhodišče za svoja raziskovanja ter je posvetil v enega najbolj temnih predelov človeške duše. Odkril je podzavestne sile v snovanju naše notranjosti, katero je zamaževala obrazložitveni spekulativna filozofija. Udaril je novo podlago za študij zakonov duševnega življenja in je postavil nova načela za zdravljenje duše.

Razložil je tudi človeški egoizem s tem, da je proglasil znanost za povzročiteljico bolezni človeškega samoljublja. Kopernik, pravi učenjak, je uničil vero ljudi, da je zemlja središče svetovja. Darwin je zopet omajal precejevanje človeka, ki si je do njega domišljal, da ga je sama duša, sama pamet in da je naravnost od boga rojen. To je zabolelo človeka v biološkem pogledu. Človek, ponižan na zunaj, pa se je vendarle čutil visok v svoji duši. In spoznanje, da ni ničesar sam svoj gospodar v lastni hiši, to je tretji moment, ki povzroča ljudem največje bolezni.

Freudov jubilej praznuje danes ves znanstveni svet, v prvi vrsti seveda nemška znanost, ki vidi v Freudu enega izmed svojih največjih sodobnih učeniakov.

Na Češkoslovaškem in na Dunaju

Dr. R. Pipiš.

Nisem imel namena, Bog ve kaj nakupiti, pač pa bi se rad, lo počutil o gospodarskih razmerah, gospodarskem napredku države, ki so nam bodisi po zgodovini in gospodarskih stikih, bodisi po narodnosti najbližje. Odločil sem se torej obiskati posredniški velesejem v Pragi.

Bzrovaki med Mariborom in Prago imajo prav ugodne paze. Popoldne se lahko vsedeš v brzovlak v Mariboru, in jutraj naslednjega dne izstopiš že na Wilsonovem kolodvoru v Pragi. Vlak vozi direktno čez Lince in Budjevice in dospe v Prago v 15 urah. Ker mi ni bilo za ponočno vožnjo, in ker bi si bil med potom rad ogledal tudi Moravsko, kreni čez Dunaj. Kmalu po 6. uri si na Dunaju, a paziti moraš, da ne zamudiš zveze z brzovlakom, ki vozi čez Velenice, ali pa brzovlaka, ki vodi čez Breclavo in Brno v Prago. Za prehod z železnice kolodvor na Franc-Jozefov oziroma severni kolodvor je na Dunaju časa le 10-15 ur oziroma četrt ure. Ker sem hotel čez Moravsko, sem za 7 šilingov z avtomobilom ujel brzovlak na severnem kolodvoru.

Čez rodovitna, skrbna obdelana polja se kmalu bližamo moravski meji. Sprevednik mi kaže iz vlaka razne gričke, grobove, ovokov, padlih francoskih vojakov začetkom 19. stoletja. Na vprašanje po državni meji mi kaže črto, ki pa v naravi nima nobenega izraza. Avstrijski sprevednik se tolaži, da je meja le začasna in upa še na povečanje svoje domovine. Dunajčan se je pač težko živeti v nove razmere.

Po podgrižni vožnji smo v Breclavi, obmejni postaji že na Češkoslovaškem. V Avstriji vse nemški, tukaj naenkrat vse češko. Čez trideset ur prisopihla brzovlak iz Bratislave in mi odhitimo proti Brnu. Tudi iz brzovlaka mora vsak tujec opaziti, da ima v Brnu pred seboj središče zelo razvite industrije. Na stotine visokih dimnikov, neštevilnih skladišč, za njimi pa velike delavske hišne spremljajo dolgo časa železniško prago. Valovit svet ob obeh straneh železniške proge spominja na naše Slovenske gorice. Gozdov malo, vinogradi trt ni. Tudi sadnega drevja je le malo, pa pa opazujemo več bogatih vasi.

Kmalu preokračimo nizko razvodje med Moravo in Labe. Po dolini Orlice in Labe dirja vlak dalje čisto vasi in manjših mest z bogato industrijo proti Pragi. Malo po 14. uri smo že na Masarykovem kolodvoru v Pragi. Čela vožnja od Maribora do Prage vseh trideset urni odmor v Breclavi ni trajala niti celih 14 ur.

Kmalu smo na cesti sredi neobičajno živahnega vrvenja. Ze na kolodvoru dobim obvestilo, da so v hotelih oddane vse sobe in da se dobijo stanovanja samo pri stanovanjskem uradu velesejma. Očitno je odbor velesejma zasledil vsa razpoložljiva stanovanja, da prisili vsakega tujca, se obrniti do njega in pomnožiti število posetnikov. V stanovanjskem uradu na Starmestnem trgu so nam na sejmisko izkaznico proti varščini 50 Kč nakazali stanovanje v hotelu Graf na trgu Petra Osvoboditelja. Ime trga in hotela sta me nehoti spominjala na domovino in celo na mariborske razmere.

Hotel okusna, nova hiša s prijaznimi, svetlimi sobami, opremljenimi sicer preprosto, a prav udobno. Vse sobe imajo centralno kurjavo, električno razsvetljavo, toplo in mrzlo vodo. V vsej hiši vlada največji red, povsod najlepša snaga, perilo čisto, postrežba točna. Soba s tremi ležišči z razsvetljavo in kurjavo in z vsemi drugimi pripadki velja na dan 46 Kč (približno 100.— Din). Pri plačilu računa sem se nehoti spomnil, da sem pred dvema letoma v Zagrebu v hotelu za umazano luknjo brez kurjave in brez vsake udobnosti z eno samo posteljo plačal 80 Din, in da sem danes v Beogradu za eno posteljo v temni kletki z oknom na hodnik, brez kurjave in brez vsake druge udobnosti moral plačati 40 Din. Pri hotelskem računu se je od varščine 50 Kč, položene pri stanovanjskem uradu, zaračunilo 40 Kč, ostalih 10 Kč pa si je stanovanjski urad pridržal za svoje stroške.

Ker sem bil že par dni pred otvoritvijo velesejma v Pragi, sem porabil čas za to, da si ogledam mesto. To je življenje in vrvenje po ulicah, kakor ga pri nas nismo vajeni. Osupne celo človeka, ki mu veliko mestno življenje ni tuje. Na prometnih križiščih moraš biti spreten, ako hočeš prebrskati cesto. Kako pa se naj čez cesto prebijem jaz revež s svojim priveskom? Če se soprogi ni posrečilo, spravi me pod avtomobil na desni strani, se je trudila na svojo moč hči, da me zavleče pod tramvaj na levi strani. Leštevili avtomobili, kolosa, tramvajski vozovi, vsakovrstni omnibusi itd. ti odprejo prehod čez cesto navadno le za trenutek, kadar jim to ukaže stražnik, ki stoji na vsakem križišču prometnih cest, da obvlada to vrvenje in kaže vsakemu posebej, kdaj in v katero smer se sm premikati.

Tramvajski vozovi, zvezani vselej po dva in dva, tvorijo na Prikopih in drugih živahnih cestah skoraj nepretrgano neizmerno kačo, ki se vleče po cesti. Vkljub temu pa ne morejo več zmagati prometa. Občina je prisiljena pešati se z vprašanjem, kako bi se dal ta promet zmagati z novimi, podzemeljskimi železnimi. Vendar pa ta živahni promet z neštevilnimi avtomobili, ki švigajo na vse strani, ne povzroča posebnega prahu, ker so vse ceste tlakane z gradninskimi kvadrati in tla v najboljšem stanju, ceste pa se pridno pometajo in škroplijo z avtomatičnimi napravami. Tu se bodo morale tudi naše mestne občine med njimi i Maribor učiti, kako je mogoče tudi živahnemu avtomobilski promet vzdrževati brez velikega prahu. Konjskih vpreg je na cesti malo, drugih živalskih vpreg pa nobenih.

Izvenem staro mesto tečejo ulice in ceste povsod v premi črti, ob njih stojijo z malimi izjemami le štirinadstropne lepe hiše po večini v renesančnem slogu. Stara

zgodovinska poslopja imajo baročni slog. Akoprav so poslopja zgrajena po večini v renesančnem slogu, kaže vendar vsako drugo lice. Vsa poslopja pa so dobila tekom časa enakomerno temnosivo barvo. Neštevilni industrijski dimniki iz predmestij nasipujejo na Prago dan za dnevom na desetine vagonov saj.

Ob obeh straneh cest se po širokem, dobro vzdrževanem mozaikovem pločniku premiče nepregledna množica pešcev, ki gredo za svojim poklicem ali pa si ogledujejo v neštevilnih okusnih izložbah vsakovrstno blago od najpriprostejšega do najdragocenejšega.

Nedelja dopoldne. Ob času, ko so pri nas cerkve natlačene pobožnega občinstva, se podam proti župni cerkvi Sv. Ljudmila. Pred cerkvijo stojita na malem odru dva moža, prvi govori glasno angleški, drugi po navlji njegove besede v češčini. Okoli njih stoji uniformirana godba, ki je malo poprej svirala po cesti, nekaj somišljenikov in še blizu 50 drugih poslušalcev. Oznanja se vera novega Mesije. Jaz, ki ostanem pri svoji stari veri, vstopim v prostrano gotsko cerkev. Maši prisostuje približno 100 ljudi. Ko je maša končana, se jih odstrani polovica in propovedniku, ki je sedaj nastopil, je ostalo zvestih približno toliko poslušalcev, kakor njegovemu novemu konurentu pred cerkvijo.

Popoldne smo na velikem sejmu. Nepregledna množica se premiče po sejmšču v določeni smeri od izlozbe do izlozbe. O podrobnem opazovanju v določeni smeri od izlozbe do izlozbe. O podrobnem opazovanju predmetov ali izlozbi ni govora, ker te val premikajoče se množice neprestano nese naprej. Za resno opazovanje je treba izbrati drugi čas. Pa tudi za površno pregledovanje polovica dneva niti blizu ne zadostuje. Do večera prebrodim le polovico razstavišča. Drugo polovico si je treba vsaj površno ogledati naslednjega dne.

Tudi v ponedeljek je na sejmšču zelo živahno, vendar ni več tiste gneče, kakor prvi dan. Mogoče je posvetiti več pozornosti posameznim predmetom.

Tu najdeš vsakovrstne industrijske proizvode. Največ prostora zavzema pohištvo, za njim strojna in kovinska ter elektrotehnična industrija. Razmeroma malo sem našel keramične industrije. Obsežen paviljon je posvečen sportu in tujskemu prometu. Po izvoru je razstavljeno blago po veliki večini domači izdelki. Zastopani pa so tudi inozemski izdelki. Jugoslavijo je zastopal menda samo rojak iz Sarajeva s turško kavo.

Na sejmšču so pač tudi restavracije in kavarne in drugi podjetja, ki ponujajo okrepčila, ni pa nobenih hrupnih zabavišč, nikjer popivanja in vpitja. Pri najživahnejšem prometu na sejmšču so celo restavracije in kavarne le zmerno obiskane.

Sejem je verna slika treznega, podjetnega, štedljivega, naprednega češkega naroda z visok razvito obrtjo in industrijo.

Da se usnjeni izdelki in tekstilna roba v Pragi cenejša, kakor pri nas, je znano. Iznenadilo pa me je, da tudi vsakdanja živila splošno niso dražja kakor pri nas. Zlasti so izborni mesni izdelki vseh vrst, kakor jih je pri nas težko dobiti, deloma cenejši.

Vračam se čez Tabor, Velenice, Dunaj. Brzovlak vozi točno. V vozovih je red in snaga. V odlozku za nekadike se ti ni treba bati, da udere pri vsaki postaji nov potnik, ki te duši s svojo smrdljivo cigareto ali pipo. Tu bi se naša železniška uprava, pa tudi naše potujoče občinstvo lahko marsikaj naučila.

Vlak drvi med malimi, prijaznimi griči, pokritimi s skrbno obdelanimi njivami in travniki. Sadno drevje najdemo navadno le med njivami. Pravih sadonosnikov, kakor smo jih navajeni posebno v mariborski oblasti, iščemo zaman. Zaman iščemo tudi vinograde. Pač pa vidiš obilo ribnikov. Gozdov je malo, a kar jih je, so vestno oskrbovani, po večini umetno nasajeni črni gozdi. Med griči pa se skrivajo prijazne, večje in manjše vseskozi čiste vasi. Hiše vse zidane, krite z opeko ali pa z eternitom. Nikjer nisem opazil, niti na Češkem, niti na Moravskem, umazane s slamo krite kmečke hiše, pred katere vodom strazi veliko gnojščice kot pravo vališče vseh bolezni, toraj slike, ki v naših vaseh nih kakor ni redka.

Cesarski Dunaj, moj stari znanec iz pred vojnih časov, ali je še tak, kakor je bil? Monumentalne stavbe še stojijo, mnogoštevilni spomeniki so tudi še na svojem starem mestu. Še so tu krasni muzeji s svojimi bogatimi zbirkami. Na Ringu še čepi slovenski (kranjski) kostanjev. Pridružila se mu je tudi kostanjevica (tudi tukaj si je ženstvo priborilo enakopravnost). Prodaja »za tažen dva štukca. Kot dijak sem na Dunaju tudi ob velikonočnem času za dva kostanja plačal samo en krajcar.

Življenje na Dunaju pa ni več tisto, kakor je bilo. Mrtvi cesarji še potivajo v kripti pod kapucinsko cerkvijo. Živega cesarja in njegovega dvorjanstva pa ni več. Z njim je z Dunaja zginil tudi velik del razkošja in sijaja. Življenje je postalo resno in skromno. Zabavila so deloma zginila, deloma hirajo. Povrh je življenje na Dunaju precej drago, vsekakor dražje, kakor pri nas in v Pragi. To sem opazil že pri stanovanju, ker sem za manj udobno stanovanje v drugovrstnem hotelu IV. okraja plačal približno 30 odst. več kakor v Pragi.

Zanimalo me je, kakšen je danes Schönbrunn. Iznenadilo me je, da sem tam še našel zverinjak v celem obsegu s krasnimi živalmi. Vstop je pa dovoljen le proti vstopnini. Pred vojno tam ni bilo nikdar vstopnine. Nasadi in poslopja pa kažejo znake propadanja.

Ker ima Dunaj približno trikrat toliko prebivalstva, kakor Praga, sem pričakoval

na Dunaju neprimerno večji cestni promet, kakor v Pragi. Našel pa sem ravno nasprotno. Niti na najživahnejših križiščih, kakor na križišču Koroške ceste z Ringom, Belarije z Ringom in Alserjeve ceste z Ringom, se cestni promet ne more primerjati s cestnim prometom na Prikopih in na Vavčevku v Pragi, da ne govorim o drugih cestah.

Pred vojno so se na Dunaju razne zbirke in znamenitosti lahko ogledale ali vselej ali vsaj gotovo dni v tednu brezplačno. Ta brezplačnost je v demokratični republiki zginila. Kažejo pa Dunajčani tuju vse, kar imajo in kar so rešili iz cesarske dobe, zlasti vse, kar je bilo v zvezi z nekdanjim dvorom. A povsod pobirajo vstopnino, ki znaša praviloma pol šilinga (4 dinarje). Kažejo ti stvari, ki se jih komaj plača ogledati za tako visok vstopnino.

Sodim, da posnemajo Dunajčani vzgled propadajočih italijanskih mest s slavno zgodovino, kakor so n. pr. Benetke. S svojo zgodovino in svojo preteklost izkoriščajo za gnotne dobičke v tujskem prometu.

Dopisi

ŠT. VID NAD LJUBLJANO. Prosvetni odsek naprednih društev v Št. Vidu je v nedeljo 2. maja zaključil svojo sezono z veseligradom »Sladkosti rodbinskega življenja«. Predstava je bila v splošnem zadovoljiva, obisk občinstva sreden. Režija predstave pod vodstvom neumornega režiserja g. V. Bitenca je bila brezhibna. Igralci so mu s predsednikom g. Šmajdnom na čelu poklonili v znak hvaležnosti srebrno dozo z lepim svežim šopkom. Kot gost v vlogi »Barona De Terillaca« je nastopil g. Jesih iz Šiške. Bil je v govorjenju preveč monoton, v kretnjah in mimiki premalo čustven, glavna napaka pa mu je bila, da vedno išče s svojimi očmi zlatih sekiric po tleh odra. G. Bitenc in gđ. Anica Prestorjeva sta bila najboljša. Njihovo temperamento podajanje je bilo kot tekmovalje med njima za prvenstvo. Gđ. Kregarjeva dobra kakor vedno, le njeni oblemi so bili bolj komični kakor prirščni. Pri g. Kunčiču se je opazilo precej napredovanja. Ostale vloge v rokah začetnikov so bile povoljno izvajane, osebo se je odlikovala gđ. Slavka Sušteršičeva. Vse igralce razen g. Bitenca in gđ. Prestorjeve pa moramo karati radi nezadostnega znanja svojih vlog, kar je glavni predpogoj za igranje. — V soboto 8. maja ob 8. zvečer priredi ves igralski ansambl družabni večer z godbo in plesom v dvorani g. Sušteršiča. Večer nima javnega značaja, je brez vstopnine, zato tudi ne bo nobenih posebnih vabil. Vabilenji so vsi prijatelji našega odra. Osebito se priporoča obisk od strani naprednjakov, da s posetom tega večera pokažejo igralcem naklonjenost, za slugo in poštrevovalnost za procvit narodne prosvete. — S. R.

DOLENI LOGATEC. Dramatični odsek tukajšnjega sokolskega društva zaključil tekoč prizorištevno sezono z narodno igro »Rokovnjači«, ki jo vpripori pod večšo režijo br. Hermana danes 8. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 9. t. m. ob 16. uri na sokolskem odru. Vloge so razdeljene večinoma med igralce pred kratkim z izvrstno uspehom vpriporjenih »Legionarjev«. Bratom V. Iarju, dr. Papežu in dr. Primicu se zahvaljujemo za nove, okusno in molstrsko izdelane kulise, pripravljene za vpriporitev »Rokovnjačev«. Pred kratkim na hričku tik vasklega zvonika s prozorim namenom nagajivosti prirejena vpriporitev te igre nam ne more škodovati, ker smo si v svesti, da razpolagamo s povsem drugačnim materialom in prostorom, saj je naš oder eden največjih za našo zapadno granico.

JESENICE. Odboru »Prosvetnega doma« so poslali meseca marca in aprila: Trgovska banka v Ljubljani Din 3.500; Jos. Kunčič na Dobravi, Hipotekarna banka Jugosl. hran. v Ljubljani, Josip G. Kras in N. L. Benarjoh & Co v Beogradu po Din 1.000; I. K. Panič v Beogradu Din 300; Evgen Lovšin, Rude in kovine, v Ljubljani Din 250; F. Stupica v Ljubljani Din 100; skupaj 8.150. Vsem darovalcem iskrena hvala. — Ob tej priliki se obrača odbor do celokupne napredne javnosti s prošnjo, naj s čim številnejšimi prispevki omogoči, da se stavbno delo, ki se je moralo predlanskim prekiniti, še letos zopet prične in pred zimo dovrši.

DA NAJBOLEŠI JE TO ZNANJ, Colombo Ceylon čaj!

SKRAJINI JE ČAS

Je, da se prepičate, da eden par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato) „ključ“ traža kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah.

Hotel Jugoslavija Krk (otok Krk)

Vsa oskrba s posteljo in postrežbo Din 50.— dnevno za osebo. Prvorazredna dunajska kuhinja, 4 obilne porcije dnevno. Sobe z razgledom na morje. Krasno peščeno kopališče. Podrobnejše informacije daje, ter se priporoča za čim številnejši poset Vid Festini.

Damske platnene čevlje

po Din 95.—

sledečih barv: bele, sive, rjave, drap in črne z leseno all usnjeno peto dobite pri trvdki

M. TREBAR, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 6.

Poslija se tudi po poštne povzetju. 3688 a

Najpopolnejši Stoewer živalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, ogledite si to izrednost pri trvdki

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 8/1.

trazplačen pouk, 15-letna garancija

Telefon št. 980. 26

Val, ki so odobru obljubili pomoč ali so se obvezali k prispevkom, a jih niso še poravnali, naj izpolnijo svoje obveze. Naš »Prosvetni dom« je v nevarnosti, in se mora rešiti s skrajnim naporom vseh naprednih sil.

ŠOSTANJ. Sokolsko društvo nam je nudilo z veseligrado »Ljubosumnost« izreden užitek. Igra je bila tako polna zdravega humorja in naravnih zapletljiv, da se občinstvo kar ni moglo potolažiti od bučnega smeja. Na splošno željo in zahtevo se igra v nedeljo 9. t. m. ob 8. zvečer ponovi. Kdor se boče od srca nasmejati, naj te prilike ne zamudi.

SV. PAVEL PRI PREBOLDU. Sokolsko društvo priredi v nedeljo 9. maja izlet v Letuš. Ob tej priliki priredi njegov pevski odsek ob 16. uri koncert pri g. Sulcerju v Letušu. Zeleti je, da se izleta udeležijo čim več članov in članic, zlasti pa vsi člani pevci. Odhod točno ob 13. uri iz Dolenje vasi. V slabem vremenu izlet odpade. Opozorjamo na igro »Težke ribe«, ki jo vpripori dramatični odsek v četrtek dne 13. t. m. v restavraciji g. Pika.

GROŠUPLJE. Tukajšnje prostovoljno gasilno društvo praznuje v nedeljo 9. t. m. god svojega patrona sv. Florijana. Da bo praznovanje čim slavnije, so določili za ta dan tudi veliko vrtno veselico s srečolovom pri g. Hudetu. Če ne bo vreme nagajalo, bo proslava gotovo lepa in zabavna.

Narodna strokovna zveza

Narodna strokovna zveza za odpis davkov rudarjem. Ker se v zadnjem času pojavljajo slučaj, da dobivajo rudarji davčne plačilne naloge, s katerimi se od njih iztirjavajo znošanki iz l. 1925 in obo 1924, je Narodna strokovna zveza poslala na finančnega delegata v Ljubljani obširno utemeljeno prošnjo, s katero prosi, naj se rudarjem, ki so trenutno v največji bedi in plačilni nezmoglosti, zaostali davki odpisajo ali pa v najskrajnejšem slučaju izterjanje odloži na nedoločen čas. Upamo, da bo g. finančni delegat ugodil tej upravičeni prošnji, ker so rudarji z redukcijo in redukcijam zaslužkom že štak dovolj prizadeti.

Trboveljska družba in narodne strokovne organizacije. Glede na dejstvo, da niso posamezna ravnanstva TPD upoštevala intervencij narodnih strokovnih organizacij, temveč so zahtevala izvršitev takih intervencij le potom II. rudarske skupine, je Narodna strokovna zveza odposlala na ravnanstvo TPD v Ljubljani vlogo in opozorila na take slučaje ter stavila zahtevo, da se tudi narodno strokovne organizacije priznavajo enakovalno vsem ostalim. — Tudi je NSZ nastopila proti samozavestnemu postopanju nekaterih bratovskih skladnic, ki v svojem občevaranju s strankami ne poznajo dovolj takta. — Narodna strokovna zveza bo nastopila proti vsakemu nedostatkun in prosil zato vse delavstvo, da ji vse znane slučaje javi na tajništvo v Ljubljani.

Obleke za gospode

v izvrstnih kvalitetah priporoča po zelo zmernih cenah trvdka

A. Kunc, - Ljubljana

Ustanov. l. 1879. 89

Da najboljši je to znaj, Colombo Ceylon čaj!

SKRAJINI JE ČAS

Je, da se prepičate, da eden par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“ traža kakor štirje pari drugih. Dobivajo se v prodajalnah.

Pogubo vsaki družini

prinašajo nalezljive bolezni. Kako se jih ubranite izveste iz knjige

Dr. Josip Tičari

Boj nalezljivim boleznim

Cena s poštnino vred Din 1950

Naročila na knjigarno Tiskovne za druge v Ljubljani.

3709 1

3707 a

3707 a

3707 a

3707 a

3707 a

3707 a

3707 a

3707 a

3707 a

Tudi od 8. maja naprej
je priznana najcenejša in najsolidnejša trgovina s čevlji

„DOKO“
v Prešernovi ul. 9

na dvorišču, vhod zraven glav. pošte

Damski lakasti	Din 200
Damski lakasti	Din 170
Damski ševro s špangami	Din 150
Damski nizki	Din 120
Moški boks, šimi ali amerikan	Din 200
Moški boks, šimi ali amerikan	Din 190
Moški nizki čevlji, na finejši	Din 190
Moški nizki čevlji, najfinejši	Din 170
Platneni, nizki čevlji, najfinejši	Din 80

Vse b'ago je zajamčeno in se izdeluje v la-tni tovarni v Zg. Šiški. Naročila po meri točna in najcenejša. Popravila čevljev se izvršujejo v najkrajšem času.

Dame
Londona, Pariza, Dunaja uporabljajo samo

CREME MOUSON

Iščem
treznega, izvrstnega in zanesljivega

- šoferja -

Reflektira se samo na šoferja, ki ima večletno prakso in dobra spričevala.

Ponudbe z navedbo plače pod „Fiat 507“ na upravo „Jutra“.

3692 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

3721 a

Gaston Leroux:

Prikazen v Operi

Seveda sem vedela, da vse to zares obstaja in pojav tega jezera in te barke ni bil nič nadnaravnega. Toda pomislite na izredne okoliščine, v katerih sem dospela na to obalo! Duše umrlih niso moge občutiti hujšega nemira, ko so stale pred Stigom. Karon gotovo ni bil bolj turoben, bolj nem kot človeška postava, ki me je prenesla v barko. Ali je eliksir izžrpal svoj učinek? Ali je hlad tega kraja zadostoval, da sem prišla spet popolnoma k sebi? Moja strpljost je izginevala. Zganila sem se in se izdala, da se me znova pošalja strah. Čudni spremljevalec je moral to opaziti, zakaj z urno kretinjo je odslužil Cezarja, ki je zdirjal v temo hodnika. Čula sem le še peket četverih podkev po zvonečem tlaku. Nato je človek odvezal barko in skočil vanjo. Prijel je za vesla in začel čvrsto in naglo veslati. Oči izpod maske me niso izpušile. Čutila sem na sebi težo njih nepremičnih zenic. Voda okrog naju je bila brezšumna. Drčala sva po gladini ob modrikasti svetlobi. Nato naju je znova objela popolna tema. Pristala sva. Barka je zadela ob trd predmet. Postava me je zopet odnesla na rokah. Tedaj se mi je povrnila moč, da sem mogla kričati. Toda hitro sem utihnila, ker me je nakrat omamila svetloba, bleščeča, slepeča svetloba. Postava me je položila sredi nje... Z enim odskokom sem bila na nogah. Čutila sem zopet vse svoje moči. Bila sem v sobi, ki se mi je zdela ozaljšana, okinčana, opremljena samo s cveticami. Te cvetlice so bile čudovite, a smešne zavoljo trakov, s katerimi so bile privezane na košarice, kakor jih prodajajo v bulvarnih cvetličarnah; precivilizirane cvetlice, enake tistim, ki sem jih našla po vsaki »premieri« v svoji loži. Na sredi te čisto pariške vonjave je stala pokoncu črna postava moža s krinko. Prekrižala je roke... in izpregovorila:

»Pomirite se, Kristina! Ne grozi vam nobena nevarnost.«

Bil je Glas.

Moj bes je bil enak moji osuplosti. Planila sem nad masko, hotela jo iztrgati, da spoznam obraz Glasu. Človeška postava pa mi je rekla:

»Ne grozi vam nobena nevarnost, če se ne pritaknete maske!«
 Rahlo me je prišla za zapestje in me posadila.
 Nato je polleknila predme in ni rekla ničesar več!

Tolika ponižnost me je navdala z novim pogumom. Vse na okrog je dobilo določnejšo obliko in me vrnilo k stvarnosti. Najsi je bila vsa zgodba še tako nenavadna, vendar se je zdaj obdajala z umrli-vimi stvarmi, ki sem jih mogla videti in otipati. Preproge po teh stenah, pohištvo, plamenice, vaze in cvetlice, o katerih bi skoro lahko povedala, kje so bile kupljene v pozlačenih košaricah in koliko so stale, vse to je zapiralo moje domišljijo v meje vsaj toliko vsakdanjega salona, kot so vsi drugi, ki nimajo niti te opravičbe, da leže v podzemlju Operi. Nedvomno sem imela opraviti s strašanskim čudakom, ki se je na nepojasnen način nastanil v kletih, kamor nažene včasih druge potrebe, in je našel s sokrivdo uprave končne zavetje na dnu tega sodobnega babilonskega stolpa, kjer se spletkari in poje v vseh jezikih in ljubi v vseh narečjih.

Glas, ki sem ga spoznala pod krinko, Glas, ki je klečal pred menoj, je torej bil človek!

Nisem mislila na svoj strašni položaj, nisem se spraševala, kaj se zgodi z menoj in kakšne temne in trinošne hladne naklepe snuje oseba, ki me je pritrla v to sobo, kakor zapirajo jetnika v temnico, sužnj v harem. Ne, ne! Rekla sem si samo: Glas je človek in sem zaplakala.

Človek, ki je še vedno klečal, je nedvomno razumel pomen mojih solz. Zakaj rekel je:

»Res je, Kristina!... Nisem ne angel, ne duh, ne fantom... Erik sem!«

Kristina je znova prekinila svoje pripovedovanje. Mladina človekoma se je zadržala, da je odmev ponovil za njima: Erik!... Kateri odmev?... Okrenila sta se in opazila, da ju je obdajala noč. Raoul je hotel vstati, Kristina pa je zadržala: »Ostanite! Tukaj morate zvedeti vse!«

»Zakaj tukaj, Kristina? Bojim se, da vam bo škodil nočni hlad.«

»Samo propal se morava bati, prijatelji! Tu pa sva daleč proč od njih, skoro na koncu sveta... In izven gledališča se nimam pravice sestajati z vami... Zdaj ni čas, da mu nasprotujemo... Ne zbujaiva mu suma...«

»Kristina, Kristina, nekaj mi pravi, da ni prav, če čakava do jutri. Beživa takoj!«

»Pravim vam, da ga bo neizrečeno bolelo, če me ne sliši peti jutri večer.«

»Težko je pač ne žaliti Erika in uteči mu za vedno...«

»Prav imate, Raoul... Dobro vem, da ga moj beg ubije...«

Mladenka je pristavila z zamolklim glasom: »Toda igra je enaka... v nevarnosti sva, da naju umori.«

»Silno vas torej ljubi?«

»Do zločina!«

»Vendar njegovo bivališče ni nenačljivo... Lahko ga grem iskat. Ker Erik ni fantom, se da govoriti z njim in ga prisiliti k odgovoru!«

Kristina je zmajala v glavo:

»Ne, ne! Zoper Erika je vsak boj zaman!... Pred njim se da samo bežati!«

»Zakaj pa ste se vrnila k njemu, ko ste mu mogli uteči?«

»Nemoralna... Razumeli boste, ko zveste, kako sem odšla od njega.«

»Sovražim ga!...« je vzkljnil Raoul... »In vi, Kristina? Po-
 vejte mi!... Potem bom mirneje poslušal nadaljevanje te nena-
 vadne ljubezenske zgodbe... Ali ga sovražite?«

»Ne!« je preprosto odgovorila Kristina.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne
 namene občinstva, vsaka beseda 50 par.
 Najmanjši znesek Din 5.—

Zenitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega
 značaja, vsaka beseda Din 1.—
 Najmanjši znesek Din 19.—

Privedit

Laško

Velikano zanimanje vlada za privedit družabnega večera

gostilnicar. zadruge

hi bo v soboto, dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilnici hotelu, igra salonskih erkerov. Velik spored no-
 va in starih plesov. Nastop-
 pevske zbor Zidani most, salijeva postja, tekma last-
 njivcev itd. 11489

Litija

Vsi nastali razmet se preloži igra

»Zora, dan in noč na ne-
 deljo 10. t. m. — K obli-
 nodelski vladno vabi od-
 bor. 12732

Mestna »Or-Ju-Na«

Moste

vabi vse žane in žance na ob-
 občni zbor

ki se vrši v sodelujo, dne
 8. maja ob 10. uri v Sokol-
 ski dvorani na S. u. —
 Zdravol odbor. 10081

Strazišče pri Kranju

Sokolki oder in Gledališki
 oder Nar. žitanev v Kranju
 v pripravi v nedeljo, dne
 8. maja ob 4. uri popoldne
 igra »Laterna«

teška narodna z godbo,
 petjem in baletom, v druž-
 dejstvu, spisal Al. Trček,
 poslovenil Fran Govekar.

Krasna nova scenerija, gar-
 deroba in Ljubljana. In pri-
 jaznost sodeluje orkester
 Narodne žitanev v Kranju

— Ker je pripravi veli-
 ke udeležbe, rezerviraj
 vstopnice! Odbor. 12709

Narodno kulturno društvo

Mala Nedelja

ponovi na praznik 13. maja
 ob 14. uri v družbeni
 domu pri Mali Nedelji ljud-
 sko igro iz turških časov

»Miklova Zala«

Vsi od blizu in daleč vabi-
 jeni k obli in udeležbi. —
 Odbor. 12703

Sokolsko društvo v

Sv. Marjeti na Drav-

polju

privedi v nedeljo, 9. maja
 v prostorih g. Ljotje Turja

veselico

z otvoritvijo prenovljenega
 kletlika, pristo zabavo in
 plesom. — Svira društvena
 godba. Ker so zvečer v vla-
 godba. Ker so zvečer v vla-
 godba. Ker so zvečer v vla-

godba. Ker so zvečer v vla-

godba. Ker so zvečer v vla-

godba. Ker so zvečer v vla-

godba. Ker so zvečer v vla-

godba. Ker so zvečer v vla-

godba. Ker so zvečer v vla-

godba. Ker so zvečer v vla-

godba. Ker so zvečer v vla-

godba. Ker so zvečer v vla-

godba. Ker so zvečer v vla-

godba. Ker so zvečer v vla-

godba. Ker so zvečer v vla-

Českoslov. obec

V nedeljo vlet na Sv. Goro
 podjeto rano 7.30 na stanici
 Sava. Prihlaški na Sokol-
 ski slet konči 10. t. m.,
 prihlaše se včas. Oslava
 Palackého se konča 18.
 kvetna. 12717

Damski slamič

najboljše oblike po kon-
 kurenčni cen se dobijo
 kakor tudi sprejemajo sta-
 ri v preoblikovanje v to-
 varni Alojzij Šarabav v
 Domalaju. 144

Pekarijo

na prometnem kraju vza-
 jem v začetku — ponosje
 hi jo tudi kupi. Naslov v
 upravi »Jutra«. 12618

Radio-mehanika

eventuelno kot družabnik,
 isčem. Ponudbe pod sifro
 »Jutra« na upr. »Jutra«. 12603

Spisobne potnike

sprejme zavarovalnica v
 Ljubljani. Ponudbe na upr.
 »Jutra« pod sifro »Stalna
 služba 74«. 12745

Dekle

12—14 let staro, dobro in
 ubojljivo, ki bi se hotela
 izdati z detetom, se sprej-
 me. Bila bi let domača.
 Pismene ponudbe na naslov
 Dragutin Matkovič, restav-
 racija »Korona«, Karlovec
 12609/1

Dva likalca

(Glanstosser) perlektina, ki
 znata boks likati in stroj
 urejati, se sprejmeta.
 Pismene ponudbe na upr.
 »Jutra« pod sifro »Stalna
 služba 74«. 12745

Črkostikar

boljša moč, se išče za tak-
 koj. D. Matkovič 1 sin,
 Karlovec. 12609

Slikarske in pleskar.

pomočnike

sprejme takoj V. Šubinko,
 Celje. Askerčeva ulica 7.
 12608/1

Prodajalec

ali prodajalca slaščic, se
 prijame takoj. — Drimmar,
 Gosposka ulica 4. 11440

Prodajalka

z večletnimi dobriimi spr-
 jevali in kavoljo 10—15.000
 Din ali garancijo, se išče.
 Pismene ponudbe na upr.
 »Jutra« pod sifro »Stalna
 služba 74«. 11134

Šteparica

se sprejme za nekaj časa.
 Hrana in stanovanje v hiši.
 Naslov pove uprava »Jutra«
 12768

Dečka-tekača

zanesljivega, isčem. Naslov
 v upravi »Jutra«. 12706

300 krojačev

sposobnih za samo boljše
 konfekcijo, potrebujemo. —
 Pri osebi prijavi se služ-
 ba lahko takoj nastopi. —
 Pismene ponudbe se ne va-
 žajo. Mehanika »Ivanica«
 oddaja d. d., Zagreb, Sar-
 ska 20. 12608

Išče se šofer

za tovorni avtomobil. —
 Ponudbe na naslov: M.
 Šumak, Ilovica jake, Ljuto-
 mer. 12702

Kemik-Laborant

se sprejme za postojni
 zaslužek. — Ponudbe pod
 sifro »Kemik« na upravo
 »Jutra«. 12687

Damski frizerko

le provestno moč, sprej-
 me. Ponudbe z navedbo
 dosedanjega službovanja in
 zahtevami na upr. »Jutra«
 pod »Takoj 68«. 12630

Dekle

ki bi imelo veselje za
 strojno pletenje nogavice in
 zna malo šivati, sprejme
 Kobald, Strelška ulica 24.
 12757

Natakarica

večerja, se išče za prevzem
 bileja na račun, na zelo
 prometni točki v Mariboru,
 proti primerni kavelji. —
 Pojavila daje oglaševati za-
 vod Kovačič, Maribor,
 Slovenski trg. 12616

Kuharico

katera bi znala po mogo-
 čnosti tudi kuhati srbska
 jedila, sprejme takoj
 »Podoljska menza 40.
 pešadijski puk«, vojvotina
 kraja Petra v Ljubljani,
 Poljanska cesta. 12684

Službe

(iščejo)

Kontorist

zmogel vseh pisarn. del,
 z dobriimi spriljavili, išče
 primerno službo. Ponudbe
 na upr. »Jutra« pod sifro
 »Takoj 66«. 12666

Knjigovodkinja

z večletno prakso, želi pre-
 menjati službo. Ponudbe na
 upravo »Jutra« pod sifro
 »Perfektna 68«. 12686

Biagajničarka

išče mesta. Večletna praksa
 z dobriimi spriljavili. Po-
 magi event. tudi v pisarni
 ali kaj silnejšega. Naslov v
 upravi »Jutra«. 11473

Konceptni uradnik

in volja odločitve pisarne,
 izvrševanje, z izletom
 primerno, 18.8.8. in 15. majem
 pramo službo, najraje v
 kakem provincijalnem me-
 stu Slovenije. Eventuelno
 sprejme tudi mesto slove-
 nem korendentem pri ka-
 kem večjem trg-industri-
 podjetju. Plača po dogovo-
 ru. Cenjene ponudbe pod
 »F. K.« na upravo »Jutra«
 v Ljubljani. 11449

Kolarski pomočnik

prost voljašče, išče name-
 stitve Vprašanja na upravo
 »Jutra« pod sifro »Priden
 in zmoten«. 11503

Gošpodična

samoostojna knjigovodkinja,
 dobra slovenska in nemška
 korendentinja ter hitra
 strojevalka, išče službo. —
 Cenjene dopise pod sifro
 »Zanesljiva 370« na upravo
 »Jutra«. 12764

17 let staro dekle

pridno in pošteno, imenno
 v življeno, išče službo kot
 zaštetnica. Naslov v upravi
 »Jutra«. 12758

Trg. pomočnik

popolnoma izurjen v trgo-
 vini, imenno v trgovini
 primerno službo za takoj v
 mestu ali na dečeli. — Po-
 nudbe na upravo »Jutra«
 pod sifro »Izrezen«. 12690

Zagar

oženjen, gre na fago, naj-
 raje samico z sekularjem
 pri stanovitni vodi. Dobro
 vjezan pisanja, računanja in
 prevajanja leza. — Gre
 lahko tudi sam. Ponudbe z
 navedbo plače na upravo
 »Jutra« pod sifro št. 12694

Lesni strokovnjak

vešč vseh v lesno stroko
 spadajočih poslov, tako v
 gozdu kot v obratu in pi-
 sarji, knjigovodja in pi-
 respondent, zanesljivi kal-
 kulant, išče primerno me-
 sto. Prevzame tudi mesto
 prevevalca. Ponudbe na
 upravo »Jutra« pod sifro
 »Izrezen 2000«. 12743

Prerajalka

znatna manuakturne, spe-
 cializirane v izdelavo stro-
 ke, išče mesta v trgovini.
 Cenjene ponudbe se prosi
 na upr. »Jutra« pod sifro
 »Poštena in zanesljiva 738«
 12738

Mesto služkinje

pri manjši družini, išče
 mlado dekle. Ponudbe pod
 »Zanesljiva 706« na upravo
 »Jutra«. 12766

Gospodična

(zaštetnica) — absolventka
 trgovskega tečaja, želi pri-
 merneje mesta v pisarni.
 Gre tudi kot biagajničarka
 ali strojevalka. Event. gre
 1 mesec brezplačno. Cenj-
 pone ponudbe na upravo
 »Jutra« pod sifro »Priden in
 zmoten 94«. 12697

Mlad šofer

izkušen avtomobilist, vo-
 jašče prost. Išče službo
 za takoj ali pozneje. Ob
 prostem času prima za vsako
 delo. Cenjene ponudbe na
 upr. »Jutra« pod sifro
 »Mehanik-šofer«. 11454

Pouk

v italijanski in nemščini
 se daje. Naslov pove upr.
 »Jutra«. 12724

Inštruktor

za knjigovodstvo v večer-
 nih urah, se išče. Ponudbe
 na upr. »Jutra« pod sifro
 »Knjigovodstvo«. 12723

Auto-šola

pod strokovnjako upravo
 sprejema kandidate ter jih
 poučuje in izobražuje za
 samostojno upravljanje z mo-
 tornimi vozili (šoferje). —
 Pouk je točen in vester,
 aspeh gotov. Dnevno in ve-
 černi tečaj. Dame in go-
 spodje se sprejemajo vrak
 dan. — Zahtevajte prospekt.
 Natančneje v avto-šoli,
 Zagreb, Kaptol 15. 12697

Prodam

Tkanine za pohištvo
 gobelina, peresa za pohištvo,
 vrvice, pasove, šablone in
 orodja za tapetiranje itd.
 Zadržite come in vtorcel
 Trgovinsko k. d., Zagreb,
 Ilica br. 45. 14771

Prodam

3 konj. sil, Schleifringanker
 380/230 voltov, tov. nov,
 se prodaja za 2500 Din.
 Naslov na upravo »Jutra«
 pod »Kompleta«. 12681

Prodam avto

popolnoma v dobrem stanju,
 majhen, poltovorni z saprto
 karoserijo — pripraven za
 vsako obit in potniko. —
 Naslov pove uprava »Jutra«
 12670

»Wanderer« avto

z 3 sedeli in pokritim pro-
 storom za prtljago, primer-
 en za turistične potnike.
 Zadržite come in vtorcel
 Trgovinsko k. d., Zagreb,
 Ilica br. 45. 14771

Prodam

3 konj. sil, Schleifringanker
 380/230 voltov, tov. nov,
 se prodaja za 2500 Din.
 Naslov na upravo »Jutra«
 pod »Kompleta«. 12681

Prodam